

POLITIIKKATIEETEET

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA

LAPIN YLIOPISTO

Egyptin maaimagon toipuminen arabikevään jälkeen

Katsaus ilmiöön vuosien 2014—2018 aikana sisällönanalyysin keinoin

Johanna Santala (0307020)

Pro-gradu tutkielma

2019

Tutkielman ohjaaja: Petri Koikkalainen

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Egyptin maaimagon toipuminen arabikevään jälkeen. Katsaus ilmiöön vuosien 2014—2018 aikana sisällönanalyysin keinoin

Tekijä: Johanna Santala

Koulutusohjelma/ oppiaine: Kansainväliset suhteet/ Poliittikatieteet

Työn laji: Pro gradu-työ

Sivumäärä: 94

Vuosi: 2019

Tiivistelmä:

Egypti on kautta historiansa ollut tärkeässä roolissa arabimaiden keskuudessa. Arabikeväästä käynnistyneiden vallankumousten seurauksena Egyptin asema kuitenkin heikkeni hiipuneen talouden myötä. Samalla heikkeni myös sosio-kulttuurinen ja ympäristöllinen ilmapiiri. Egyptin maaimago oli joutunut syöksykierteeseen, mikä vaikutti valtion kaikkiin sektoreihin. Olen tarkastellut Egyptin maaimagon toipumista ulkomaisen asiantuntijaorganisaatio Economist Intelligence Unit:n tuottamien maaraporttien kautta sisällönanalyysin keinoin. Aineistosta esiin nousseet teemat talous, sosio-kulttuuri sekä ympäristö ovat teemoja, joiden avulla olen pystynyt vastaamaan ensisijaiseen tutkimuskysymykseeni miten Egyptin maaimago on toipunut arabikevään tapahtumien jälkeen vuosien 2014—2018 aikana.

Vaikka vallankumouksen jälkeiset ajat romuttivat Egyptin yhteiskuntarakenteet perusteellisesti, on viimeaikainen kehityssuunta ollut kuitenkin myönteinen. Nykyisen presidentti Abdel Fattah el-Sisin poliittisten päätösten ohjaamana valtion talous, kansainväliset suhteet, kansalaisten elinolot sekä infrastruktuuri ovat parantuneet huomattavasti. Vallan käyttö on ollut väistämätöntä, jotta muutoksia on saatu aikaan. Suurilta osin niihin on kuitenkin päästy pehmeän vallan keinoin. Myös kaikonneet matkailijat ovat alkaneet palata näiden toimien seurauksena Punaisenmeren rannalle, mikä on osaltaan tuonut merkittävää taloudellista nostetta, mutta myös elvyttänyt valtion näivettynyttä maaimagoa.

Avainsanat: **Maaimago, Arabikevät, Egypti, Kansainväliset suhteet, Poliittikka, Pehmeä valta.**

Metodi: Sisällönanalyysi

University of Lapland, Faculty of Social Sciences

The Title of the Master's Thesis: The recovery of Egypt's country image after the Arab Spring. An overview to the phenomenon during 2014—2018 by means of content analysis

Author: Johanna Santala

Major: International Relations/ Political Science

The Type of the Work: Master's Thesis

Number of Pages: 94

Year: 2019

Abstract:

Egypt has played an important role among Arab countries throughout its history. However, as a result of the revolution that began in the Arab Spring, Egypt's position weakened as the economy slipped. At the same time, the socio-cultural and environmental climate also weakened. The Egyptian country image had been in a downward spiral affecting all sectors of the country. I have looked at the Egyptian country image's recovery through the country reports produced by the foreign expert Economist Intelligence Unit by means of content analysis. Economical, socio-cultural and environmental issues are the themes that emerged from the material and helped me to answer the primary research question how the Egyptian country image has recovered after the Arab Spring events during the years 2014—2018.

Although the post-revolutionary period has profoundly destroyed Egyptian social structures, recent developments have been positive. Under the leadership of current President Abdel Fattah el-Sisi, the state's economy, international relations, living conditions and infrastructure have improved considerably. The use of power has been inevitable to bring about change. To a large extent, however, it has been achieved through soft power. As a result, disappeared tourists have also begun to return to the Red Sea, which has not only brought significant economic boost but has also revived the country's dormant country image.

Subject Terms: Country Image, Arab Spring, Egypt, International Relations, Politics, Soft Power

Research Method: Content Analysis

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	1
1.1.	Mistä puhutaan kun puhutaan Arabikeväästä?	3
1.2.	Egyptin ja muiden Arabimaiden poliittinen tilanne Arabikevään jälkeen	7
2.	Maaimgon ja maineen narratiivi	10
2.1.	Maine osana imagoa	11
2.2.	Mielikuvat	14
2.3.	Hyvä maine on hyvän maaimgon edellytys	16
2.4.	Maaimgon rakentuminen pehmeän vallan keinoin	19
2.5.	Brändäämätön maaimgo	22
3.	Median vaikutus	25
3.1.	Muuttuva media	26
3.2.	Median vaikutukset maaimgolle	30
4.	Tutkimuksen toteuttaminen	33
4.1.	Aineiston tarkastelua sisällönanalyysin keinoin	33
4.2.	Tutkimusaineistona maaraportit	34
4.3.	Aineiston analyysi	37
5.	Egyptin maaimgon toipuminen maaraporttien valossa	40
5.1.	Taloudelliset vaikutukset	41
5.1.1.	Matkailu	48
5.1.2.	Vaikutukset kaupankäyntiin ja kansainvälisiin suhteisiin	53
5.1.3.	Yhteenveto taloudellisista vaikutuksista maaimgoon	58
5.2.	Sosio-kulttuuriset vaikutukset	59
5.2.1.	Työttömyysluvut laskuun, koulutus kasvuun	63
5.2.2.	Turvallisuustilanteen parantaminen	69
5.2.3.	Yhteenveto sosio-kulttuurisista vaikutuksista maaimgoon	72
5.3.	Ympäristövaikutukset	73
5.3.1.	Infrastrukturi	74
5.3.2.	Kestävän kehityksen ratkaisuja	77
5.3.3.	Yhteenveto ympäristövaikutuksista maaimgoon	79
5.4.	Yhteenveto vaikutuksista maaimgoon ja sen toipumiseen	80
6.	Pohdinta	84
6.1.	Tutkimustulosten tarkastelua	84

6.2.	Tutkielman luotettavuus	85
6.3.	Johtopäätökset ja kehittämishaasteet	86
Lähteet	.....	88
Liitteet	.....	94

1. Johdanto

Maaimago toimii yhtenä merkittävimpänä valtion julkisivun määrittäjänä. Se muodostuu mielikuvista ja ajatuksista, mahdollisesti myös koetuista kokemuksista. Maaimagon suhde valtion sisäpolitiikkaan, kansainvälisiin suhteisiin, valtion kulttuuriin ja yhteiskuntaan on erottamaton. Se muovautuu kaikkien osa-alueiden vaikutuksesta, kuten tämä tutkielma tulee osoittamaan. Imago, kuten ei myöskään maaimago, ei synny minkään kuplan sisällä, vaan se vaatii vuorovaikutteisuutta jossa se saa tilaa hengittää ja muotoutua juuri sellaiseksi kuin ajalleen on tyypillistä. Maaimago elää ajassa ja ihmisissä sekä muovautuu niiden mukana. Yhtenä tärkeänä maaimagon muovaajana toimii jatkuvasti lisääntyvä matkailu, joka vie vuorovaikutteisuuden aivan uudelle tasolle. Näin ollen matkailulla ja maaimagolla on varsin monisäikeinen suhde, joka nivoutuu monilla eri kerroksilla yhteen.

Tutkielmani tutkimuskohteeksi valikoitui Egypti, sillä se on mielenkiintoinen valtio monessakin eri mielessä tutkimusasetelmaani ajatellen. Se on ollut pitkään suosittu lomakohde niin valmismatkojen kuin omatoimimatkailejoidenkin keskuudessa sen ainutlaatuisen historian sekä nähtävyyksien vuoksi. Sen lisäksi viimeksi kuluneiden vuosien aikana valtion sisällä tapahtuneet poliittiset muutokset lisäävät tutkielman kiinnostavuutta politiikkatieteiden valossa. Koska arabimaailma olisi ollut turhan laaja aluekokonaisuus tarkasteltavaksi pro-gradu tutkielmassa, olen rajannut tutkielmani koskemaan tiettyä maantieteellistä aluetta, Egyptiä. Egypti on arabimaailmassa merkittävä valtio. Sen lisäksi, että se on pinta-alallisesti ja väkiluvullisesti suurin arabimaa, se on myös merkittävässä poliittisessa ja diplomaattisessa roolissa koko arabimaailman keskuudessa. Egypti on muuttunut yhteiskunnallisesti ja poliittisesti viimeisen vuosikymmenen aikana. Kaikki muutokset eivät välttämättä ole olleet myönteisiä, mutta kaikki ne ovat osaltaan määrittäneet sitä, minkälaisena valtiona Egypti näyttäytyy, eli minkälainen maaimago sillä on tänä päivänä. Egyptin merkittävä diplomaattinen ja poliittinen asema arabimaiden keskuudessa asettaa Egyptin tilanteeseen, jossa sen on myös mietittävä vallan keinoja, joita se käyttää suhteessa muihin. Tässä asetelmassa pehmeän vallan rooli on korostunut. Valtion on mahdollista käyttää pehmeää valtaa monin eri tavoin, esimerkiksi demokraattisena politiikkana tai diplomaattisena ja sovittelevana toimintana. Pehmeää ja kovaa valtaa yhdistää se, että molemmat niistä pyrkivät vaikuttamaan vastapuolen käyttäytymiseen. Se, missä nämä kaksi valtaa eroavat toisistaan, on tavat, joilla lopputulos saavutetaan. (Nye 2004, 6—7.) Vaikka tutkielmani tarkastelee kovan vallan ilmiötä, on Egypti lähtenyt monilta osin ratkaisemaan sitä pehmeän vallan keinoin, joutuen kuitenkin muiden valtioiden käyttämän kovan vallan alaisuuteen. Vaikka aiemmin imagotutkimusta tai matkailua ei ole mielletty politiikantutkimuksen piiriin sopiviksi aiheiksi, ovat

näkemykset viime aikoina muuttuneet. Siitä näkyvänä esimerkkinä toimii tutkimuskirjallisuuteni, joka on nivonut matkailun ja sen myötä maaimagon kiinteäksi osaksi poliittisen tutkimuksen kenttää. Poikkitieteellisyys tulee voimakkaasti näkyväksi myös tässä tutkielmassa. Keinot, joilla Egypti on pyrkinyt nostattamaan maaimagoa sekä matkustajalukuja, ovat olleet varsin tyypillisiä pehmeälle vallalle. Pehmeän vallan käsitettä tulen avaamaan tarkemmin luvussa 2.4. Konkreettisista pehmeän vallan toimista maaimagon elvyttämiseksi olen kertonut tutkielmani analyysiluvussa viisi.

Koska muutoksia on tapahtunut merkittävästi, koen, että on mielenkiintoista tarkastella minkälaisia sosio-kulttuurisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia viimeksi kuluneiden vuosien tapahtumilla on ollut taloudellisten vaikutusten lisäksi. Nämä teemat nousivat voimakkaasti esiin myös aineistostani. Taloudellinen pärjääminen kansainvälisessä vertailussa määrittää jo pitkälle minkälaista imagoa valtio kantaa harteillaan, mutta talous yksistään ei riitä määrittelemään vielä maaimagoa. Egypti on ollut jo vuosikymmenten, jopa vuosisatojen ajan, suosittu matkailukohde sen ainutlaatuisen historian ja kulttuurinsa ansiosta. Tämän vuoksi myös matkailun merkitys tässä tutkielmassa on tuotu selvästi näkyväksi. Tulen tarkastelemaan poliittisten muutosten vaikutusta valtion matkailuun tarkemmin tutkielman luvussa 5.1.1. Egyptiin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia tulen tarkastelemaan analyysiluvussa 5.1. Muutos matkustajavirroissa vaikuttaa suorasti kohdemaiden talousrakenteisiin kuten myös sosio-kulttuuriseen pohjaan sekä ympäristöön. Näin on käynyt myös Egyptille. Egyptin merkittävin notkahdus matkailussa tapahtui vuosien 2010—2011 aikana tapahtuneessa vallankumouksessa, länsimaissa tämä vallankumous tunnetaan nimellä *arabikevät*. Tuolloin koko arabimaailma koki suuria mullistuksia poliittisesti sekä yhteiskunnallisesti, ja se oli myös merkittävä terroritekojen alulle panija. Tulen kuvaamaan arabikevään taustoja sekä tapahtumia tarkemmin alaluvuissa 1.1. ja 1.2. Aihetta on tutkittu merkittävästi kansainvälisen politiikan saralla, mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt arabimaiden tarkastelu niiden alkaessa elpyä taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti poliittisten tapahtumien jälkeen.

Tutkielmani keskeisenä tutkimuskysymyksenä on: *miten Egyptin maaimago on toipunut arabikevään jälkeen vuosien 2014—2018 välisenä aikana?* Varsinainen tutkimuskysymykseni hakee vastauksia osin sekundääriaineistosta eli aiemmista tutkimuksista, joita on tehty runsain määrin terrorismista sekä arabikeväästä, jotta saan vertailukohtaa muutokselle.

Tarkentavia alakysymyksiä tutkielmalleni ovat: *Minkälaisia taloudellisia, sosio-kulttuurisia ja ympäristöllisiä seikkoja on ollut vaikuttamassa maaimagon toipumiseen Egyptissä?* Näihin kysymyksiin lähdän tutkielmassani hakemaan vastauksia primääriaineistostani Egyptin maaraporttien pohjalta. Ne tarjoavat monipuolisesti tietoa maan tilanteesta vuoden 2014 tammikuusta alkaen. Maaraportit on julkaistu kuukausittain aina elokuuhun 2018 asti. Tämä aikaväli on myös tutkielmani keskeinen ajanjakso eli yhteensä 56 kuukautta. Tämän lisäksi tulen hyödyntämään

aineistona matkailijoiden internetissä julkaisemia kirjoituksia Egyptin lomakohteista määrittelemältäni ajanjaksolta, kuten myös kansainvälisen median julkaisemia uutisointeja koskien muun muassa Egyptin turvallisuustilannetta ja matkailua.

Rajaan tutkielmani ajallisesti koskemaan selkeästi arabikevään jälkeistä aikaa, jotta pääsen tarkastelemaan tuntemattomampaa ja vähemmän tutkittua, niin sanottua *elpymisen aikakautta*. Aiempi tutkimus arabikevään tapahtumista sekä terrorismin tutkimuksesta luo tärkeää pohjaa omalle tutkielmalleni. Hyödynnänkin tutkielmassani laajasti kansainvälisiä artikkeleita sekä aiheesta viimeisen kymmenen vuoden aikana julkaistua kirjallisuutta.

Egypti elää tällä hetkellä monessa mielessä mielenkiintoisia muutoksen ja murroksen aikoja, sillä pikkuhiljaa maan talous alkaa elpyä, kuten myös yhteiskunta vallankumouksen jäljiltä. Paljon pitää vielä kuitenkin tapahtua monella saralla ennen kuin maa pääsee samalle taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle tasolle kuin mitä se on ollut kultavuosinaan juuri ennen arabikevään tapahtumia joulukuussa 2010. Oman haasteensa tälle kehitykselle luo media, joka väistämättä ohjaa kuluttajia valinnoissaan. Media tiedottaa varsin herkästi erityisesti negatiivisista uutisista kuten terrori-iskuista ja poliittisista ilmiöistä. Median ja maaimagon välinen suhde onkin varsin yhteen nivoutunut ja negatiiviset tapahtumat, kuten esimerkiksi terrorismi ruokkii mediaa. Terrorismi ohjaa median avustuksella matkustajavirtoja turvallisemmaksi koetuille alueille, kuten Egyptin matkailun kohdalla on ollut havaittavissa. Koska medialla on niin monisäikeinen kytkös maaimagon muodostumiselle, tulen käsittelemään mediaa laajemmin tutkielman luvussa kolme.

Tutkielmani kannalta keskiössä on kuitenkin se, miten valtion maaimagon toipuminen on vaikuttanut yhteiskuntarakenteisiin, maan talouteen sekä sosio-kulttuurisiin ilmiöihin.

Seuraavissa kahdessa luvussa tulen käsittelemään keskeisiä teoreettisia käsitteitä tutkielmani kannalta luoden samalla viitekehyksen tutkielmalleni. Neljännessä luvussa käyn läpi tutkimusaineistoni sekä -menetelmän ja perustelen niiden käytön tutkielmani kannalta. Viidennessä luvussa tarkastelen saamiani tutkimustuloksia ja jäsennän kokonaisuuden pienempiin alalukuihin. Viimeisessä kuudennessa luvussa kokoan vielä tutkielmani keskeisen sisällön yhteen, ja pohdin tutkielman merkitystä politiikkatieteissä sekä sen luotettavuutta.

1.1. Mistä puhutaan kun puhutaan Arabikeväästä?

Arabikevät on termi, jota läntinen maailma käyttää monisäikeisistä poliittisista tapahtumista, jotka saivat alkunsa joulukuussa 2010. Näin ollen jo nimityksenä arabikevät on harhaanjohtava, koska tapahtumat saivat alkunsa sydäntalvella, mutta todellinen tapahtumien kulminoituminen tapahtui kevään 2011 aikana (Khader & Matthiesen 2016, 12). Vaikka koko tapahtumaketjun taustalla oli

valtioiden sisällä vallitseva huonosti toteutettu politiikka, joka ajoi kansalaiset ahtaalle, varsinaiset tapahtumat syntyivät kuitenkin voimakkaista kansannousuista ja toiveikkaasta tulevaisuudesta ilman diktaattorijohtajia eri puolilla Lähi-itää. Arabikevät merkitsee pidempää ajanjaksoa eikä ainoastaan yhtä yksittäistä tapahtumaa tai päivää. Yleisesti kuitenkin sanotaan nopeasti paisuneen tapahtumaketjun alkaneen Tunisiasta joulukuun 17. päivänä 2010, jolloin vihannesmyyjä Mohammed Bouazizi sytytti itsensä tuleen kyllästyttyään maan jatkuvasti heikkenevään taloustilanteeseen ja kulutustuotteiden hinnannousuun (Em. 8). Niin hänet, kuin useimmat muutkin Tunisian kauppiasta ja maanviljelijöistä oli ajettu liian ahtaalle jatkuvasti muuttuneiden lakiuudistusten ja kiristyneen verotuksen seurauksena. Kansalaisten talous oli vedetty niin ahtaalle, että elämisestä oli tehty lähes mahdotonta. Tästä protestina Bouazizi sytytti itsensä tuleen Sidi Bouzidin kaupungissa ja kuoli saamiinsa palovammoihin kolme viikkoa myöhemmin sairaalassa. Tämä tapaus sai merkittävää näkyvyyttä median eri kanavissa ja herätti Lähi-idän maa kerrallaan osallistumaan mielenilmauksiin, joiden tarkoituksena oli saada poliittiset päättäjät kiinnittämään huomiota sisäpoliittisiin epäkohtiin. Varsin pian Tunisian jälkeen Egypti oli mukana voimakkaasti arabikevään tapahtumissa ja maan pääkaupungissa Kairossa Tahrir-aukio täyttyi illasta toiseen muutoshaluisista mielenosoittajista. Egyptissä arabikevään keskeinen tavoite oli syöstä maan pitkäaikainen presidentti Hosni Mubarak vallasta, ja saavuttaa paremmat elinolot maan jatkuvasti kasvavalle väestölle. “Horjuva talous, kaverikapitalismi ja luokkayhteiskunta, valtion kyvyttömyys tarjota sosiaalista tukea kansalaisilleen, poliisiväkivalta, Tunisian antama inspiraatio, suuri nuorisotyöttömyys, sosiaalinen media, joka auttoi ohittamaan tiukassa sensuurissa olleen valtion median...” (Korpiola & Raita-aho 2017, 52). Näillä sanoin Korpiola ja Raita-aho kuvaavat niitä keskeisiä syitä, jotka syöksivät Egyptin arabikevääseen. Länsimaissa uutisointi arabimaailman tapahtumista on ollut varsin vähäistä ennen arabikevättä. Euroopan alueella Lähi-itä on päässyt osaksi uutisointia lähes poikkeuksetta vain niinä kertoina kun sillä on ollut suora kytkös Eurooppaan. Näin ollen median ulkopuolelle on jäänyt lähes kokonaan todellinen kuva arabimaissa asuvien ihmisten arkipäivästä, jossa jopa puolet väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella (Korpioja & Nikkanen 2012, 19). Tällä tarkoitetaan henkilöä, joka elää alle 1,90\$ päivässä (World Bank). Maailmassa elää tällä hetkellä noin 750 miljoonaa ihmistä köyhyysrajan alapuolella ja heistä puolet ainoastaan viiden valtion alueella: Intiassa, Nigeriassa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Etiopiassa ja Bangladeshissa (emt.) Poikkeuksen Lähi-idästä uutisoimiseen myös länsimaissa teki juuri arabikevät, jonka tapahtumia maailma seurasi herkeämättä perinteisten mediakanavien välityksellä. Myös sosiaalinen media oli ahkerassa käytössä ja juuri sosiaalisen median kautta välittyi myös ajantasainen tieto tapahtumakulkujen kehittymisestä.

Puhuttaessa arabikeväästä muodostuu arabimaailma kovin herkästi stereotypiseksi massaksi, josta hälventyvät merkittävät maiden välillä vallitsevat eroavaisuudet. Vaikka arabikevät yhdisti arabimaita yhteisillä tarkoituksilla, vallankumous näyttäytyi maiden välillä varsin eri tavoin. Olisi tärkeää muistaa, että 22sta arabimaasta jokaisella on oma itsenäinen ja toisistaan poikkeava kulttuuriympäristönsä sekä poliittinen rakenne. Lähi-itää ja arabimaailmaa voidaan pitää synonyymeina toisilleen. Kyseiseen alueeseen kuuluvat seuraavat valtiot: Algeria, Bahrain, Djibouti, Egypti, Irak, Jemen, Jordania, Komorit, Kuwait, Libanon, Libya, Marokko, Mauritania, Oman, Palestiina, Qatar, Saudi-Arabia, Somalia, Sudan, Syyria, Tunisia ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat. Vaikka kyseiset valtiot ovat maantieteellisesti varsin lähellä toisiaan, kuuluvat Arabiliittoon, valtauskontona toimii islam ja suurin osa heistä puhuu äidinkielenään arabiaa, on valtioiden välillä kuitenkin lukuisia eroja. (Khader & Matthiesen 2016, 17.) Tavalliselle arabille, maasta riippumatta, vallankumouksen onnistuminen oli tärkeää, jotta valtio vapautuisi diktatuurin alta ja voisi toimia oikeusvaltiona. Sen lisäksi kansalaisten syvänä toiveena oli saada kulutustuotteiden hintoja alemmaksi ja lisätä yleistä turvallisuutta. (Emt. 13—14.)

Arabikevät on mahdollista nähdä laajana vallankumouksena, jonka tapahtumat saivat alkunsa Sidi Bouzidin kylästä. Jokaisessa arabimaassa oli tuossa vaiheessa omat kipupisteensä, joihin erityisesti nuorempi sukupolvi halusi saada muutosta. Merkittävimmissä roolissa arabikevään etenemisessä olivatkin juuri nuoret, *milleniaalit*, jotka siirsivät vallankumouksen tapahtumat sosiaaliseen mediaan. Osa valtioista oli ajautunut jo niin ahtaalle päivittäisten kulutustuotteiden hintakilpailun kanssa, että ratkaisua haettiin sieltä mistä sen koettiin nopeimmin löytyvän. Egyptin kohdalla tämä tarkoitti islamistisen Muslimiveljeskunnan valtaan nousua Hosni Mubarakin syrjäyttämisen jälkeen. Muslimiveljeskunta lupasi nopeita helpotuksia kulutustuotteiden hinnoitteluun sekä erilaisia avustuksia vähävaraisille kansalaisille. Tämä upposi suureen osaan egyptiläisistä kuin veitsi voihin ja näin Mubarakin syrjäyttämisen jälkeen ensimmäisten vapaiden vaalien kautta Muslimiveljeskunta nousi valtaan. Läntinen maailma ei tästä muutoksesta ollut mielissään, sillä diplomatiasuhteet kärsivät tästä vallan vaihdoksesta merkittävästi. Muslimiveljeskunta on tunnetusti vanhoillisia ja varsin tiukkoja islamistisia arvoja noudattava poliittinen puolue, jolla on suuret kannattajajoukot vielä tänäkin päivänä erityisesti Qatarissa ja Iranissa. Muslimiveljeskunta on perustettu vuonna 1928 (Kamrava 2005, 90). Vain muutamaa vuotta aiemmin, vuonna 1922, Egypti itsenäistyi Iso-Britannian alaisuudesta. Itsenäistyminen toimi myös merkittävänä syynä Muslimiveljeskunnan perustamiselle. Keskeisinä ideologioina puolueelle toimivat sosiaalisen moraalin kasvattaminen sekä totaalinen irtautuminen Iso-Britanniasta. Puolueen toiminta oli vahvasti nationalisesti ja populistisesti latautunutta. Kannattajat tavoittelivat poliitikkojen ja valtion eliitin huomiota. Jo 1930-luvun

puolivälissä läpimurto oli onnistunut. Egyptiin oli syntynyt poliittinen ilmapiiri joka vastusti voimakkaasti monarkiaa ja Iso-Britanniaa. (Emt.)

Vaikka arabikevään tapahtumat eivät edenneet kaikilta osin niin kuin oli suunniteltu, eikä tuottanut niitä tuloksia joihin vallankumouksella pyrittiin, oli toimintoketju kuitenkin saatu käynnistettyä. Uusi sukupolvi on hälventänyt merkittävästi uhrin roolia, jota aiemmat sukupolvet ovat kulttuuriperimäänsä kylväneet. (Khader & Matthiesen 2016. 14—15.) Enää ei arabimaailmassa suostuta pelkästään uhritumaan, vaan epäkohtiin halutaan saada muutosta ja niihin pyritään aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan.

Vaikka arabikevät näkyi varsin monin eri tavoin riippuen tarkasteltavasta valtiosta, yksi laajasti yhdistävä piirre on islamistien saamat laajat vaalivoitot eri puolilla arabimaailmaa. Perusteluksi tälle tapahtumakululle voi ymmärtää sen millä tutkijatkin ovat asiaa perustelleet. Siinä vaiheessa kun kansalaiset menettävät luottamuksensa poliittisia päättäjiä ja maan taloutta kohtaan, lohtua ja turvaa aletaan etsiä uskonnosta. (Korpiola & Nikkanen 2012, 25.) Juuri tästä tilanteesta arabikevät sai alkunsa, tyytymättömyydestä valtion johtoa kohtaan. Tavallisen kansalaisen elinolosta oli tehty lähes mahdottomat jatkuvasti kasvavalla hinnoittelulla ja hintatasoon suhteutettuna täysin riittämättömällä palkalla. Vaikka Lähi-idässä politiikkaa ja uskontoa on pyritty pitämään selkeästi erillään toisistaan, niiden erottaminen muodostuu usein haastavaksi. Arabimaiden valtauskontona toimii islam, joka näkyy paikallisten ihmisten arjessa monin eri tavoin. Pohjalla on myös ajatus arabinationalismista, jolla tarkoitetaan ajatusta kaikkien arabimaiden yhteisestä kulttuuriperimästä sekä historiasta. Uskontoa ei kuitenkaan nähty kuuluvaksi ja soveliaaksi liittää osaksi arabinationismia ennen arabikevättä. Nyt tilanne on kuitenkin aivan toinen ja perinteinen uskonto on nivoutunut osaksi alueen politiikkaa, josta islamistiset puolueet toimivat esimerkkinä, kuten esimerkiksi Egyptissä valtaan noussut Muslimiveljeskunta tai Tunisiassa Ennahda-puolue. Vaikka Tunisiassa lokakuussa 2011 järjestetyt vaalit olivat ensimmäiset demokraattiset vaalit arabikevään jälkimainingeissa, tulokset saivat aikaan laajoja mellakoita eri puolilla Tunisiaa. (Emt. 25—26.)

Egyptillä oli varsin hyvä ja houkutteleva maaimago ennen arabikevään tapahtumia. Maaimagoon yhdistyi niin historia, eksotiikka kuin mielikuvat tuhannen ja yhden yön satujen maisemista. Toki jo tuolloin maaimagoa varjostivat valtion maantieteellinen sijainti ja rauhattomat naapurivaltiot, jotka langettivat epävakauden viitan valtion imagon ylle. Tuolloin kuitenkin näyttävimminkin esiin nousivat yhden maailman parhaista sukelluskohteista, historialliset ja ainutlaatuiset nähtävyydet, kiehtova arabikulttuuri ja vieraanvarainen kansa. Moni asia on siis muuttunut vallankumouksen jälkeen ja jälleen rakennettavaa riittää. Kuten luvussa 5.4. tulen avaamaan maaimagon toipumista, on kehityssuunta monilta osin oikea. Maaimago on kuitenkin kuin hauras lasiesine. Se särkyy todella

herkästi pieniksi palasiksi, ja sen korjaaminen on vaikeaa, hidasta ja joskus joiltain osin jopa mahdotonta.

1.2. Egyptin ja muiden Arabimaiden poliittinen tilanne Arabikevään jälkeen

Arabikevään tapahtumat saivat paljon aikaan eri puolilla Lähi-itää, osassa parempia ja toisaalla taas laimeampia tuloksia. Vaikka kaikilta osin ei saavutettu niin kestäviä muutoksia kuin alueella toivottiin, sai arabikevät kuitenkin aikaan sen, että nyt alueella tiedetään mihin yhteisvoimin on mahdollista päästä. Se antoi myös käsityksen mahdollisuudesta demokratiaan, joka toimiessaan takaisi esimerkiksi tasa-arvoisemman yhteiskuntarakenteen, paremmat työllistymismahdollisuudet, sananvapauden sekä ihmisoikeudet. (Korpiola & Raita-aho 2017, 236.) Samalla arabikevään tapahtumat olivat maailmassa ensimmäinen sosiaalisen median välityksellä globaaliin tietoisuuteen saatettu vallankumous, joka jo itsessään on merkittävä asia, mutta ennen kaikkea se on sitä tapahtumapaikkansa vuoksi. Arabimaailma on kuitenkin yleisesti tunnettu varsin rajatusta journalismista ja mediasta. Arabikevään jälkimainingeista ei ole kirjoitettu läheskään niin runsaasti kuin itse arabikevään taustoista ja vallankumouksen aikana tapahtuneista tapahtumista. Julkaistusta aineistosta sekä tehdyistä asiantuntijahaastatteluiden kumpuaa varsin yleisesti epävarmuus tulevaisuudesta. Varsin usein kehityskulun kohti demokratiaa nähdään epäonnistuneen joko kokonaan tai ainakin suurilta osin eikä muutoinkaan nähdä, että Lähi-itä kulkisi kohti valoisampaa tulevaisuutta - päinvastoin. Suurin huolenaihe tutkijoilla ja kansalaisjärjestöillä kohdistuu yleisesti nuoriin, joita Lähi-idän väkiluvusta on huomattavan suuri määrä. Se minkälaisia mahdollisuuksia nuoret kokevat saavansa ja minkälaisen tulevaisuuden he pystyvät itsellään näkemään, määrittelee pitkälti sen miten vallankumouksen kaltaiset tapahtumat heidän elämänsä ohjaavat ja kuinka tuloksellisenä aktivismi ja kansalaisvaikuttaminen nähdään. (Emt. 236.) Mikäli mahdollisuudet opiskelu- ja työpaikkojen kanssa ovat rajalliset sekä taloudellisen tilanteen ollessa heikko, vastaan saattaa tulla ajatus ettei ole enää mitään menetettävää. Tuolloin on riskinä nuorten radikalisoituminen. Tähän nuoria ajaa myös voimakas islamistinen propaganda, joka lupaa nopeaa parannusta yhteiskunnallisella tasolla. (Emt. 237.) Tämä on vaarallinen kehityssuunta, jonka seurauksena on syntynyt muun muassa ääri-islamistinen järjestö ISIS (Islamic State of Iraq and Syria). On kuitenkin tutkijoita, jotka ovat verranneet arabimaiden kehitystä Euroopan hullujen vuosien jälkeiseen aikaan 1800-luvulla. Euroopankin demokraattinen kehittyminen vei useita vuosikymmeniä ennen kuin pystyttiin saavuttamaan se taso, jolla se tänä päivänä on. (Emt. 224.) Tällaisten näkemysten valossa

myös arabimailla on vielä toivoa ja mahdollisuus elpyä arabikevään aiheuttamista negatiivisista tapahtumista ja kääntää ne eduksi.

Arabikevään jälkeen Egyptissä järjestettiin ensimmäiset demokraattiset presidentinvaalit jossa ehdokkaita oli useampia. Aiemmin vaalit olivat olleet näennäisesti demokraattiset, sillä ehdokkaita oli ollut vain yksi, mutta kansalle tarjottiin mahdollisuus uurnilla käyntiin. Ensimmäinen demokraattisesti valittu, myöhemmin myös syrjäytetty, presidentti oli Mohammed Morsi. Hänet valittiin presidentiksi vuonna 2012. Morsin valinta presidentiksi oli varsin yllättävä, sillä hän kannatti vahvasti Muslimiveljeskuntaa, jonka arvot eivät itsessään olleet saaneet korkeaa arvostusta egyptiläisten keskuudessa. Morsi lupasi kuitenkin kansalle monia parannuksia ja niiden varjolla hän tuli valituksi Hosni Mubarakin seuraajaksi. Mohammed Morsi kuitenkin syrjäytettiin vallasta jo vuoden presidenttiyden jälkeen, koska kansa ei ollut saanut luvattuja asioita. Syrjäyttämisen jälkeen Egypti siirtyi armeijan vallan alle, ja se toi mukanaan paljon epävakautta ja turvattomuutta. Morsi vangittiin ja hänelle langetettiin kuolemantuomio, joka kuitenkin myöhemmin kumottiin. Morsi oli vangittuna yli kuusi vuotta ja kuoli median mukaan sydänkohtaukseen 17.6.2019 vankilassa. (BBC 2019.) Se miten Morsin syrjäyttäminen ja Abdel Fattah el-Sisin valitseminen seuraavaksi presidentiksi vaikutti Egyptin kahden välisiin suhteisiin, on kaksinainen. Egyptin tärkeistä liittolaisista Turkki ja Qatar etääntyivät Morsin syrjäyttämisen myötä, kun taas Arabimaiden neuvoston ja tärkeiden Persianlahden kauppakumppaneiden kanssa välit lämpenivät edelleen. Kahdenvälisistä suhteista tulen kertomaan myöhemmin luvussa 5.1.2.

Toisin kuin Egyptissä, Tunisiassa ja Marokossa arabikevään jälkeinen aika oli seesteisempi. Voisikin sanoa, että esimerkiksi Tunisiassa saavutettiin se mihin vallankumouksella pyrittiin. Kansalaisten luottamus talouden ja elinolojen paranemiseen vahvistui nopeasti ja poliittinen tilanne myös rauhoittui. (Helsingin Sanomat 2019.) Marokossa kehitys oli samansuuntainen, joskaan ei aivan niin myönteinen, kuin Tunisian kohdalla. Pitkäkestoisimmat ja raskaimmat seuraukset arabikevään tapahtumista lankesivat Libyan, Syyrian ja Egyptin ylle. Syyrian tilanne kärjistyi vakavimmaksi siellä vallankumouksesta syntyneen sisällissodan seurauksena. Maan diktaattorihallitsija Bashar al-Assadin vallasta syökseminen oli vasta alkunäytös sille, mitä Syyria on joutunut käymään läpi monia vuosia kestäneen sisällissodan merkeissä. (Bahmani & Jäntti 2018.) Myös Libyassa maan sisäinen tilanne oli epävakaa jo ennen kansannousuja ja tilanne vain kärjistyi vallankumouksen myötä. Merkittävimmin Egypti erottui Syyriasta ja Libyasta armeijan sekä hallituksen terrorismin tyrehtyttävillä toimilla. Vaikka hallinto Egyptissä on ollut häilyvä vallankumouksien jälkeen, terroristien toimiin on kuitenkin puututtu koko ajan ankaralla kädellä. (Korpiola & Raita-aho 2017.)

Samaan eivät kyenneet Libya ja Syyria, koska valtioilta puuttui hallinto käytännöllisesti kokonaan arabikevään jälkeen.

2. Maaimagon ja maineen narratiivi

Kasvavassa määrin valtiot hakevat imagon ja maineen nostatusta itselleen samalla tavoin kuin yritysmaailmassa yritykset tekevät lisätäkseen tunnettavuutta ja hankkiakseen asiakkaita itselleen. Maailmasta on tullut yksi yhtenäinen markkina-alue globalisoitumisen myötä. Tämä kehitys koskettaa kaikkia sektoreita, sidosryhmiä sekä kuluttajia, puhutaanpa sitten investoinneista, erilaisista tapahtumista, opiskelijoista kuin matkailijoistakin. (Anholt 2007, 1.) Valtiot eri puolilla maailmaa ovat havahtuneet siihen, miten tärkeää on profiloitua ja näyttää toivotunlaiselta ulkomaailmaan. Hyvä maine ja imago ovat kaikille valtioille tervetulleita meriittejä, mutta erityisesti valtioista ne, jotka ovat joutuneet syystä tai toisesta negatiiviseen valoon, esimerkiksi median kautta, tavoittelevat näitä poikkeuksellisen määrätietoisesti. Maine ja imago ovat merkittäviä valtiolle vaikkapa silloin kun mietitään maan vetovoimaisuutta tai maaimagoa matkailun kannalta. Jotta matkailijat ovat valmiita suuntaamaan matkansa tiettyyn kohteeseen, tulee alueella olla hyvä imago tai vaihtoehtoisesti on kohteesta pitänyt saada suositus vaikkapa tutulta ennen kuin matkustuspäätös tulee tehdyksi.

Egypti on yksi niistä lukuisista maista joiden toimeentulo nojautuu vahvasti matkailuun, sillä matkailuala työllistää maassa joko suoraan tai välillisesti yli 12 miljoonaa kansalaista. Tämä vastaa noin joka kahdeksatta egyptiläistä. Matkailu tuottaa myös 10 % maan bruttokansantuotteesta. (Hendawi 2019.) Näin ollen ei ole yhdentekevää minkälaisena valtio näyttäytyy muulle maailmalle.

Imagon merkityksestä ja maineesta on kirjoitettu paljon sekä tehty merkittävä määrä myös tutkimustyötä, erityisesti liiketoiminnan ja matkailun parissa, mutta määritelmät maineen ja imagon välillä eivät ole yhtenevät. Sen lisäksi teemana maineen merkitys on vielä suhteellisen tuore, sillä suomalaisessa liikemaailmassa maineeseen alettiin kiinnittää huomiota vasta 2000-luvun alkupuolella (Aula & Heinonen 2011, 11.) Useimmissa tutkimuksissa, jotka käsittelevät maaimagoa tai -mainetta, suljetaan toinen termeistä kokonaan pois tai niitä käytetään synonyymeina keskenään. Oman tutkielmani kannalta ei ole tarpeen tehdä väkisin eroa maineen ja imagon välille, sillä suurin mielenkiinto tutkielmassani on tarkastella Egyptin maaimagoa. Tämän takia tyydyn seuraavassa alaluvussa kuvaamaan molempia termejä, niin mainetta kuin imagoakin, minkä jälkeen käytän tutkielmassani vain imagon termiä tutkimusrajauksellisista syistä.

Mitä tarkoitetaan maaimagolla, maineella ja brändillä? Miten ne ovat merkityksellisiä valtiolle ja miten niihin on mahdollista vaikuttaa? Tässä luvussa tulen tarkastelemaan maaimagon, maineen ja brändin termejä, niiden eroja ja yhtäläisyyksiä. Tulevat alaluvut rakentavat myös teoreettisen viitekehyksen tutkielmalleni.

2.1. Maine osana imagoa

Maine ja imago ovat termejä, jotka ovat nykyään käytössä varsin monissa eri yhteyksissä, erityisesti median tuoman julkisuuden myötä. On myös esitetty, että maine ja imago olisivat synonyymit keskenään ja niistä maine olisi nykyaikaisempi versio jo hiukan vanhentuneelle ja tunkkaiselle imago-termille (Karvonen 1999, 46).

Usein kuulee puhuttavan, että tietty yritys on hyvämaineinen tai henkilöllä on hyvä maine. Nämä ovat puhtaasti myönteisiä ja tavoittelemisen arvoisia kommentteja. Jokainen varmasti toivoo, että omaisi hyvän maineen ystävänsä tai työkaverinsa. Varmasti samalla jokainen toivoo, että saa työskennellä hyvämaineisen yrityksen palveluksessa ja yrittäjä toivoo olevansa hyvämaineinen työnantaja. Vielä parempaa on, jos saa asua hyvämaineisessa valtiossa, josta puhutaan ja kirjoitetaan kauniiseen sävyyn vaikkapa ulkopoliittisissa lausunnoissa. Mutta mitä tällöin oikeasti toivotaan? Riippuu suuresti siitä kuka pääsee määrittelemään termiä ”maine”, sillä esimerkiksi mainosalan ja psykologien määritelmien välillä on suuri kuilu. (Aula & Heinonen 2002, 33—35.) Maine on jotain mitä kukaan tai mikään ei voi määrittää itse, vaan maine muodostuu tarkastelijoiden toimesta. Näin ollen maine on myös tulkinnanvaraista ja mielikuviin pohjaavaa. Maineeseen keskeinen ydin lepää mielikuvien varassa. (Emt. 37.) Käsitteenä maine on varsin ristiriitainen, sillä sen totuusarvoa ei voi kyseenalaistaa, koska se on tosi juuri sellaisena kuin se tulkinnoissa ja sen myötä mielikuvissa tarkkailijoille muodostuu. Samalla kuitenkin sen totuusarvo heikkenee juuri sen tulkinnallisuuden vuoksi. Aula ja Heinonen ovat esittäneet teoksessaan *Maine menestystekijä* kysymyksen siitä mitä mielikuvilla on väliä, siis toisin sanoen, mitä väliä on maineella? Vastaus on kuitenkin yksiselitteinen. Mielikuvilla on suuri vaikutus siihen miten me näemme ympäröivän maailman ja miten me käyttäydymme ja suhtaudumme ympärillä oleviin asioihin, ilmiöihin ja ihmisiin. (Emt. 37.) Tämän seurauksena myös maineella on väliä. Maine määrittää minkälainen jokin asia tai ilmiö on. Tulen tarkastelemaan mielikuvia tarkemmin alaluvussa 2.2.

Maine ei ole missään nimessä passiivinen, vaan se syntyy aktiivisen toiminnan kautta ympäristössä ja vuorovaikutuksessa toisten toimijoiden kanssa. Jos palataan vielä yllä esitettyyn henkilön toiveeseen olla hyvämaineinen työntekijä, tulee hänen tehdä aktiivisia ja myönteisiä toimia näkyvästi, jotta hänen kollegansa voivat muodostaa käsityksen hänestä hyvänä työntekijänä. Ei siis auta jos henkilö esimerkiksi siivoaa työpaikan varaston, mutta kukaan ei tiedä juuri hänen tehneen sitä. Jos sama ajatus viedään valtion tasolle, on tärkeää, että valtio kertoo myös ulospäin valinnoistaan, suunnitelmistaan ja toimistaan, jotta maineen karttuminen on mahdollista.

Maine rakentuu joko kokemuksesta tai mielikuvista, mutta se saattaa olla myös näiden yhteen sulauma. Esitän tässä kohdassa kuvitteellisen esimerkin, joka on kuitenkin varsin tyypillinen kuvaamaan maineen merkitystä ostopäätöksessä. Esimerkin henkilö on suunnittelemassa lomamatkaa etelän aurinkoon. Hänellä on mielessään muutamia vaihtoehtoja lomakohteista, jotka voisivat tulla kysymykseen, mutta päätös tuntuu vaikealta ja hän keskustelee asiasta ystäviensä kanssa sekä harrastuspiirissään. Tutuilla on kertoa esimerkkimme henkilölle myönteisiä kokemuksia tietyistä kohteista, kun taas toisista he ovat kuulleet tai lukeneet negatiivisia kokemuksia. Kielteisiä mielikuvia kohteista ovat aiheuttaneet heidän vierailuidensa aikana muun muassa epäkohtelias palvelu, kalliit hinnat kohteessa sekä korkeat rikollisuusluvut. Tästä tietopaljoudesta, jota hänen tuttavapiirinsä jakaa, esimerkkimme henkilö hämmentyy ja päättää vielä tutustua itse kohteisiin tarkemmin ja lueskelee internetistä faktatietoa kohdemaista. Hän päättää katsoa myös minkälaisia kokemuksia muilla on ollut ja näin ollen päätyy lukemaan vielä keskustelua muutamilta keskustelupalstoilta. Näiden vaiheiden jälkeen henkilölle on muodostunut käsitys, sekundäärinen mielikuva, mahdollisista lomanviettokohteista.

Matkailijoita houkuttavat monenlaiset asiat matkalle lähdettäessä. Yleinen ajatus, joka on lähes jokaisella matkailijalla mielessään, on lähteä kokemaan jotain uutta saaden matkalta elämyksiä ja kokemuksia. On kuitenkin täysin matkailijasta kiinni, mistä nämä tunnepohjaiset kokemukset muodostuvat. Yleensä matka suuntautuu johonkin mahdollisimman erilaiseen paikkaan kuin missä henkilö on tottunut viettämään arkensa. Kaupunkilainen suuntaa matkansa varsin usein rauhalliseen luontokohteeseen, kun taas pienellä paikkakunnalla asuva saattaa lähteä etsimään elämystään suurkaupungin sykkeestä. Pohjolasta hakeudutaan erityisesti kaamoksen aikaan aurinkoisiin ja lämpimiin etelän kohteisiin, kun taas Päiväntasaajaa lähestyttäessä ihmiset hakeutuvat mielellään eksoottisiksi koettuihin Lapin kohteisiin husky-safareineen ja revontulineen. Keskeisenä vetovoimatekijänä toimii turvallisuus. Turvallisuuden merkitys on niin huomattava kohdetta valittaessa, että se karsii väistämättä tiettyjä kohteita pois jo valinnan alkumetreillä. Jotta maineen kerryttäminen ei olisi liian yksinkertaista, Aula ja Heinonen tuovat teoksessaan laajasti näkyväksi myös sen, miten tärkeää maineen syntymiselle on huomioida kulttuurisidonnaisuus sekä ajankohta. Tapauksessa jossa esimerkiksi mainonta tehdään väärällä tavalla tai väärään aikaan, voivat seuraukset olla kaikkea muuta kuin toivotut. (Aula & Heinonen 2002, 38—45.) Esimerkkinä tästä toimii vaikka luontoaiheinen, rauhaa ja tilaa kuvaava mainoskampanja Suomessa. Jos kohderyhmänä ovat suomalaiset, mainos toimii mitä parhaiten, sillä yleisesti suomalaisille luonto on tärkeä elementti ja sen tuomilla mielikuvilla on helppo myydä suomalaiselle lähes mitä tahansa. Vaikka Aasiassa, erityisesti korkeammissa yhteiskuntaluokissa, arvostetaan pohjoismaista puhdasta luontoa, ei

kyseinen mainos silti toimisi suurempiin massoihin. Villi luonto on suurelle osalle aasialaisia vieras ja pelottava elementti, ja näin ollen mainoksen tuomat mielikuvat kääntyisivät suurella todennäköisyydellä negatiivisiksi. Tähän syynä ovat *skeemat*, joita voimme pitää tietynlaisena kulttuurisidonnaisena mielen kehyksenä. Skeema on yksi kognitiivisen psykologian keskeisimpiä termejä ja sillä tarkoitetaan yksinkertaisesti muistiin tallentuneita ja rakentuneita havaintoja ja kokemuksia. (Karvonen 1999, 53—54.) Suuresta määrästä skeemoja muodostuu yksilön taito hahmottaa ja muodostaa käsitys asioista ja ilmiöistä. Tämän taidon hallitessaan ja kerätessään skeemoja ympärilleen, on yksilön mahdollista muodostaa myös oma maailmankuvansa. Juuri tästä johtuen on tärkeää tiedostaa kulttuurillinen maaperä ennen kuin media otetaan käyttöön mielikuvia ja sen mainetta ja imagoa rakentamaan.

Mainetta ja imagoa voidaan arkikielessä pitää synonyymeina toisilleen, (Ojanen 2015,11) mutta niiden välille on mahdollista tehdä myös ero. Siinä missä maine on aktiivinen toimija ja mainetta voi kirkastaa hyviksi määritellyillä teoilla, imago määrittyy passiivisesti osaltaan maineesta, mutta myös mielikuvista, käsityksistä, kokemuksista, vaikutelmista ja oletuksista (Aula & Heinonen 2002, 49) muodostaen näin kokonaisuuden, imagon. Näin ollen on myös mahdollista ajatella, että imago on laajempi kokonaisuus kuin maine. Jos maine rakentuu hetkissä, keskusteluissa ihmisten välillä tai lehtijuttua lukiessa, imagon muodostuminen tapahtuu pidemmällä aikajänteellä vaikka se koostuukin maineen elementeistä. Merkittävänä erona maineen ja imagon määrittelemisessä on mahdollista pitää myös sitä, että ”imago on selkeästi visuaalinen, kuvallisuuteen perustuva” kun taas ”maine on arvottavien kertomusten kokonaisuus” (Aula & Heinonen 2002, 49).

Imago terminä tulee englannin kielen sanasta *image*. MOT-sanakirja antaa sanalle seuraavat suomennot: 1) kuva, veistokuva 2) (optinen) kuva 3) heijastuskuva, peilikuva 4) mielikuva, muistikuva 5) käsitys, näkemys 6) imago, julkisuuskuva 7) kuvitelma 8) kielikuva, metafora (MOT-sanakirja).

Samalla tavoin kuin maineen määrittäminen riippuu siitä kuka termiä on määrittelemässä ja missä aiheyhteydessä se esiintyy, niin on myös imagon määrittelyn laita. Tämän pystyy jo päättämään kantasanan varsin laajasta merkityskirjosta. Eugene Jaffe ja Israel Nebenzahl ovat määritelleet imagon termin omassa teoksessaan laajasti asiasta syntyneeksi mielikuvaksi, joka koostuu uskomuksista, ideoista ja ajatuksista. Ne eivät välttämättä ole tosia tai toivottuja asioita, mutta mielikuvat ovat kuitenkin muodostuneet jostain ja niiden varjolla imago on tosi mielikuvien synnyttäjälle. Maaimagosta puhuttaessa asia monimutkaistuu, sillä varsin usein maaimago koostuu alueellisista mielikuvista, jotka saattavat stereotypisoida imagoa väärään suuntaan. (Jaffe & Nebenzahl 2006, 14—15.) Jos siis tutkielmani kannalta ajatellaan tämän kaltaista ilmiötä, Egyptin

valtio on kokenut merkittävän imagollisen kolauksen erityisesti Siinain-niemimaalla tapahtuneista terrori-iskuista viimeksi kuluneiden vuosien aikana. Vaikka maantieteellisesti Siinai on varsin eristyksissä oleva niemimaa Egyptin koillisnurkassa, ovat kyseiset iskut saaneet vuolaat matkailijavirrat tyrehtymään koko valtion alueella. Vaikka Siinai on pinta-alaltaan vain 60 000km² eli 6 % koko Egyptin pinta-alasta, se on saanut tapahtumillaan aikaan sen, että myös loput 94 % maan pinta-alasta kärsii terrori-iskujen, kidnappausten ja kaappausten aikaansaamasta negatiivisesta imagosta.

Henkilölle imago tietystä alueesta saattaa syntyä hyvinkin lyhyessä ajassa vaikka niin, että hän kuulee tuttavaltaan käytännön kokemuksia tai lukee lehdestä tai internetin mielipidepalstalta kommentointia. Näillä lyhyillä signaaleilla saattaa olla merkittävä vaikutus siihen miten yksilö alueesta ajattelee tästä eteenpäin. Se miten tätä käsitystä, imagoa, esimerkiksi tiettyä valtiota kohtaan on mahdollista muuttaa, saattaa viedä hyvinkin pitkiä aikoja, vuosia, jopa vuosikymmeniä. Tulen syventymään tähän aiheeseen tarkemmin seuraavassa luvussa, jossa keskityn laajemmin median vaikuttavuuteen.

Imagon olemassaolo ja sen merkittävyys ovat olleet tiedossa huomattavasti kauemmin kuin maineen, ja aiheen parissa onkin tehty paljon tutkimusta ja sen myötä luotu erilaisia määritelmiä aina 1920-luvulta alkaen. Ensimmäisiä kertoja nykyään ymmärretystä imago-käsitteestä on kirjoittanut Walter Lippman kuvaten imagoa sanalla “picture”, kuva. Nykyään imagon ja kuvan käsitteiden välillä on selkeä merkitysero, mutta Lippmanin “Public Opinion” -teoksessa kuva on määritelty mielikuvamaiseksi, (Karvonen 1999,131) kuten tänä päivänä imago varsin usein määritellään. Tällä tavoin imago on kuvattu muun muassa Risto Uimosen ja Elisa Ikävalkon toimesta. Mielikuvaa on käytetty heidän määritelmässään synonyymina imagolle. (Uimonen & Ikävalko 1996, 19.)

2.2. Mielikuvat

Mielikuvat ovat kiinteä osa imagoa. Mielikuvien merkitystä sekä syntyä on tutkittu laajalti jo useiden vuosikymmenten ajan. Mielikuvien syntyminen itsessään on varsin yksinkertainen toiminto. Mielikuva tarvitsee syntyäkseen ainoastaan kaksi osapuolta, sekä jonkinasteisen vuorovaikutteisen tilanteen (Karvonen 1999, 51). Mielikuvat voivat olla primäärisiä tai sekundäärisiä. Primäärisistä mielikuvista puhutaan silloin, kun henkilö saa itse kokea, nähdä ja aistia mielikuvan kohteen, olkoon se tietty kulttuurillinen alue, instrumentin soittaminen tai matkakohteeseen tutustuminen. Sekundäärinen mielikuva vuorostaan muodostuu ennen omakohtaista kokemusta joko virallisten ja/tai epävirallisten lähteiden avulla. Virallisiksi lähteiksi voidaan luokitella esimerkiksi valtion tai

viranomaisten tuottama kirjallinen, luotettava, totuuteen pohjaava aineisto kuten esitteet. Epävirallisia lähteitä sitä vastoin ovat esimerkiksi keskustelut aiheesta tuttujen ihmisten kanssa tai internetissä julkaistut mielipidekirjoitukset keskustelupalstoilla. (Takanen 2009, 17.) Primääriselle mielikuvalle tunnetumpi synonyymi on kokemus. Kokemus vaatii syntyäkseen konkreettisen aistiyhteyden asian, tuotteen tai alueen kanssa. Juuri kokemus on se, mikä määrittää pitkälle myös mainetta: onko tuote tai lomakohde hyvä vai huono, saako siitä myönteisen vai kielteisen kokemuksen? Näin ollen onkin ensiarvoisen tärkeää saavuttaa tila, jossa kuluttajan on mahdollista saada myönteinen kokemus, sillä yksistään tällä voi olla kauaskantoiset vaikutukset maineen ja imagon kehittymisen kannalta. (Aula & Heinonen 2011, 62.) On tärkeää muistaa, että mielikuva ja näin ollen myös imago eivät tarkoita samaa asiaa kuin todellisuus. Kuluttaja saattaa nähdä yrityksen aivan toisenlaisena mielikuvien valossa kuin mitä yrityksen toiminta todellisuudessa on. (Karvonen 1999, 52.) Tämä on samalla syy siihen, miksi yritykset ja brändit pyrkivät luomaan positiivisia mielikuvia kuluttajille. Mitä positiivisemmat mielikuvat, sen myönteisempi käsitys kuluttajalla on myös kyseisestä tuotteesta tai yrityksestä.

Kenneth E. Boulding on yksi ensimmäisistä tutkijoista, joka on käsitellyt mielikuvia kognitiivisena tietorakenteena eli tyylillä, jolla mielikuvat pääasiassa tänäkin päivänä ymmärretään ja kuten yllä olen kuvannut. Bouldingin keskeinen teos aiheesta, *The Image. The Knowledge in Life and Society* on julkaistu vuonna 1956. Kyseinen teos oli ilmestyessään merkittävä, sillä se toi aivan uudenlaista, avarakatseista näkemystä aiemmin varsin suppeasti ymmärrettyyn imagon käsitteeseen. Teoksessaan hän kuvasi imagon muodostuvan ihmisen mieleen mielikuvien avulla. Mielikuvat vuorostaan syntyvät aivan samalla tavoin kuin muukin ihmisen kognitiivinen kehitys eli jatkuvassa tietovirrassa, jota vastaanotamme ympäristöstämme koko ajan. Kun ihmiselle on muodostunut käsitys asiasta, hän peilaa uutta tietoa toistuvasti jo olemassa olevaan. Se, miten uusi tieto vaikuttaa tai on vaikuttamatta aiempaan tietoon, on riippuvainen siitä, kuinka vaikuttavana ja merkityksellisenä henkilö kokee uuden tiedon aiheesta. (Karvonen 1999, 153—156.)

Alaluvussa 2.1. esittämäni esimerkin valossa onkin mahdollista todeta, että mielikuvilla, erityisesti sekundäärisillä mielikuvilla, on suunnattoman suuri vaikutus siihen, minkälaiseen päätökseen kuvattu henkilö päätyy lomamatkansa kanssa. On oletettavaa, että valinta kohdistuu siihen kohteeseen, josta hän sai koottua myönteisimmän sekundäärisen mielikuvan itselleen, niin kirjallisista aineistoista kuin tuttavapiirinsä kokemus- ja mielikuvapohjalta. Tilanteessa jossa henkilö ei olisi kartoittanut millään tavalla kokemuksia tai mielikuvia vaihtoehtoista ja olisi päättänyt ilman minkäänlaista taustoitusta valita kohteeksi sen josta hänen ystäväpiirissään ei ollut myönteisiä mielikuvia, olisi lopputulos saattanut olla se, että hän olisikin saanut lomaltaan myönteisiä kokemuksia ja olisi päätenyt

kohteeseen johon hän ei todennäköisesti tuttavien kertomusten pohjalta olisi lähtenyt. Aidossa ympäristössä, paikanpäällä, koetut tapahtumat muodostavat primäärisen mielikuvan, joka on aina merkityksellisempi ja voimakkaampi kuin sekundäärinen mielikuva. Varsin usein kuitenkin sekundääriset mielikuvat estävät primääristen mielikuvien syntymisen.

2.3. Hyvä maine on hyvän maaimagon edellytys

Maaimago tai kansallis-imago ovat synonyymejä keskenään jolla tarkoitetaan valtion yleisesti kantamaa imagoa ihmisten keskuudessa. Kuten aiemmat alaluvut ovat kuvanneet, imago koostuu maineesta, mielikuvista, käsityksistä ja ajatuksista, jotka ovat syntyneet kognitiivisesti skeemojen avulla. Maaimago muodostuu kaikesta siitä mitä valtio pitää sisällään, kuten esimerkiksi ihmisten käyttäytyminen, kulttuurillinen ympäristö, luonto, turvallisuus, taloudellinen ja poliittinen tilanne, infrastruktuuri, uskonto ja niin edelleen. Jokainen ihminen rakentaa itsenäisesti mielikuvia maasta, kuten kaikesta muustakin, peilaten saamaansa tietoa jo olemassa olevaan kokemuspohjaan. Näin ollen mielikuvat voivat olla varsin suurestikin eriävät ihmisten välillä. Maaimago on kuitenkin huomattavasti laajempi kokonaisuus kuin yhden ihmisen tai ihmisryhmän mielikuvat tietystä maasta, sillä kuten olen aiemmin kuvannut, imago syntyy pitkällä aikajänteellä laajoista tieto- ja kokemuskentistä. Mielikuvilla on kuitenkin merkittävä rooli maaaimagon muodostumiselle, sillä mielikuvat saavat aikaan maineen, joka taas on kiistattomasti yhteydessä maaimagoon. Maaimago ei tapahdu pelkästään valtiolle itselleen, vaan se voi tapahtua myös valtiossa oleville ihmisille. Vaikka maaaimagon muovautuminen on yleisesti pitkällä aikavälillä tapahtuva prosessi, maaimago saattaa myös kehittyä ja muuttua hyvinkin nopealla tahdilla, mikäli joko positiivisia tai negatiivisia asioita tapahtuu valtiossa käyville henkilöille. Tällä keinoin imagon on mahdollista kehittyä suuntaan tai toiseen, riippuen siitä, minkälaisia reaktioita kokemukset saavat kävijöissä aikaan. (Anholt 2007, 48.)

Maaimago rakentuu monista elementeistä kuten mikä tahansa imago. On kuitenkin mahdollista todeta, että maaimago kulkee käsi kädessä valtion taloudellisen kehityksen kanssa (Anholt 2008, 266). Jos siis valtio on taloudellisesti vahva, myös sen imago on usein vankka ja laajasti myönteinen. Tätä teoriaa tukee myös selvästi se, miten paljon valtiot käyttävät rahaa valtionsa mainostamiseen. Vuonna 2004 listan kärkipaikoilla olivat USA, Japani sekä Saksa. Egypti sitä vastoin löytyi neljänneksi viimeiseltä sijalta listan kattaessa kokonaisuudessaan 29 valtiota. Listauksesta oli myös havaittavissa se tosiasia, että kärjessä olivat valtiot joiden luottoluokitus oli korkeampi. Jos vertaamme USA:n ja Egyptin käyttämiä varoja maabrändäykseen, oli Egyptin käyttämä summa vain 0,37 % USA:n sijoittamasta summasta. (Anholt 2007, 45.) Tällä kaavalla ajatellen suurella osalla

kehittyneitä länsimaita maaimago on hyvä. Toisin on tilanne kehittyvillä, kolmannen maailman mailla. Jälkimmäiseen kategoriaan kuuluu suurin osa Afrikan, Aasian ja Etelä-Amerikan valtioita. Tärkeässä osassa maaimagon muovautumiseen ja vahvistumiseen ovat kohdemaassa käyneiden vierailijoiden kokemukset, joita he jakavat lähes poikkeuksetta ympärilleen niin kasvotusten kuin sosiaalisen median ja internetin välityksellä. Osin tiedon jakaminen tapahtuu tietoisesti, mutta se voi olla myös tiedostamatonta. Se, minkälainen matkailijoiden kokemuksiin pohjautuva maaimago on, merkitsee isäntämaalle paljon. Kokemuspohjan muuttaminen suuntaan tai toiseen vie valtavasti aikaa ja se tarvitsee muuttuakseen suuren määrän kokemuksia. Juuri tässä piilee maaimagon sudenkuoppa. Kohdemaan tulee olla houkutteleva ja kävijän odotusten mittainen jotta ensivaikutelmasta ja myöhemmin muodostuvasta maaimagosta voi tulla myönteinen. Uutisointi on myös tärkeässä roolissa maaimagon muovautumisprosessissa. Yle uutisoi myönteiseen sävyyn Egyptin elpymisestä ja kasvaneista matkailijavirroista. Tämän kaltainen toiminta on erittäin tärkeää maaimagon myönteiselle kehitymiselle, erityisesti silloin jos kohdemaata ei ole hyvässä valossa suuren yleisön edessä. Kyseinen tilanne koskettaa esimerkiksi Egyptiä arabikevään jälkimainingeissa. (Yle 2018.)

Alueellisista mielikuvista esimerkkinä toimii se, mitä Egyptin maaimagolle tapahtui arabikevään tapahtumien seurauksena. Egyptin talous romahti totaalisesti matkailun tyrehtyessä alueelle. Alue koettiin ulkomailla turvattomana ja riskialttiina. Tästä aiheesta on uutisoitu muun muassa Yle vuoden 2018 lokakuussa. (Emt.) Uutisoinnin mukaan on ollut merkittävästi havaittavissa, miten levottomuudet ja terrori-iskut ovat rapauttaneet suomalaisten suosimien matkakohteiden suosion niin Turkissa kuin Egyptissäkin. Laajemmin matkailijoiden kaikkoaminen Egyptistä on havaittavissa taulukossa 1, joka kuvaa Egyptin matkustajamääriä vuosien 2010—2018 välillä. Arabimaista Egyptin matkailulle arabikevään tapahtumilla oli suuri vaikutus matkailijamäärien pudotessa 1,5 miljoonasta kävijästä 200 000 kävijään. Notkahdus on merkittävä ja arabimaiden suurin juuri siitä syystä, että matkailu on merkittävä osa Egyptin taloussektoria. Egyptin kohdalla onkin mahdollista todeta, että se koki kaksinkertaisen tappion vuosien 2010—2011 taitteessa. Samaan aikaan kun arabikevään tapahtumat saivat alkunsa, myös globaalisti syöksyttiin heikompaa taloustilannetta kohti, mikä ainakin joiltain osin vähensi globaalisti matkustajamääriä. Tapahtumien ja median yhteisvaikutuksella on ollut kiistämätön vaikutus matkailijoiden kaikkoamiseen, mutta onko media pystynyt kertomaan tapahtumista todenmukaisesti ja kuinka merkittävässä roolissa media on synnyttämään mielikuvia ja stereotypioita? Näihin kysymyksiin tartun seuraavassa luvussa, jossa käsittelen median vaikutusta laajemmin.

Taulukko 1. Egyptiin saapuneiden matkailijoiden määrät (Lähde: Tradingeconomics).

Peter Tarlow on tutkinut laajasti matkailun turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä ja julkaissut aiheeseen liittyen suuren määrän artikkeleita. Artikkelissaan *Tourism in the Twenty-First Century* hän toteaa, että matkakohdetta valittaessa on ensiarvoisen tärkeää, että kohde on turvallinen. Terrorismi on tänä päivänä yksi keskeisimmistä tekijöistä, mikä vähentää tietyn kohteen kiinnostavuutta sekä turvallisuutta. (Tarlow 2002.) Ilmiönä tämä ei ole kuitenkaan mikään uusi, vaikka Tarlow on aiheesta kirjoittanut vasta 2000-luvun alussa. Terrorismin merkittävä kasvu tapahtui 1970—1980-lukujen taitteessa, jolloin terroritekojen määrä kymmenkertaistui kymmenessä vuodessa. (Pizam & Smith 2000, 124.) Tänä päivänä terrorismi on yksi matkailua merkittävimmin ohjaavista tekijöistä. Tutkielmani kannalta Peter Tarlow’n artikkeli matkailusta 2010-luvulla antaa varsin mielenkiintoisen kehyksen terrorismin vaikutuksista matkailualueita kohtaan. Tarlow on tuonut artikkelissaan esiin, miksi terroristit valitsevat iskukohteikseen juuri matkailukohteita. Hän esittää tälle ilmiölle neljä keskeistä syytä: 1) kansallinen talous 2) mediakeskeisyys 3) matkailijoita kiinnostavat nähtävyydet sekä 4) vapaa liikkuminen (Tarlow 2002). Teen seuraavaksi lyhyet avaukset näihin neljään syyhyn, jotka Tarlow on sangen lyhyesti esitellyt omassa artikkelissaan. Tarlow mainitsi artikkelissaan, että terrori-isku turistikohteeseen on isku kansalliselle taloudelle. Tämä on helposti ymmärrettävissä juuri Egyptin kohdalla. Veriteot, jotka on toteutettu matkailusta elävällä alueella, saavat aikaan matkailijoiden katoamisen, mikä on väistämätön taloudellinen kolaus matkailun parissa työskenteleville, mutta myös pidemmällä tähtäimellä valtion taloudelle sekä sen imagolle. Esimerkkinä terrorismin kaltainen turvallisuusuhka hyödyntää voimakkaasti mediaa ja

keskittää varsin usein iskunsa valmiiksi näkyville paikoille. Paikat ovat joko matkailullisesti merkittäviä kohteita, joissa siviiliuhrien määrä tuo nopeasti kansainvälistä näkyvyyttä, tai kohteita, joissa media on jo paikalla, kuten esimerkiksi suurtapahtumat urheilun tai musiikin parissa. Vapaa liikkuvuus on yksi merkittävä elementti, joka kasvattaa matkailua sen helppouden takia, mutta lisää samalla myös turvallisuusriskiä. Terroristit ovat adaptoituneet varsin tehokkaasti osaksi vapaata, anonyymiä liikkuvuutta mikä osaltaan hankaloittaa viranomaistoimia terrorismin hillitsemiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi. (Emt.)

On väistämätöntä, että terroriteot saavat aikaan suuren loven kohdemaan talouteen, erityisesti jos kyseessä on maa, jonka pääasiallinen tulonlähde ja työllistäjä on matkailu. Tämän kaltaisia maita ovat muun muassa tutkielmani kohdemaat Egypti sekä Turkki, Israel ja Kreikka muutamia mainitakseni. Tämän väitteen voi perustaa sille, että matkailijalle on luonnollisesti tärkeää miettiä alueen vetovoimatekijöiden lisäksi myös turvallisuustilannetta, ja näin ollen lähes jokainen matkailija matkustaa mieluummin sinne, missä kokee olonsa turvalliseksi (Emt).

2.4. Maaimagon rakentuminen pehmeän vallan keinoin

Matkailu on mahdollista yhdistää varsin moniin poliittisiin keskusteluihin. Yleisimmin matkailusta kuulee puhuttavan talouspoliittisten kysymysten parissa, kuten edellisessä alaluvussa kuvasin. Oman tieteenalani kannalta on kiintoisaa tarkastella, minkälaisia yhtymäkohtia matkailulla on kansainvälisiin suhteisiin. Matkailu luo itsessään kohtaamisia ihmisten välille ja varsin usein näissä kohtaamisissa vaihdetaan myös kulttuurillista pääomaa, käsityksiä ja uskomuksia. Tämän vaihtokaupan myötä myös ennakkoluulot varsin usein karisevat tai ainakin hälventyvät. Matkailubisneksen kehittyessä ja tullessa yhä useamman ulottuville, erityisesti nuoret aikuiset ovat merkittävästi kasvava matkustajaryhmä. Nuoret ovat yleisesti ennakkoluulottomia ja haluavat saada paikallisia kokemuksia matkaltaan. Lisääntyneen kielitaidon myötä myös kontaktointi paikallisväestön kanssa on tullut yhä useammin mahdolliseksi. Tätä ilmiötä on myös tutkittu ja havaittu, että matkailun edistämä kulttuurien sekoittuminen ja tietämyksen lisääntyminen on mahdollista nähdä myös pehmeän vallan keinona. (Asadov 2017.)

Pehmeä valta on mieluinen viitekehys nivoa matkailu kansainvälisiin suhteisiin sekä imagotutkimukseen. Pehmeä valta ei ole mitenkään uusi ilmiö. Kuten jo termi kuvaa, kyse on vallan muodosta, jossa valtaa käytetään pehmeällä tavalla eli ilman väkivaltaa tai muitakaan kovia keinoja. Pehmeän vallan keskeinen ajatus on pakottamisen sijaan vakuuttaa vastakkainen osapuoli

käsiteltävästä asiasta. (Watanabe & McConnell 2008, xvii.) Pehmeän vallan käsitteen on luonut Joseph S. Nye Jr. 1990-luvun alkupuolella. Hän on ensimmäisen kerran avannut pehmeän vallan teoriaa teoksessaan *Bound to Lead*. (Nye 2004, xi.) Valtaa on mahdollista käsitellä hyvin monin eri tavoin. Nye on teoksessaan esittänyt vallan kolme eri muotoa alla olevan taulukon mukaisesti. Pehmeän vallan lisäksi taulukko tunnustaa vallan muodoiksi sotilaallisen vallan sekä taloudellisen vallan.

	Behaviors	Primary Currencies	Government Policies
Military Power	Coercion Deterrence Protection	Threats Force	Coercive Diplomacy War Alliance
Economic Power	Inducement Coercion	Payments Sanctions	Aid, Bribes, Sanctions
Soft Power	Attraction Agenda Setting	Values, Culture Policies, Institutions	Public Diplomacy Bilateral and Multilateral Diplomacy

Source: Nye (2004, 31).

Taulukko 2. Vallan kolme muotoa (Lähde: Nye 2004, 31).

Yleinen ja varsin usein käytetty vallan jaottelu tapahtuu kolmeen eri vallan muotoon; sotilaalliseen valtaan, taloudelliseen valtaan ja pehmeään valtaan. Näistä sotilaallinen valta edustaa kovaa vallankäyttöä, ja vastakkaista ääripäätä vuorostaan pehmeä valta. Taloudellinen valta asettuu näiden kahden vallan muodon keskivaiheille sisältäen elementtejä molemmista vallan muodoista. Sotilaallinen valta on käytännönläheistä ja vallan voima keskittyy vahvasti toiminnan kautta saavutettuihin tuloksiin. Keskeisiä toiminnan periaatteita ovat pakottaminen, pelottelu ja puolustaminen. Fyysisen voiman käyttö ja pelon ilmapiirin luominen toimivat tehokeinoina tälle voiman muodolle. Hallinnollisella tasolla sotilaallinen valta käyttää hyödykseen pakottavaa diplomatiaa, sotaa sekä liittoumia. Verrattuna sotilaalliseen vallankäyttöön, taloudellinen valta hyödyntää osin samoja toimintatapoja kuten pakottamista, mutta se yhdistää puhtaaseen kovaan valtaan myös pehmeämpiä vallan muotoja, joista esimerkkinä toimii houkuttelevuus. On kuitenkin todettava, että myös taloudellinen valta käyttää keppiä enemmän kuin porkkanaa. Se suosii myös kiristämisen keinoja, joista tyyppiesimerkkeinä toimivat sanktiot ja maksut, joita se voi tahtoessaan langettaa vallan alla olevien ylle. Hallinnollisella puolella vuorostaan taloudellinen valta turvautuu muun muassa avustuksiin, lahjoituksiin ja sanktioihin. Nämäkin ovat esimerkkejä kovasta

vallankäytöstä, sillä tavoitteena on saada vastapuoli taipumaan omaan tahtoonsa. Näistä kolmesta vallan muodosta pehmeä valta näyttäytyy merkittävästi erilaisena, sillä sen toiminta pohjaa kaikessa pehmeälle arvopohjalle ja lähestyy tilanteita ennemmin porkkanoiden kanssa kuin keppiä heristäen. Pehmeässä vallassa diplomatia, neuvottelu ja toisen kunnioittaminen ovat vallankäytön kantavia voimavaroja. (Nye 2004, 31.) Pehmeässä vallassa valtaa ei käytetä voimakeinoin, kuten olemme yleensä oppineet vallan käytön tuntemaan, vaan pehmeä valta pyrkii alistamisen sijaan yhteistyöhön. On helpompi lähteä hahmottamaan pehmeää valtaa vertaamalla sitä kovaan valtaan. Perinteinen kovan vallan muoto on nähtävissä sotilaallisissa toimissa. Sen keskeisenä ideana toimii kaikkien tuntema ”keppiä tai porkkanaa” -vertaus, jossa kannustimilla pyritään saamaan aikaan toivottuja toimia ja mikäli tämä ei onnistu, siitä annetaan kurinpalautusta kepillä. Tämä malli pakottaa vallan alla olevat toimimaan kuten vallan käyttäjä(t) vaatii. Pehmeässä vallassa on kyse täysin päinvastaisesta toiminnasta. Vallan alle ei ole tarkoitus alistaa ketään vaan saada ympärillä olevat henkilöt ymmärtämään, miksi tietynlainen toimintatapa olisi hyvä. Toiminta siis perustellaan ja ”myydään” vastapuolelle. (Emt. 5.) Tällä tavoin yhteistyön rakentaminen on mahdollista ja yleensä vallankäyttö on mieluisaa molemmille osapuolille. Myös vallan alla oleva henkilö kokee olevansa merkityksellinen vaikuttaja ja saattaa näin ollen tuoda myös luovempia ideoita esiin, koska kokee saavansa äänensä kuuluviin. Johtajan tai vallankäyttäjän näkökulmasta pehmeän vallan hyödyntäminen tarkoittaa esimerkiksi johtamista. Näin ollen kovan vallan toiminta pohjaa siihen, että annettuja käskyjä noudatetaan riippumatta siitä, toimiiko niiden antaja linjassa antamiensa ohjeiden kanssa. On kuitenkin muistettava, että pehmeä ja kova valta kulkevat myös osin käsi kädessä. Niillä on yhteisiä elementtejä kuten esimerkiksi se, että molempien tavoitteena on saada aikaan toivotunlaista käytöstä. Toisin sanoen, päämäärä on molemmilla vallankäytön malleilla sama, mutta päämäärään kuljettava reitti poikkeaa merkittävästi toisistaan. Näin ollen näillä kahdella vallan muodolla ei ole riippuvuussuhdetta keskenään vaan pelkästään yhtymäkohtia. (Emt. 5—9.)

Valtion tasolla pehmeää valtaa toteutetaan pääasiallisesti kolmen eri sektorin toimesta: kulttuurin, poliittisten arvojen sekä ulkopoliitiikan. Kulttuurilla on merkittävä rooli pehmeän vallan esiintuojana, sillä juuri kulttuuri on yhteiskunnallisen rakenteen pohja. Kulttuurin varaan rakentuvat muun muassa yhteiskunnalliset arvot sekä käytänteet. (Emt. 11.) Tällä tavoin rakennetaan pehmeän vallan keinoin valtion sisäistä normistoa. Jokainen kansalainen omaksuu kulttuurin kautta kuin itsestään niitä normeja, joita valtion päättäjät haluavat kansalaisten omaksuvan. Tarvetta ei kuitenkaan ole kovalle vallankäytölle, jossa yhteiskunnassa eläviä uhkaillen määrättäisiin toimimaan tietyllä tavalla, vaan kansalainen omaksuu normit ympäristöä aistimalla ja siinä elämällä.

Poliittiset arvot toteuttavat pehmeää valtaa muun muassa ihmisoikeuksien ja demokratian muodossa. Poliittiset arvot linkittyvät myös vahvasti kulttuuriin, sillä demokratiaa kannattavassa valtiossa kansalaiset oppivat elämään demokraattisia arvoja noudattaen. Varsin usein demokraattisessa valtiossa kunnioitetaan myös ihmisoikeuksia, joiden tärkeänä osana toimii sananvapaus.

Liian usein vallankäytön nähdään suppeasti keskittyvän ainoastaan aktiiviseen kontrollointiin, jolloin myös herkästi pehmeää valtaa ei voida nähdä vallan käyttömuotona (emt. 15). Valtatutkimusta on tehty runsaasti vuosikymmenten aikana. Valtaa on määritelty näiden tutkimusten valossa, riippuen siitä mihin yhteyteen tutkimus on tehty.

Tutkielmani kannalta on varsin mielenkiintoista huomata, että valtiona Egypti toteuttaa kaikkia edellä esitettyjä vallan keinoja riippuen tilanteesta. Tulen avaamaan tätä tarkemmin aineiston analyysiluvussa viisi, jossa tarkastelen miten maaimago on elpynyt arabikevään tapahtumien jälkeen.

2.5. Brändäämätön maaimago

Aiemmissa alaluvuissa olen käsitellyt imagoa, mainetta sekä mielikuvia. Usein puhuttaessa imagosta, puhutaan myös brändistä. Näillä termeillä on tiivis yhteys kuten maineella ja mielikuvillakin imagon kanssa. Brändi kuitenkin jää tässä tutkielmassa vähäisempään rooliin, koska tutkielmani tutkimuskysymys ei hae vastausta Egyptin brändi-imagoon. Haluan kuitenkin tuoda esiin sen, miten eri tavalla maasta riippuen brändiä luodaan tai ollaan luomatta, kuten Egyptin tapauksessa on käynyt. Jos tutkielmani koskisi esimerkiksi Turkiaa, joka on myös merkittävä matkailumaa ja kärsinyt vastaavanlaisia kolauksia kuin Egypti, on Turkilla poikkeuksellisen vahva olemassa oleva maabrändi, jonka eteen on tehty valtava määrä työtä. Tämä onkin brändin keskeinen olemus. Toisin kuin imago ja maine, jotka syntyvät ilman panostusta mielikuvien ja kokemusten pohjalta, brändi on suunniteltu, kehitetty ja rakennettu luomaan mielikuvia. Suppeasti ajatellen brändi on tuotteistamista, mainontaa ja mielikuviin vaikuttamista. Olisi kuitenkin väärin nähdä brändi ja brändääminen näin suppeasti. Laajemmin brändiä ovat määritelleet Nando Malmelin ja Jukka Hakala teoksessaan *Radikaali brändi*, jossa he kuvaavat brändin rakentumista monisäikeisesti ja -ulotteisesti. Heidän näkemyksessään brändi on yksi johtamisen väline. Kokonaisvaltaisella brändillä on mahdollista perinteisen vision ja arvojen näkyväksi tuomisen lisäksi tuoda myös brändi näkyväksi brändin parissa työskenteleville, sekä tukea ja kehittää aihetta, jonka ympärille brändi on rakennettu. (Malmelin & Hakala 2007, 61.)

Heli Sirkiä, joka tekee konsultointia ja koulutusta liikemaailman parissa, on kuvannut brändin ja imagon termien eroa seuraavasti: "Imago on mielikuva, brändillä on taloudellinen arvo." (Sirkiä,

2012.) Tällä määritelmällä imagon ja brändin välille on mahdollista rakentaa ero juuri kustannuksen kautta. Imagoa ei voi ostaa vaan se muodostuu toimintojen yhteissummasta, kun taas brändiin ja brändäykseen käytetään rahaa ja näin ollen myös brändistä on mahdollista tehdä toivotunlainen. Ero syntyy myös siitä, että tuotteen tai yrityksen omistaja pystyy ohjailemaan brändin syntyä ja kehitystä toivomaansa suuntaan, mutta imagon muovautumiseen he eivät pysty vaikuttamaan. Imago kehittyy tuotteen tai yrityksen asiakkaiden toimesta, ja osaltaan myös siitä miten kuluttaja kokee yrityksen tai tuotteen brändin. Brändi on siis tärkeässä roolissa myös imagon muodostumisessa. Tilanteessa jossa kuluttaja ei koe tuotteen brändäystä hyvänä tai onnistuneena, hän ei myöskään muodosta hyvää mielikuvaa yrityksestä, ja näin ollen myöskään imagon kehitys ei ole myönteistä. Simon Anholt on eritellyt teoksessaan brändin ja brändäyksen varsin selkeästi toisistaan. Hän kuvaa, että "brändi on tuote, palvelu tai organisaatio, joka muodostuu sen nimestä, identiteetistä ja maineesta." Brändäys on vuorostaan "muotoilun, suunnittelun ja kommunikoinnin prosessi, jonka tarkoituksena on luoda nimi ja identiteetti muodostaen tai halliten samalla mainetta." Varsin helposti brändäys muodostuu synonyymiksi helpommin määriteltäville termeille kuten mainostamiselle, graafiselle suunnittelulle, promootiolle, PR-työskentelylle tai jopa äärimmäisessä tapauksessa propagandalle. (Anholt 2007, 3—4.) Edellä esitettyjen määritelmien valossa brändi on brändäyksen aikaansaama tuote. Onnistuessaan se tuottaa hyvää brändin omistajalle, mutta epäonnistuessaan voi saada merkittäviä vahinkoja aikaan.

Brändi on mahdollista jakaa vielä neljään erilliseen osa-alueeseen: *brändi-identiteettiin*, *brändi-imagoon*, *bränditarkoitukseen* ja *brändipääomaan*. Brändi-identiteetti on tuotteen keskeisin olemus, jonka varaan brändi rakentuu. Kaupallisilla tuotteilla brändi-identiteetti voi olla esimerkiksi logo tai tunnuslause. Valtioilla ei ole suoranaista mahdollisuutta tuottaa itselleen brändi-identiteettiä, koska valtio ei milloinkaan pysty olemaan niin kiinteä ja yhtenäinen kokonaisuus kuin mitä yksi yritys on. Myöskään yhden yrityksen ei ole mahdollista määrittää valtiolle brändi-identiteettiä, vaikka se toimii vain yhden valtion alaisuudessa, kuten esimerkiksi Suomessa Finnair. Tutkielmani kannalta merkityksellisintä on tarkastella brändiä valtion tasolla. Tähän tarkasteluun sopii erinomaisesti brändi-imagon käsite jolla tarkoitetaan muun muassa kuluttajien odotuksia, muistoja ja kokemuksia brändiä, kuten esimerkiksi valtiota kohtaan. Se, miten matkailija kokee viihtyvänsä tietyssä maassa ja miten hyvin hänen asettamansa odotukset paikkaa kohtaan täyttyvät, määrittävät valtion brändi-imagoa. Anholt esittää teoksessaan, että valtiolla on brändi-imago, vaikka valtiota ei olekaan mahdollista brändätä kuten esimerkiksi hiustenkasvua edistävää shampoota. Brändi-imagolla on merkittävä vaikutus siihen, miten valtio nähdään laajemmin ihmisten keskuudessa. Jos kävijöiden odotukset ja ennen kaikkea kokemukset ovat myönteisiä, myös brändi-imago vahvistuu. Anholt

kuitenkin painottaa, että tuotteen omistaja tai valtio ei ole brändin omistaja. Tällä hän tarkoittaa sitä, että jo olemassa oleva imago määrittää sitä, miten brändäys kuluttajien keskuudessa otetaan vastaan. (Emt. 5.) Kuvitteellisesti kaksi valtiota antaa yhtenevän ilmoituksen siitä, miten valtion tasolla on tiukennettu turvatoimia. Vaikka viesti olisi annettuna täysin samanlainen, esimerkiksi Espanjan ja Egyptin antamana viesti välittyy kuitenkin suurelle yleisölle täysin erilaisena. Espanja näyttäytyy ilmoituksen jälkeen entistä turvallisempaan maahan, kun taas Egypti nähdään todennäköisesti entistä turvattomampana. Se, että tähän asetelmaan olisi mahdollista saada muutos Egyptin kannalta, vaatii rutkasti myönteisiä tapahtumia sekä hyviä kokemuksia ihmisiltä. Tässä yksi esimerkki siitä, miten valtioiden väliset brändi-imagot poikkeavat toisistaan.

Bränditarkoitus on keskeinen termi brändin läpiviemisen kannalta, sillä siinä tarkoituksena on tuoda näkyväksi yhteiset arvot, brändin merkittävyys sekä yhteisen tekemisen tarkoitus brändin parissa työskenteleville. Ilman bränditarkoitusta brändin parissa työskentelevien on mahdotonta ymmärtää brändiä ja mahdollisesti brändin taustalla tapahtuvaa yritystoimintaa. Bränditarkoitus siis yhdistää ja selkiyttää yhteistä tavoitetta, jolla brändistä saadaan menestyvä. Myös valtion on mahdollista toteuttaa bränditarkoitus. Tuolloin toimintaan sitoutettavia ovat valtion kansalaiset, jotka yhdessä rakentavat maastaan toivotunlaista brändiä. Neljästä osa-alueesta viimeinen, brändipääoma, saattaa olla yksi merkittävimmistä brändin osista. Brändipääoma on yrityksen, tuotteen tai valtion saama lupaus uskollisilta kuluttajilta. Näin ollen brändipääoma on jotain mikä yrityksen, tuotteen tai valtion pitää ansaita omalla toiminnallaan. (Emt. 6—7.)

Tutkielmani kannalta brändin esiintuonti on mielenkiintoista, sillä poiketen monista muista puhtaasti matkailusta elävistä valtioista, Egypti ei ole luonut tietoisesti maalleen brändi-imagoa, kuten vaikkapa varsin samankaltaisessa tilanteessa oleva Turkki on tehnyt. Niin Egyptiä kuin Turkiakin yhdistävät poliittisesti epävakaat vuodet, merkittävä muutos matkustajamäärissä ja sen myötä talouden heikkeneminen sekä turvallisuustilanteen heikkeneminen terrori-iskujen myötä. Näiden yhdistävien seikkojen lisäksi molemmilla mailla on ollut myös omat kansalliset haasteensa. Vaikka Egypti ei ole määrätietoisesti keskittynyt maaimagon luomiseen, (Anholt 2006) on sille kuitenkin kehittynyt imagobrändi ihmisten kokemusten ja olettamusten kautta. Kehitys ei kuitenkaan ole ollut niin myönteinen kuin esimerkiksi Turkilla. Elpyminen haastavista vuosista on vienyt huomattavasti enemmän aikaa, koska maata ei ole brändätty yhtä tietoisesti ja toteutettu bränditarkoitus, kuten taas Turkissa on tehty jo vuosien ajan.

3. Median vaikutus

Edeltävässä luvussa kävin läpi mielikuvien syntymistä ja niiden merkitystä maineen ja imagon syntymiselle. Primäärisissä mielikuvissa henkilö on itse kosketuksissa asian tai ilmiön kanssa, mutta sekundäärisissä mielikuvissa mielikuvat syntyvät jonkin, esimerkiksi median kautta. Media on tänä päivänä osa jokaisen ihmisen elämää, etenkin teollistuneissa länsimaissa, joissa kuluttajat altistuvat median lukuisille eri muodoille useita kertoja päivän aikana. Median kehitys viimeisimpien vuosikymmenten aikana on ollut nopeaa tuoden älypuhelimet, tabletit sekä sosiaalisen median jokaisen ulottuville. Tämän myötä tieto siirtyy ennätysmäisen nopeasti paikasta toiseen ja tavoittaa tällä tavoin suuria yleisöjä verrattuna aikaan ennen internetiä. Koska arabikeväästä puhutaan usein "Facebook-vallankumouksena", (Khader & Matthiesen 2015, 141; Korpiola & Raita-aho 2017, 119) on median rooli kiistaton osa tapahtumaketjua, ja sen takia median vaikutuksen tarkastelu myös tämän tutkielman kannalta on tarpeen. Se minkälaisina vallankumouksen tapahtumat välittyivät sosiaalisen median kautta seuraajilleen, oli riippuvaista siitä kuka mediasisällön julkaisi, ja minkälaisia termejä tai visuaalista materiaalia hän käytti. Media ja yleisestikin viestintä on kovin herkkää tulkinnalle, sillä mistään asioista ei ole mahdollista puhua ilman termejä. Termit ovat vuorostaan aina latautuneita yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti (Teräsvirta 2002, 52) ja näin ollen viestitty asia saattaa vääristyä tai värittyä viestijän ja viestin vastaanottajan välillä. Media on kuitenkin välttämätön välikappale ilmiön ja yleisön välillä. Tällöin media toimii ilmiön tulkitsijana ja tuo tapahtumat kirjalliseen tai visuaaliseen muotoon, josta yleisö ottaa signaalit ja muodostaa oman tulkintansa. (Karvonen 1999, 78—79.) Vaikka arabikevät ei ollut uskonnollinen vallankumous, sen tapahtumiin paikanpäällä osallistuneista suurin osa oli kuitenkin muslimeita. Se, miten vallankumouksesta uutisointiin hyödynnettiin 2010-luvun teknologiaa, oli aivan uudenvallankumouksen tapa globaalisti, mutta ennen kaikkea islamilaisessa maailmassa. Islamin tavasta viestiä ja muslimien välisistä globaaleista verkostoista on kirjoittanut laajasti Aini Linjakumpu teoksessaan *Islamin globaalit verkostot*. Teoksessaan Linjakumpu tuo näkyväksi miten islamin osin varsin vanhoillinenkin tapa kommunikoida verkostoissa on ottamassa suuria kehitysaskelia kohti nykyaikaisempaa viestintää. (Linjakumpu 2009, 41—46.) Arabikevään tapahtumat ovat yksi konkreettinen näyte siitä. On kuitenkin tärkeää muistaa, että arabikevät ei ollut yksinomaan internet- tai mediavallankumous, vaan pohjimmiltaan siinä oli kyse aivan tavallisten ihmisten protesteista, joita sosiaalinen media toi vain näkyväksi ja lähemmäksi kansainvälistä yleisöä. (Korpiola & Raita-aho 2017, 119—120.) Tässä luvussa tulen tarkastelemaan median muotoja ja sen eri tapoja välittää tietoa yleisölleen. Pyrin myös vastaamaan kysymyksiin, kuinka todenmukaisesti media pystyy

toistamaan uutisoitavan aiheen lisäämättä tai mitään siitä poisjättämättä. On myös mielenkiintoista ja relevanttia tarkastella sitä, miten media pystyy vaikuttamaan kuluttajiensa näkemyksiin ja mielikuviin asioista ja luomaan stereotypioita aiheita kohtaan, sillä kielellä on taipumus konstruktivismin mukaan merkityksellistää ja muokata todellisuutta (Teräsvirta 2002, 48).

3.1. Muuttuva media

Kun mediaa tarkastellaan subjektiiviselta kannalta, on mahdollista huomata, että sillä on monenlaisia vaikutuksia käyttäjiinsä. Onnistunut media herättää käyttäjässään ajatuksia ja ravisuttelee pohtimaan asioiden todellista merkitystä. Toisaalta median voidaan nähdä jopa manipuloivan ja määrittävän päiväjärjestyksen yhteiskunnalle. Viime kädessä joukkoviestimien tuottamat aiheet määrittelevät päivän polttavat puheenaiheet. (Salminen 2006, 273.) Tapa jolla asioista puhutaan tänä päivänä mediassa, on muuttunut merkittävästi. Vielä suurempi muutos on tapahtunut median käyttämissä kanavissa. Median voidaan jopa sanoa olevan tietynlaisessa kriisissä, niin merkittävästä muutoksesta on kysymys (Aula & Heinonen 2011, 85). Poikkeuksetta media on digitalisoitunut eikä siinä edes nykyisellään ole enää mitään kummallista, että paikallislehden polttavat uutisotsikot ”skrollataan” älylaitteella läpi, sen sijaan että selattaisiin paperiversiota. Muutos on ollut kuitenkin todella nopea ja kuluttajien on ollut osin jopa pakko adaptoitua uusiin viestinkanaviin pysyäkseen mukana uutisvirrassa. Korpiola ja Raita-aho kutsuvat tätä mediakanavien pirstoutumista ja uutisien homogeneenistymistä *median omaksi ansaintalogiikan kriisiksi*. Tätä käsitettä he perustelevat sillä, että mediataloilla resurssit on ajettu kauttaaltaan minimiin, samalla kun uutispaine kasvaa hetkittäin mahdottomaksi käsitellä. Tästä vuorostaan seuraa se, että journalisteilla ei ole välttämättä enää aikaa ottaa laajoja asiakokonaisuuksia haltuun aika- ja resurssipulan vuoksi, minkä takia samat uutisaiheet pyörivät mediatalosta toiseen. On huomattavasti helpompaa ja ennen kaikkea nopeampaa tarttua jo uutisoituun asiaan kuin lähteä tekemään selvitystyötä täysin uudesta aiheesta. (Korpiola & Raita-aho 2017, 123.) Nykyään valtamediaan pääseminen on myös melko haastava tehtävä sillä uutisoitavia aiheita on loputon määrä nopean tiedonkulun vuoksi. Tässä ajassa toimivat erityisen hyvin tarinat, joita jaetaan laajasti sosiaalisen median kautta. Sopivan tarinan sattuessa kohdalle se saattaa myös päätyä valtamedioihin, kuten kävi esimerkiksi 7-vuotiaan tytön tviiteille, joita hän kirjoitti pommitusten aikaan Alepposta. Twitter-tilinsä kautta hän toi näkyväksi globaalisti mitä elämä on sodan keskellä lapsen silmin. (Emt. 126—127.)

Median eri muodot ovat kuin yksi laaja verkko jossa ne nivoutuvat yhteen. Tästä hyvänä esimerkkinä toimivat media-aineiston tuottajat. He viihtyvät siellä missä tapahtuu, useimmiten politiikan ja

talouden saralla. Kun yhdessä mediaformaattissa nostetaan kiinnostavaksi koettu uusi aihe tai katsontakanta esiin, suurella todennäköisyydellä seuraavien päivien aikana myös muut median muodot havaitsevat sen. (Raittila 2009, 71.) Tästä seurauksena kuluttajat saavat katsella televisiosta keskusteluohjelmaa, jonka pääaiheena on muutamaa päivää aiemmin sanomalehden sivuilla esitetty aihealue. Tällä keinolla myös mediaan päätyntä aihe saa enemmän näkyvyyttä, ja siitä esitetään mahdollisesti erilaisia näkökulmia, joilla pyritään osaltaan vaikuttamaan yksilön tapaan nähdä esitetty aihe. Syy siihen miksi kyseinen ilmiö tapahtuu, johtuu puhtaasti median kytköksistä yhteiskunnassa vallitseviin ajattelutapoihin, odotuksiin ja kulttuurilliseen pohjaan. Tästä syystä odotusten mukaiset aiheet nousevat helpommin uutisointiin kuin yleisten odotusarvojen ulkopuolella olevat. (Ikävalko 1996, 215.) Tärkeitä seikkoja median tuottamalle aineistolle ovat myös uutisoinnin vaikuttavuus, siitä aiheutuvat seuraukset, uutisoinnin läheisyys ja yllätyksellisyys sekä nykyään myös visuaalisuus. Nämä elementit määrittävät, onko mediasisältö tärkeä ja mediavirtoja hallitseva. (Emt. 218.) Visuaalisuuden merkitys on ymmärretty jo vuosikymmeniä sitten, kun televisio tuli sanomalehden ja radion rinnalle. Tutkimusten valossa oli mahdollista havaita, että tunteisiin vetoavaa sisältöä oli suhteellisen haastavaa välittää radion tai tekstin keinoin, sillä sanat pystyivät välittämään vain 7 % tunne- ja asenneviestinnästä. Kun mukaan saatiin ääni, viestin välittämisen teho viisinkertaistui. Kuvan avulla tunnepohjainen viestintä ylsi huikeaan 93 %. (Karvonen 1999, 80.) Vaikka visuaalinen viestin pystyy tarjoamaan lähes todellisen kuvan vallitsevasta tilanteesta, tulkinnanvaraakin vielä jää. Juuri tuo 7 % on se ratkaiseva väli, jossa yleisön mielikuvat pääsevät syntymään.

Mikäli median sisältö läpäisee sille asetetut vaativat kulttuurilliset ja yhteiskunnalliset seulat, on se valmis jaettavaksi median kaikilla kanavilla. Tätä perinteistä kaavaa on kuitenkin tullut rikkomaan sosiaalinen media, joka tarttuu rohkeasti myös aiheisiin, jotka eivät tule näkyviksi perinteisten mediakanavien kautta. Perinteiset viestimet, kuten radio, paperille painettu sanomalehti ja televisio adaptoivat osan digitaalisesti jaetuista mediasisällöistä. Sitä vastoin digikanavien välillä jako tapahtuu huomattavasti systemaattisemmin ja ennen kaikkea nopeammin, mikä tuntuu istuvan keskiverto mediankuluttajan arkeen. Nykyinen nopeatempoinen ja suorituskeskeinen elämäntyyli on siis siirtynyt voimakkaasti myös median pariin.

Median kriisiytyminen tulee näkyviin vielä mediakanavienkin pirstaloitumista näkyvämmiin journalismin uskottavuuden heikkenemisenä. Media on jatkuvasti nälkäisempi saamaan meheviä uutisointeja aikaan, jopa totuuden kustannuksella. (Aula & Heinonen 2011, 85.) Koska tiedonjakaminen ja -leviäminen ovat tavattoman nopeita digiaikaisuuden vuoksi, media haastaa myös kuluttajiensa medialukutaitoa jatkuvasti. Osa medialukutaitoa on myös tiedon hakeminen

useammasta eri lähteestä. Jokaisessa uutisoinnissa asiaa tarkastellaan tietystä näkökulmasta, jolloin vastapuolen näkemys saattaa jäädä kokonaan huomiotta. Kortilla on kuitenkin aina kääntöpuolensa. Tästä esimerkkinä toimii tutkimusaineistossani esiintynyt uutisointi uponneesta siirtolaisaluksesta. Maaraportit esittivät uutisen neutraalisti, kuten raporteille on tunnusomaista. Samasta onnettomuudesta oli uutisoinut myös Reuters. Molemmat tahot olivat uutisoineet onnettomuuden sekä uhrien kansallisuudet sekä muun yleisen tapahtumaa koskettaneen tiedon yhtenevästi, mutta pelastustoimista lähteet olivat ottaneet toisistaan eriävät kannat. Maaraportit uutisoivat tapahtumista omaisten kannalta, kun Reuters oli asettanut uutisointinsa viranomaisten ja päättäjien puolelle. Seuraavassa suorat lainaukset uutisoinneista:

“Relatives of Egyptian victims and survivors were quoted as saying that the Egyptian coastguard had been slow to react, and that many of the people that had been rescued owed their lives to local fishermen” (Maaraportti 10/2016).

“Egyptian Prime Minister Sherif Ismail said all resources possible would be directed into the rescue mission and that those responsible had to be brought to justice” (Reuters 2016).

Vaikka kyseiset lainaukset eivät täysin kumoakaan toisiaan, ne kertovat kuitenkin vastakkaista totuutta, haastateltavan kertojan totuutta. Maaraportin valossa pelastustoimet eivät ole olleet ripeitä viranomaisten taholta ja monet henkiin jääneistä ovat tulleet paikallisten kalastajien pelastamiksi. Reutersin uutisointi taas viestittää pääministerin taholta, että kaikki saatavissa olevat voimavarat on hyödynnetty pelastusoperaation loppuun viemiseen. Tämän lisäksi onnettomuudesta vastuussa olleet henkilöt pitää saattaa edesvastuuseen. Myös tunnetasollisesti uutisoinnit poikkeavat toisistaan. Reutersin uutisointi viestittää onnettomuudesta kylmällä ja kovalla viranomaistyyllillä kun taas maaraportin tavassa kirjoittaa uutisesta välittyy empatia ja lähimmäisen lämpö, jossa ihmishenkien pelastaminen on keskiössä sen sijaan, että haettaisiin syyllisiä. Maaraportti taas ei tuo henkilöidysti kenenkään osallisen ääntä kuuluviin toisin kuin Reutersin uutisoinnissa, johon paikallinen kalastaja antaa äänensä. Myös yhtä onnettomuudessa mukana olleen matkustajan omaista oli haastateltu Reutersin toimesta. Tämä toimii yhtenä pienenä esimerkkinä siitä, että hyödyntäessämme mediaa tiedon kartuttajana ympärillämme tapahtuvista ilmiöistä, meidän tulee muistaa kriittisyys, mutta ennen kaikkea se, että emme luota ainoastaan yhteen medialähteeseen, koska sellaisenaan media saattaa tarjota varsin yksiulotteisen kuvan tapahtumaa tai uutista kohtaan.

Vaikka sosiaalinen media on pyrkinyt eri kanavien kautta saamaan journalismista otteen, se ei ainakaan toistaiseksi ole siinä onnistunut jos tarkastellaan päivittäisuutisointia. Sitä vastoin, niin

kansallisissa kuin kansainvälisissä kriisiuutisoinneissa, sosiaalinen media puoltaa paikkansa. (Aula & Heinonen 2011, 87.) Tästä erittäin hyvänä esimerkkinä toimivat arabikevään tapahtumat niin Egyptin kuin Tunisiankin osalta. Arabikeväästä ei siis turhaan puhuta Facebook-vallankumouksena. On kuitenkin tärkeää muistaa, että sosiaalinen media ei ole koko kansan saatavilla Egyptissä kuten ei myöskään Tunisiassa, vaan se on marginaalisen kansanosan, pääasiassa kaupunkieliittiin kuuluvien käytössä. Vuonna 2015 Egyptin asukasluku oli noin 85 miljoonaa ja maassa oli arviolta 94 miljoonaa matkapuhelinta. Puhelimista kuitenkin vain 26,3 miljoonaa, noin 28 %, sisälsi internetin ja 3,8 miljoonaa laajakaistapalvelun. (Maaraportti 06/2016.) Suomessa vuonna 2015 vastaavasti noin 60 %:lla väestöstä oli älypuhelin internetillä (Tilastokeskus 2017). Kansallisella tasolla vallankumousta tarkasteltaessa tärkeimpänä viestintäkanavana toimi ehdottomasti satelliittitelevisio, joka lähetti kotisohville kuvia mielenosoituksista ja yhteenotoista armeijan ja kansan välillä. Näihin lukuihin perusteena on kansallisella tasolla verrattain alhainen koulutuksen taso. Myös luku- ja kirjoitustaidottomuus ovat korkeissa lukemissa verrattaessa yleiseen kehittyvien maiden tasoon. Vaikka siis kansallisella tasolla ei ole oikein puhua arabikeväästä Facebook-vallankumouksena, sosiaalisella medialla oli ehdottoman tärkeä rooli tiedon ja kuvien jakamisessa maailmalle. Egyptin kehitystasetta kuvastaa selvästi maaraportissa esiintuodut luvut:

“The census showed that Egypt's levels of literacy remain relatively low by developing country standards—and that there is a pronounced gender gap. Of the population aged ten or over, 30.8% of women were classified as illiterate, compared with 21.2% of men, with an overall rate of 25.8%. The level of penetration of information and communications technology is also relatively modest, with 65.4% of the population classified as being mobile-phone users and 29.4% as being internet users.” (Maaraportti 11/2017).

Tapahtumat levisivät maailman tietoisuuteen kärkipäässä Facebookin, Twitterin ja YouTube välityksellä (Khader & Matthiesen 2016, 141). Eikä ollut suinkaan vähiten merkityksellistä, että muslimimaissa sosiaalista mediaa käytettiin tapahtumien äänitorvena, sillä varsin usein sananvapaus muslimimaissa jättää toivomisen varaa (Linjakumpu 2009, 142) ja myös useat televisiokanavat ovat valtio-omisteisia tai muutoin sensuroituja. Näin ollen uusi, voimakas esiintulo sosiaalisen median kanavien kautta oli todella historiallista ja merkittävää.

Valitettavaa kyllä, arabikevään tapahtumien myötä myös terrorijärjestöt oppivat käyttämään sosiaalisen median kanavia erittäin tehokkaasti niin rekrytointitarkoituksissa kuin hirmutekojensakin jakamisessa. Aktiivisella materiaalin jakamisella oli kaksi keskeistä tarkoitusta: pelon kasvattaminen ja medianäkyvyyden lisääminen.

3.2. Median vaikutukset maailmagolle

Medialla voidaan sanoa kiistattomasti olevan merkittävästi valtaa mielikuvien syntymiselle ja luomiselle. Kuten jo aiemmin olen tutkielmassani tuonut esille, mielikuvat ovat tärkeä elementti imagon muodostumiselle. Näin ollen voi myös todeta, että medialla on kiistaton vaikutus imagon syntymiselle (Karvonen 1999, 51), niin hyvässä kuin pahassa.

Yksi median merkittävimmistä tehtävistä on tehdä tapahtumat ja ilmiöt näkyväksi ympärillämme. Toisinaan mediaan päätyvät artikkelit, videot tai dokumentit tarjoavat myönteisiä mielikuvia vastaanottajalle, mutta yhtä hyvin niiden aikaansaama reaktio voi olla negatiivinen. Näin ollen mielikuvayhteiskunnassa media on kuin kaksiteräinen miekka (Aula & Heinonen 2002, 143—144). Hyvällä mediajutulla on myönteiset vaikutukset ilmiötä kohtaan lähes poikkeuksetta, mutta samalla tavoin media saattaa saada aikaan negatiivisia vaikutuksia, jos ilmiö tuodaan huonossa valossa esiin. Kuten jo luvussa 2.1. kerroin, hyvän maineen syntymisen edellytyksenä on jakaa informaatiota hyvin hoidetuista asioista (Aula & Heinonen 2002, 151). Tämä sama koskettaa myös maailmagon ja median välistä suhdetta. Medialla on keinot tuoda näkyväksi valtion tekemät toimet ja ratkaisut. Mikäli toiminta on yleisesti hyväksyttävää ja myönteistä, on median tuomalla näkyvyydellä ehdottoman myönteiset vaikutukset myös maailmagon kehittymiselle. Mutta tilanne voi olla myös käänteinen, kuten Egyptille kävi arabikevään osalta.

Arabikevään voimakkaasti mediassa esillä ollut teema on ollut terrorismi. Terrorismi on käsitteenä varsin laaja ja sitä on vuosikymmenten ajan tutkittu paljon. On kuitenkin syytä hieman kyseenalaistaa tutkimusten laatua sekä merkittävyyttä, sillä varsin usein tutkimukset pyörivät samojen aiheiden ympärillä ja käyttävät aineistoja vain aiheen jäsentämiseen, kuten Andrew Silke (2004) on terrorismin tutkimusta kuvannut. Vaikka vuosia on kulunut Silken kirjoituksesta, on tutkimuksissa yhä havaittavissa niiden tapa lähestyä aihetta varsin yksipuolisesti. Vaikka terrorismia on ollut kautta historian, (Healey 2014, 1) vasta vuoden 2001 terrori-iskun jälkeen on terrorismi käsitteenä noussut laajempaan tietoisuuteen värittäen samalla käsitteen tunteidentäyteiseksi kauheudeksi (Silke 2004, 2). Laajuutensa sekä pitkän historiansa vuoksi, terrorismi on saanut myös varsin moninaisia määritelmiä. Osassa tutkimuksia terrorismina nähdään ainoastaan siviilien keskellä tehdyt ääri-islamistiset itsemurhaiskut, kun taas toisessa tutkimuksessa terrorismi käsitetään huomattavasti laajemmin, jolloin mikä tahansa toista henkilöä vahingoittava toiminta voidaan määritellä terrorismiksi. Määritelmässä on tärkeää ottaa huomioon niin terroriteon tekijä kuin kohderyhmäkin. Merkittäviä määritelmän kannalta ovat myös tarkoituksiperät sekä terroriteon tekotapa. Tämän lisäksi

terroristit on mahdollista luokitella kolmen erilliseen ryhmään: 1) yhteisön mukaan toimivat, 2) ideologian mukaan toimivat ja 3) välineistön mukaan toimivat. (Lutz & Lutz 2005, 6—11.)

Tutkielmani näkökannalta on keskeistä tarkastella kaikenlaisia terroritekoja riippumatta tekotavasta, kohderyhmästä tai tekijästä, sillä terrorismilla on aina väistämättä vaikutusta maailmagon kehitykselle. Näin ollen voin hyödyntää varsin yleisesti poliittisella kentällä käytettyä terrorismin määritelmää, joka tyytyy määritelmään terroriteon väkivaltaisesta ja pelkoa lietsovasta tarkoituksesta. Terroriteon tekijän keskeisenä tarkoituksena on saada väkivaltaisella keinolla mahdollisimman paljon pelkoa aikaan. Aina kuitenkin väkivallan ei tarvitse toteutua, vaan jo luotu merkittävä pelko väkivallanteosta voidaan lukea terrorismiksi. (Lutz & Lutz 2005, 7.)

Terrorismiksi ei lasketa ainoastaan toteutuneita ja tehtyjä väkivallanteoja, vaan myös merkittävä uhka väkivallanteosta voidaan lukea terrorismiksi. Uhkailun merkittävä apuväline on media, joka jakaa pyytämättä tietoa terroristisista toimista, ja levittää samalla pelkoa väkivallan uhasta laajalle alueelle varsin lyhyessä ajassa, koska massamedia toimii voimakkaasti sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisen ja digitaalisen median lisäksi massamediaan voidaan lukea mukaan televisio, radio sekä sanomalehdet. (Couldry 2003, 2.) Voisi kai sanoa, että media toimii terrorismin kätyrinä tahtomattaan. Media joutuu terrorismin kanssa varsin haastavaan välikäteen, koska median pääasiallinen tehtävä on kuitenkin jakaa tietoutta mahdollisimman todenperäisesti, erityisesti demokraattisessa maailmassa. Samalla media kuitenkin taituroi informaation sisällön kanssa, jotta se olisi mahdollisimman monipuolista ja samalla puolueetonta ja todenperäistä. Näiden elementtien absoluuttinen toteuttaminen on kuitenkin mahdotonta, minkä seurauksena media ohjaa kuluttajiensa maailmankuvaa raportoiden varsin rajallisesta määrästä maailman tapahtumia.

Maailmagoa ajatellen medialla on suunnaton voima ja juuri media on keskeisessä roolissa mielikuvien rakentamisessa. Media voi siis olla myös myönteisenä vaikuttajana maailmagon, mutta kun kohdemaassa tapahtuu jotakin negatiivisävytteistä, on media väistämättä heikentämässä maailmagoa. Se miten media vaikuttaa maailmagoon riippuu pitkälti edellisessä luvussa käsittelemästäni brändipääomasta. Hyvän maineen ja myönteisen imagon omaavat valtiot luonnollisesti hyötyvät enemmän mediasta kuin ne valtiot, joiden brändipääoma ja brändi-imago jättävät toivomisenvaraa. Sitä kuinka pitkään brändi-imagon ja -pääoman korjaamiseen menee aikaa, on mahdotonta määrittää, mutta varsin usein kielteisen maineen ja imagon kääntäminen myönteiseksi saattaa viedä merkittävän paljon aikaa. Usein puhutaan vuosista, jopa vuosikymmenistä. (Anholt 2007, 2.) Heikentyneellä maailmagon on taas seurannaisvaikutuksensa niin yhteiskuntaan, talouteen kuin turvallisuuteenkin. Näitä teemoja käsittelem tarkemmin analyysiluvussa viisi. Esimerkkinä voimakkaista toimista median tuoman tietouden kautta voi pitää Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin päätöstä sulkea

seitsemän muslimimaan kansalaisten pääsy Yhdysvaltoihin tammikuussa 2017. Samalla myös mitätöitiin jo myönnettyt viisumit. Seitsemään valtioon kuuluivat Jemen, Iran, Irak, Syyria, Sudan, Libya ja Somalia. Syy, miksi tämä radikaali ja globaalisti tuomittava rajojen sulkeminen tehtiin, pohjautui syvimmiltään siihen, että kyseisistä maista median välityksellä annettu mielikuva henki negatiivisuutta ja valtion turvallisuuden nojalla terroristien ja ääri-islamistien pääsy Yhdysvaltoihin haluttiin estää. (Express 2017.)

4. Tutkimuksen toteuttaminen

Tämän luvun keskeisenä tarkoituksena on valottaa tutkielmani varsinaista tutkimuskohdetta eli primääriaineistoa sekä käyttämäni tutkimuksellista metodologiaa. Pyrin perustelemaan tässä luvussa kattavasti tekemiäni valintoja tutkielmani ympärillä. Olen joutunut rajaamaan aihetta niin alueellisesti kuin ajallisestikin, jotta tutkielman laajuus soveltuu pro-gradu tutkielman tekoon. Tutkielmani rakentuu pääasiallisesti tekstianalyysin varaan, koska aineistokseni valitsin tutkimuskysymykseen parhaiten vastaavan aineiston. Olen hyödyntänyt sisällönanalyysin keinoja jäsentääkseni aineistoa tutkimuskysymyksen vaatimalla tavalla.

4.1. Aineiston tarkastelua sisällönanalyysin keinoin

Tutkielmani tarkoituksena on määrittää miten Egyptin maaimago on onnistunut toipumaan arabikeväästä vuosien 2014—2018 välillä. Tutkimusaineiston määrittämisen jälkeen sisällönanalyysi tuntui luontevalta valinnalta menetelmäksi, sillä aineisto tarjoaa kyseiselle tutkimusmenetelmälle erittäin otollisen tutkimuskentän. Vaikka menetelmäni on kvalitatiivinen, hyödynnän myös aineistossani esiintyviä tilastoja ja täydennän niillä tutkielmani analyysiä niiltä osin kuin näen sen tarpeellisenä.

Koska tutkielmani on rajautunut käsitteellisesti sekä maantieteellisesti varsin tarkasti, on tutkielmani myös varsin käsitteisiin pohjautunut. Tutkielman kannalta keskeisimmän teoriapohjan sekä käsitteet olen esitellyt luvuissa 2 ja 3.

Sisällönanalyysi keskittyy nimensä mukaisesti aineiston sisällön jäsentelyyn ja analysointiin. Sisällönanalyysia on mahdollista toteuttaa kolmella eri tavalla, joko aineistolähtöisesti, teoriaohjautuvasti tai teorialähtöisesti. Näistä haastavin sisällönanalyysin muoto on aineistolähtöinen menetelmä, sillä on lähes mahdotonta olla ottamatta vaikutteita aiemmista tutkimuksista ja käsitteistä ja huomioida vain aineisto vertaamatta tai pohjaamatta sitä mihinkään aiempaan. Teoriaohjautuvassa menetelmässä teoriaa käytetään hyödyksi aineistoa analysoitaessa, mutta silti teoria ei ota valta-asemaa vaan tilaa jää yhä edelleen aineistolle. Teorialähtöinen sisällönanalyysi pohjaa jo tunnettujen teemojen ja termien käyttämiseen sisällön jäsentämiseen, ja näin ollen aineiston analysointi tapahtuukin olemassa olevien teorioiden kautta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 80—84.) Sisällönanalyttiseen tutkimukseen on mahdollista käyttää lähes mitä tahansa kirjallista aineistoa, kuten esimerkiksi raportteja, kirjaa tai kokoelmia. Koska sisällönanalyysissä on kyse

tekstianalyysistä, sitä myös kritisoidaan tiedepiireissä sen tulkinnanvarasuuden ja usein tutkimusten keskeneräisyyden vuoksi. Varsin usein sisällönanalyysillä toteutetut tutkimukset ovat tyytyneet vain jäsentämään tutkimusaineiston pienempiin asiakokonaisuuksiin, eli klusteroimaan. Tutkimuksellisenä tavoitteenani on kuitenkin saavuttaa abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Emt. 91.) Tiedostan tämän haasteen tutkimusmenetelmän kohdalla, mutta tavoitteeni on klusteroinnin lisäksi myös abstrahoida ja päätyä näin ollen jonkinlaisiin tutkimustuloksiin, jotka pystyvät vastaamaan asettamiini tutkimuskysymyksiin. Tulen hyödyntämään teorialähtöistä sisällönanalyysia tutkielmassani, sillä tutkimuskysymykseni rakentuvat vahvasti jo olemassa olevien teorioiden ja teemojen ympärille. Tutkielmani kannalta keskeinen teoria lepää pehmeän vallan käsitteessä. Olen esitellyt pehmeän vallan teoriaa luvussa 2.4, tuoden näkyväksi sen jatkuvan läsnäolon tutkielmassani. Vaikka keskeinen tutkimuskysymykseni käsittelee kovan vallan ilmiötä, vallankumousta, on siihen reagointi tapahtunut Egyptin puolelta pehmeän vallan keinoin. Pehmeän vallan läsnäolon myötä olen pystynyt myös perustelemaan tutkielmani kuuluvuuden kansainvälisten suhteiden tutkimuksen piiriin. Imagotutkimus ei ole yleisesti tunnustettu käsite politiikkatieteiden piirissä, mutta pyrin tämän tutkielman avulla osoittamaan, että maaimagoon liittyy huomattavan paljon poliittisia piirteitä. Maaimagoa tarkasteltaessa esiin nousee erityisesti kansainvälisille suhteille perinteisiä ilmiöitä, kuten esimerkiksi kahden väliset suhteet, kumppanuussuhteet ja diplomatia. Kaikki edellä mainitut esimerkit ovat myös esimerkkejä pehmeästä vallasta. Tavat, joilla Egypti on lähtenyt kohentamaan taloudellista ja sisäpoliittista tilannetta arabikevään jälkeen, ovat oppikirjamaisesti tunnistettavissa pehmeän vallan keinoiksi. Egypti pyrki pitämään välit hyvinä joka suuntaan ja vältti käyttämästä tarpeettomia voimakeinoja kansaansa tai naapurivaltioitaan kohtaan. Täysin ei kuitenkaan kovan vallan käytöltä voitu välttyä. Toisinaan armeijan joukot käyttivät voimakeinoja taltuttaakseen mielenosoittajat, mutta ennen kaikkea kovaa valtaa valtion joukot käyttivät terroristiryhmiä vastaan Siinain niemimaalla. Näitä tapahtumia sekä vallan nivoutumista niihin tulen tarkastelemaan seuraavassa luvussa. Analyysiluvussa viisi tuon esiin maaraporteissa ilmenneitä asioita ja tapahtumia, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet maaimagon toipumiseen joko myönteisesti tai kielteisesti.

4.2. Tutkimusaineistona maaraportit

Keskeisenä tutkimusaineistonani käytän Egyptin maaraportteja, joita on julkaistu vuoden 2014 tammikuusta aina vuoden 2018 elokuulle asti kuukausittain. Yhteensä näin ollen maaraportteja on 56 kappaletta, ja ne muodostavat tutkielmani primääriaineiston. Raportoinnin takana on Economist

Intelligence Unit (myöhemmin EIU). EIU on yksityinen tutkimuslaitos, joka tuottaa analyyseja ja raportteja kaikkiaan 187 valtiosta. EIU on osa Economist-Group kokonaisuutta, joka myös julkaisee The Economist lehteä. EIU on tarjonnut palveluitaan vuodesta 1946 asti. (EIU.) Kuukausittain julkaistu maaraportti sisältää tietoa Egyptin sisällä tapahtuvista ajankohtaisista tapahtumista ja muutoksista. Jokaisessa raportissa on toistuvat asiakokonaisuudet sisältäen katsaukset maan tuleviin suuntaviivoihin politiikan eri alueilla. Jokainen raportti koostuu seuraavista alaluvuista, joissa ennustuksen aikaväli on viisi vuotta: *poliittinen tasapaino, vaalikatsaus, kansainväliset suhteet, poliittiset trendit, fiskaali politiikka, rahatalous, kansainväliset näkymät, taloudellinen kasvu, inflaatio, valuutan vaihtokurssit, sisäpoliittinen sektori sekä yhteenveto ennusteista*. Näissä alaluvuissa keskitytään tarkastelemaan muutosta aiempaan ja ennustamaan tulevaisuuden näkymiä. Raporttien seuraava osio koostuu taulukoista ja tilastoista. Tämän osion alalukuja ovat seuraavat: *vuositulos ja ennuste, vuosineljänneksen tulos, kuukausikohtainen tulos, vuotuisten trendien kaavio, kuukauden trendien kaavio sekä verrannollinen talous indikaattori*. Raportin kolmannessa osiossa on raportista toiseen identtisenä toistuva kolmisivuinen koonti Egyptin perusfaktoista kuten *asukasluvusta, pinta-alasta, suurimmista kaupungeista ja poliittisesta rakenteesta*. Raportin neljännessä ja viimeisessä luvussa on koottuna artikkelit, jotka on julkaistu edellisen raportin julkaisun jälkeen EIU:n kotisivuilla. Tämän osuuden pituus raportista on kuukaudesta riippuen 10—20 sivua. Artikkelit on koottu niin, että sen alkuosa kertoo uutisen keskeisen sisällön tiivistelmänä. Seuraava osio avaa uutisen pilkkoen sen osiin ja taustoittaen asiaa paikoin hyvinkin laajasti. Artikkelin päätteessä on aina EIU:n lyhyt kommentointi vielä siitä, miten kyseinen uutinen on vaikuttanut heidän tekemiinsä ennustuksiin. EIU on hyödyntänyt artikkeleissa ja ennusteissaan Central Agency for Public Mobilization And Statistics (myöhemmin CAPMAS) tilastotietoutta. CAPMAS tarjoaa monipuolista tilastotietoa Egyptistä. CAPMAS on perustettu vuonna 1964 ja se toimii valtion hallinnon alaisuudessa. CAPMAS tarjoaa kaiken tiedon arabian lisäksi myös englanninkielisenä. (CAPMAS.) Näin ollen olen pystynyt myös itse hyödyntämään CAPMAS:in julkaisemia tilastoja. Tämän tutkielman kannalta maaraportin ensimmäinen ja viimeinen osio ovat mielenkiintoisimmat, sillä niissä muutosta kuukaudesta ja vuodesta toiseen mentäessä tapahtuu eniten. Vuodesta 2015 alkaen raporteissa on mukana myös taulukoita ja diagrammeja koskien pääasiassa taloutta. Jokaisessa taulukossa on aina mukana myös ennusteita tuleville vuosille. Olen ottanut harkitusti mukaan tutkielmaani muutaman taulukon kuvaamaan taloudellista kehitystä, sekä osoittamaan minkälaisia ennustuksia EIU on tehnyt Egyptin talouden kehittymisestä aina tutkielmani tarkastelujakson päättymisen jälkeiseen aikaan asti. Pisimmälle ulottuvat ennustukset menevät aina vuoteen 2022 asti.

Maaraportit on kirjoitettu neutraalilla asiakirjatyylillä ja niiden selkeä tarkoitus on jakaa puolueettomasti tietoa maan tapahtumista kirjallisessa muodossa pohjaten raportointinsa valtion taholta tuleviin lausuntoihin, raportteihin ja selontekoihin. Maaraporteissa ei ole käytetty tietolähteenä uutismedioita muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, eikä niistä käy selville Egyptin kansalaisten kokemukset, vaan raportit pohjaavat poliittisiin julkilausumiin. Juuri tästä syystä tulen hyödyntämään myös aiemmin mainitsemaani sekundääristä aineistoa, joka pitää sisällään muun muassa uutisointeja sekä blogikirjoituksia liittyen Egyptin poliittiseen tilanteeseen, yhteiskunnan kehittymiseen sekä matkailuun.

Olen myös laatinut vapaamuotoisen haastattelupohjan, jolla haluan saada myös egyptiläisten äänen kuuluviin tutkielmassani, koska maaraportit eivät sitä pysty tarjoamaan. Olen hyödyntänyt haastattelun tekemisessä asioimistulkkia, joka on suorittanut antamani ohjeistuksen mukaan yhden vapaamuotoisen haastattelun egyptiläisen kanssa arabiaksi. Haastattelu on tehty anonyymisti ensin arabiaksi. Tulkki on kääntänyt haastattelun minulle arabiasta suomeksi. Haastattelu on saatavissa ja todennettavissa oikein käännettyksi kirjallisessa muodossa niin suomeksi kuin arabiaksikin. En ole kuitenkaan litteroinut haastattelua, koska jouduin kielimuurista johtuen hyödyntämään käännettyä aineistoa. En myöskään kokenut litterointia tarpeelliseksi, koska haastattelu ei toimi primääriaineistonani, vaan ainoastaan tukee maaraporteista tekemiäni havaintoja. Haastattelupohja on tutkielmani liitteenä.

Tulen maaraporttien lisäksi hyödyntämään kolmea erinomaista teosta, jotka osaltaan tukevat maaraporteissa esiin tulevia seikkoja. Teokset *Arabikevät* ja *Arabikevään jälkeen; Arjen ja apokalypsin välissä* ovat Lilly Korpiolan ja Sanna Raita-ahon tekemät itsenäiset teokset. Teoksista *Arabikevät* kuvailee vallankumouksen aikaisia tapahtumia eri puolilla Pohjois-Afrikkaa ja Lähi-itää. Teos on julkaistu vuonna 2012. Heidän toinen teoksensa keskittyy nimensäkin mukaisesti arabikevään jälkeiseen aikaan ja on näin ollen myös lähempänä omaa tutkielmaani ja keskeistä tutkimuskysymystä. *Arabikevään jälkeen* -teos on julkaistu vuonna 2017. Kolmas tätä lukua hyvin tukeva teos on Naser Khaderin ja Stig Matthiesenin *Verta vuotava sydän. Arabikevät ja sen hiipuminen*, tanskankielinen alkuteos *Hjertet bløder. Arabisk forår og opløsning*. Teoksena Khaderin ja Matthiesenin teos tuo vallankumouksen jälkeiseen aikaan hieman erilaisen kulman verrattuna Korpiolan ja Raita-ahon teoksiin, sillä Khader kirjoittaa aiheesta syyrialaisena, Tanskassa asuvana sivustaseuraajana, kun taas Korpiola ja Raita-aho ovat tehneet lukemattoman määrän haastatteluja paikanpäällä ollen ulkomaalaisia toimittajia. Mikään teoksista ei kuitenkaan toimi aineiston osana, vaan olen poiminut teoksista näkemyksiä, jotka joko puoltavat tai vastustavat maaraporteissa ilmenneitä seikkoja. Näin ollen voikin todeta, että kolmen teoksen rooli tämän tutkielman kannalta

on toimia tutkimusaineistoani tukevana ja osin kontrolloivana elementtinä maaraporteissa ilmenneille seikoille.

4.3. Aineiston analyysi

Aloitin raporttien tarkastelun lukemalla ne kaikki läpi, minkä jälkeen tein arvion mitä osia raporteista tarvitsen tutkimuksessani ja mitkä taas eivät anna vastauksia tutkimuskysymyksiini. Havaitsin varsin pian, että raporttien ensimmäinen ja viimeinen luku olivat tärkeimmät tutkielmani kannalta, sillä niiden sisältämät tiedot muuttuivat eniten kuukaudesta toiseen. Sitä vastoin raporttien kolmannen osan sivuutin raportista toiseen, koska se pysyi identtisenä koko raportointijakson ajan. Aineiston käytön rajaaminen oli tietoinen päätös, mutta se tulee huomioda kun tarkastellaan aineiston ontologiaa ja tutkimuksellisia tuloksia. Keskityin tarkastelemaan raportteja tutkimuskysymysteni kautta. Jotta pystyin hyödyntämään aineistoa tutkimuskysymyksiini nähden mahdollisimman monipuolisesti, käytin tutkimusmenetelmänä teorialähtöistä sisällönanalyysiä, josta kerroin tarkemmin edellisessä alaluvussa.

Tutustuessani aineistoon jouduin toteamaan, että itse raportin sisältö ei ollutkaan niin runsas kuin ensin olin ajatellut vaan raporteissa oli paljon toistoa kuukaudesta toiseen. Näin raporteista saatiin pidempiä, mutta sisältö pysyi varsin muuttumattomana. Käänsin aineiston ensin suomeksi ja ryhmittelin suomennetun aineiston aiemmin kuvaamallani tavalla. En kuitenkaan toistanut samoja tekstejä useampaan kertaan vaan koostin ainoastaan uudesta ja täydentävästä tiedosta suomen kielisen aineiston. En kokenut tarpeelliseksi tutkielmani kannalta laskea, montako kertaa sama asia ilmaistaan raporteissa vaan keskityin tuotettuun asiasisältöön. Tällä tein tietoisin rajauksen tutkielmani tutkimusmenetelmään ja rajasin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusmenetelmän kokonaan pois. Todennäköisesti raporttien julkaisija on toistanut aiemmissa raporteissa julkaistun tiedon, jotta lukija, joka lukee vain yhden raportin, saa mahdollisimman laajan kuvan Egyptin tapahtumista. Myös kokonaiskuvan hahmottumisen kannalta oli tärkeää kertoa taustoittavaa tietona edeltävien kuukausien merkittävimmistä tapahtumista, jotta lukijan on mahdollista rakentaa laajempi ymmärrys aihetta kohtaan.

Lukiessani raportteja läpi kirjasin raporttikohtaisesti kuukausi kerrallaan ylös merkittävimmät tapahtumat ja muutokset verrattuna edelliseen kuukauteen. Tämän jälkeen ryhmittelin koko aineistostani kertyneet merkinnät aihekokonaisuuksiin. Tein vielä kaksi erillistä koontia listauksistani niin, että toisessa kävin listaukseni läpi vuositason eli ryhmittelin alakategoriat vuosiin ja toisessa

kuukausiin. Näin olin saanut huomioni ja merkinnät koostettua neljällä eri tavalla ja aihekokonaisuuksien vertailu ja klusterointi eli ryhmittely oli helpompaa. Näiden neljän ryhmittelyn tuloksia tulen avaamaan tarkemmin seuraavassa luvussa. Aineistoni sisälsi myös suuren määrän kaavioita ja diagrammeja, jotka tarjosivat varsin pitkälti samaa tietoa kuin tekstimuotoon kirjoitettu raportti. Olen liittänyt tähän tutkielmaan graafista aineistoa mikäli koin sen tuovan lisäarvoa tuloslukuun. Ensimmäisessä aineiston lukuvaiheessa jätin kuitenkin grafiikan kokonaan käsittelemättä, ja palasin siihen ryhmiteltyäni raporttien tekstisisällön ensin selkeisiin aihekokonaisuuksiin. Päädyin ryhmittelemään aineistoni esittämälläni tavalla, koska mielestäni tällä tavoin pystyin tekemään näkyväksi sen, minkälaista kehitystä Egyptissä on tapahtunut, ja miten maaraporteissa esitetyt ennusteet olivat mahdollisesti toteutuneet tai vastaavasti menneetkin ennustamattomaan suuntaan. Koin järkeväksi aineiston käsittelyn kannalta eriyttää myös raporttien viimeisen osion, jossa oli koottuna edellisen raportin jäljiltä EIU:n sivuilla julkaistut artikkelit, koska ne muodostivat selkeästi oman kokonaisuutensa. Vaikka artikkelien aiheet koskettivat kiinteästi raportteja, mielestäni ne edustivat kuitenkin aineiston erillistä osaa, josta sain hyvää tukea muulle raportoinnille.

Kyseinen aineisto valikoitui tutkielmani primääriaineistoksi, koska laajuudeltaan se oli riittävä kattaen neljän ja puolen vuoden ajanjakson, joka on juuri mielenkiintoinen Egyptin maaimagon jälleen rakentumisen kannalta. Sen lisäksi aineisto on yhtenäinen ja monipuolinen tarjoten varsin laajan näkemyksen Egyptin tilanteesta. Uskon, että se pystyy tarjoamaan luotettavan vastauksen siihen, miten Egyptin maaimago on toipunut arabikevään jälkeen vuodesta 2014 alkaen näihin päiviin saakka. Kiinnostavaa on saada myös selville mihin suuntaan imago on kehittynyt verrattuna aiempaan, ja miten se vaikuttaa yhteen merkittävimmistä taloudenaloista Egyptissä, eli matkailuun.

Vaikka olen pyrkinyt parhaalla mahdollisella ja rehellisellä tavalla avaamaan tutkimusaineistoani tässä tutkielmassa, luotettavuutta horjuttaa kuitenkin muun muassa se, että aineisto oli englanninkielinen ja olen sen suomentanut, käyttäen kuitenkin alkuperäisiä suomentamattomia lainauksia osana tutkielmani analyysilukuja. Aineistoni on tuotettu Egyptin ulkopuolella luotettavan asiantuntijaorganisaation toimesta, jossa EIU on kuitenkin hyödyntänyt Egyptin valtion tuottamia ja CAPMAS:in julkaisemia tilastotietoja. Olen tiedostanut tutkielmaa tehdessäni siihen kohdistuvan haasteen aineiston kohdalla ja sen takia olen ottanut raportointia tukemaan kirjallisuutta koskien arabikevään tapahtumia ja ennen kaikkea sitä seurannutta aikaa. Toinen tiedostettu haaste tutkielmani aineistoa kohtaan on sen niukkuus, josta mainitsin jo aiemmin. Aineisto ei pystynyt tarjoamaan mahdollisuutta suoraan imagon tutkimukseen, sillä aineistona se ei anna suoria vastauksia koskien maaimagoa vaan tulokset jäävät päättelyn varaan. Mikäli suoraan tutkimukseen olisi aineiston

puolesta ollut mahdollisuus, olisin ehdottomasti päätenyt valitsemaan sen. Valitettavasti kuitenkin tämän kaltaista aineistoa ei ole olemassa.

5. Egyptin maaimagon toipuminen maaraporttien valossa

Egyptin kokemat kolhut arabikevään myötä ovat moninaiset. Vaikka tapahtumat saivat alkunsa poliittisista syistä ja kansan syvästä tyytymättömyydestä maan hallintoa kohtaan, siitä seuranneet tapahtumat eivät haavoittaneet yksinomaan valtion hallintorakenteita, vaan ennen kaikkea egyptiläisiä. Vallankumous, joka käynnistyi joulukuussa 2010, kurkottaa vaikutuksiaan aina näihin päiviin saakka. Yhä edelleen Egyptissä suoritetaan korjaustoimenpiteitä ja rakennetaan entistä eheämpää yhteiskuntaa. Tutkielmani primääriaineisto käsittelee Egyptin poliittisia ja taloudellisia tapahtumia vuosien 2014—2018 välillä, ja näin ollen tässä luvussa keskitänkin tarkastelun juuri näiden vuosien ajalle.

Kuten aiemmissa teorialuvuissa olen käynyt läpi, maaimago koostuu monista elementeistä ja siihen myös vaikuttavat monet seikat. Peilaten teorialukuihin 2 ja 3, tulen tässä analyysiluvussa avaamaan aineistoni sisältöä tarkemmin alalukujen kautta. Olen koostanut tämän luvun niin, että jokaisessa alaluvussa tulen tarjoamaan vastauksia tutkielmani alakysymyksiin maaraportteja hyödyntämällä. Alaluvut ovat teemoja, jotka nousivat keskeisesti esiin aineistostani. Avainkategorioiksi aineistoni pohjalta muodostuivat taloudelliset, sosio-kulttuuriset ja ympäristölliset vaikutukset, joita arabikevät on saanut Egyptissä aikaan. Taloudelliset vaikutukset tulevat helposti näkyviksi poliittisten ilmentymien muodossa. Egypti ei tehnyt tässä poikkeusta. Egyptin yksi merkittävimmistä tulonlähteistä, matkailu, koki kovan kolauksen menneiden vuosien aikana. Myös kahdenväliset suhteet kauppakumppaneiden kanssa sekä diplomatiasuhteet heikentyivät sekasortoisen poliittisen tilanteen myötä. Sosio-kulttuuriset vaikutukset ovat vähintään yhtä näkyvät kuin taloudelliset. Tapahtumien vaikutukset ovat kohdanneet maan kansalaisia niin turvallisuustilanteen heikkenemisenä kuin työttömyyden lisääntymisenä. Näihin maan uusi hallinto on pyrkinyt vaikuttamaan tehokkaasti, jotta kansa voisi paremmin ja pystyisi rakentamaan luottamusta uutta parlamenttia sekä presidenttiä kohtaan. Samanaikaisesti, kun kansan luottamusta ja elinoloja on pyritty parantamaan, on tietyillä toimilla yritetty vaikuttaa myös ympäristöä koskettaviin kysymyksiin, muun muassa parantamalla infrastruktuuria. Maan uudella hallinnolla on ollut myös alusta alkaen selkeä visio niistä epäkohdista, joita on haluttu parantaa kestäväällä tavalla. Näihin ovat lukeutuneet muun muassa perustuslakiuudistus sekä hallinnon muuttaminen.

Kuten tämän luvun alaluvuistakin tulemme huomaamaan, aiheet nivoutuvat tiiviisti toisiinsa ja osin niitä on ollut myös vaikea eriyttää omiksi kokonaisuuksiksi, sillä yhdestä aiheesta puhuttaessa pitäisi mainita myös toisesta ja kolmannesta. Olen kuitenkin pyrkinyt käsittelemään yhtä aihekokonaisuutta kerrallaan ja tuomaan vasta luvussa 5.4. esiin sen miten eri osa-alueet nivoutuvat toisiinsa.

Huomionarvoinen asia on se, että kolmesta alaluvusta pääasiassa talouteen liittyvät asiat ovat ne, jotka päätyvät Egyptin ulkopuolelle ihmisten tietoisuuteen median kautta ja näin ollen omalla tavallaan myös muovaavat voimakkaasti maan maaimagoa suurilta osin mediavälitteisesti. Tämä on selitettävissä sillä, että lähes poikkeuksetta taloudelliset kysymykset eivät keskity vain sisäpolitiikkaan, vaan niiden verkosto ulottuu myös kansainvälisiin suhteisiin. Ja se, mikä taas koskettaa myös ulkomaita ja ennen kaikkea median ruokkimaa kulttuuriympäristöä, on se, että uutisointi ja tiedottaminen tapahtuvat varsin tehokkaasti. Media kun tarttuu hanakasti aiheisiin, jotka ovat jollain tavalla tunteita herättäviä. Tulevien alalukujen kautta tarkoituksenani on saada aikaan kokonaiskuva siitä, miten Egypti on toipunut maaimagollisesti arabikevään tapahtumista maaraporttien valossa.

5.1. Taloudelliset vaikutukset

Egyptin maaimagoa tarkasteltaessa yksi merkittävimmistä talouteen ja samalla imagoon vaikuttavista tekijöistä on arabikevään aiheuttama epävakaa tilanne maan turvallisuudessa. Vaikka yleisesti ei ole mielekästä tai helppoa hakea syy-seuraussuhteita politiikan ja talouden välille, (Feiler 2013, 108) on se kiistattomasti havaittavissa tarkasteltaessa arabikevään vaikutuksia Egyptissä, ja miksei muuallakin päin arabimaailmaa. Poliittiset tapahtumat ovat heijastuneet suoraan Egyptin matkailijamääriin, jotka ovat romahtaneet välittömästi arabikevään tapahtumien jälkeen. Matkailun esiintuominen tämän tutkielman valossa on perusteltua, sillä matkailu on yksi merkittävimpiä toimialoja ja työllistäjiä maassa. Poliittisten muutosten vaikutukset ovat nähtävissä selvästi, sillä vuonna 2010 Egyptissä matkailijoita kävi yli 14 miljoonaa, kun vertailun vuoksi vuoden 2017 vastaava luku oli ainoastaan 4,3 miljoonaa (ITV, 2018). Jotta kyseisiin lukuihin saa vertailukohtaa, mainittakoon, että Suomeen kansainvälisiä matkailijoita saapui vuonna 2010 noin 2,3 miljoonaa ja vuonna 2017 yli 3 miljoonaa (VisitFinland).

Matkailulla on merkittävä rooli maailman taloutta tarkasteltaessa, sillä Maailman matkailujärjestön (UNWTO) mukaan vuonna 2009 matkailun parissa kansainvälisiä matkoja tehtiin yhteensä 880 miljoonaa, mikä kattaa 30 % koko maailman palveluviennistä. (Lyon & Wells 2012, 6.) On siis kiistämätön tosiasia, että matkailulla on globaalistikin merkittävä asema vapaa-ajanvietossa. Matkailuun käytetään myös vuosi vuodelta enemmän rahaa samanaikaisesti, kun matkustamisen kulut pienenevät ja matkustavien määrä kasvaa räjähdysmäisesti. Egyptin matkailun heikkeneminen oli selkeästi havaittavissa maaraporteissa, mutta konkreettisen äänen tapahtumille toi haastateltu egyptiläinen. Hän työskentelee matkailun parissa Punaisenmeren lomakohteessa, Hurghadassa.

Haastattelusta kävi ilmi, että työtilanne matkailun parissa on tasaantunut taloudellisesti vasta vuodesta 2017 alkaen. Haastateltu henkilö mainitsi erityisesti vuoden 2016 olleen haastava taloudellisesti. Tähän yhtenä merkittävänä syynä oli venäläisen matkustajakoneen alas ampuminen, ja sen seurauksena täysin tyrehtyneet matkustajavirrat Venäjältä. Aiemmin venäläismatkailijat oli yksi merkittävimmistä ulkomailta tulevien matkailijoiden ryhmistä.

Matkailun ohella epävakaa poliittinen tilanne karkotti maasta myös monet kauppakumppanit sekä sijoittajat, mikä osaltaan ajoi valtion taloutta entistä ahtaammalle. Vuoden 2015 aikana kuitenkin monen taantumavuoden jälkeen EIU näki raportoinneissa myös positiivista signaalia ulkomaisten sijoittajien taholta. (Maaraportti 05/2015.) Kesän 2015 aikana Egypti sai toivotun uutisen, kun italialainen yhtiö Eni julkaisi löytäneensä laajan maakaasuesiintymän Välimeren alueelta. Löydös oli niin laaja, että se pystyy kattamaan Egyptin oman käyttötarpeen lähes kokonaan, mutta sen lisäksi siitä riittää vientiin. (Maaraportti 09/2015.) Kaasuesiintymää kutsutaan Zohr-nimellä ja se on kaikkien aikojen laajin Välimereltä löydetty maakaasukenttä. Zohr yhdessä Läntisen Niilin suistoalueen hankkeen kanssa tulee kasvattamaan merkittävästi Egyptin asemaa kaasuntoimittajana. (Maaraportti 01/2017.) Tämä myönteinen teollisuudenala tuo merkittävästi hyviä vaikutuksia valtion muutoin sakkaavalle talouskehitykselle.

Economic growth^a

%	2014 ^b	2015 ^c	2016 ^c	2017 ^c	2018 ^c	2019 ^c
GDP	2.2	4.1	4.3	4.6	4.8	5.1
Private consumption	4.1	3.8	4.6	5.8	6.8	7.6
Government consumption	5.8	2.4	1.8	2.2	3.8	3.8
Gross fixed investment	1.4	4.6	4.8	5.4	7.0	7.5
Exports of goods & services	-12.6	4.3	3.2	4.6	4.3	5.4
Imports of goods & services	0.9	1.2	3.7	7.7	12.7	13.8
Domestic demand	4.4	3.4	4.3	5.3	6.7	7.2
Agriculture	3.0 ^d	3.0	3.4	3.4	3.5	3.5
Industry	1.8 ^d	3.3	5.1	5.4	5.5	5.5
Services	2.1 ^d	5.1	4.0	4.4	4.7	5.4

^a Fiscal-year data, ending June 30th. ^b Actual. ^c Economist Intelligence Unit forecasts. ^d Economist Intelligence Unit estimates.

Taulukko 3. Egyptin taloudellinen kasvu (Lähde: Maaraportti 09/2015).

Oheisesta taulukosta pystyy selkeästi näkemään, että katsotaanpa mitä tahansa talouden sektoria Egyptissä, kehityksen nähdään muuttuvan vuosi vuodelta positiivisemmaksi, pois lukien vuosi 2016, jolloin talous notkahti hetkellisesti. Sama ilmiö, joka oli havaittavissa maaraportteja lukiessa, oli se, että merkittävimmät ja nopeimmat talouden kehitykset tapahtuivat vuosien 2014 ja 2015 välillä.

Myös vuoden 2015 jälkeen kehitys oli myönteinen, mutta tahti huomattavasti hitaampi. Jo pelkästään taulukon ylintä riviä tarkasteltaessa on mahdollista huomata, miten jyrkästi Egyptin BKT volyymin vuosimuutos kehittyi, lähes tuplaantuu, vuoden aikana 2,2 %:sta 4,1 %:iin vuosien 2014—2015 välillä. Tämän jälkeen kehitys kuitenkin hidastuu, vaikka pysyykin positiivisena. Myös kasvanut yksityinen kulutuksen taso on myönteinen kehitysmerkki taloudelle. Voimakkaasti esiin tullut seikka myös maaraportteja lukiessa oli kaupankäynnin vilkastuminen. Myös tämä on havaittavissa taulukossa 3. Vuoden 2014 vienti on ollut tuntuvasti miinuksella, kun ennusteissa vuoden 2019 tulos oli jo muutaman prosentin plussalla. Tässä on huomattavissa sijoittajien ja kauppakumppaneiden hidas lämpeneminen Egyptiä kohtaan. Kansallisesti kohentunut talous näkyy kuitenkin suurena kasvuna tuontituotteiden kohdalla, lähes 12 % vuosien 2014—2019 välillä. Maltillisempaa kasvu on ollut maatalouden saralla. Tähän syynä saattaa olla se, että taloudellisesti haastavista vuosista huolimatta Egyptissä on viljelty maata koko ajan tuottaen hedelmiä ja vihanneksia Niilin varsilla. Tämä siitäkkin huolimatta, että valtio asetti korkeita verotustasoja hedelmille ja vihanneksille, jolloin ne karkasivat hinnoittelussa useiden kansalaisten ulottumattomiin. Tästä valitettavasta talouden kiristymisestä ja hintojen noususta kertoi myös tutkielmaani varten haastateltu egyptiläinen. Hän kertoi, että hintojen nousu ajoi hänen ja hänen perheensä talouden todella ahtaalle, erityisesti koska samaan aikaan hintojen nousun kanssa hänen työtilanteensa oli heikko rajusti vähentyneiden matkailijamäärien vuoksi. Taulukon mukaan kasvuprosentti maanviljelyn saralla olisi ollut ainoastaan puolen prosenttiyksikön luokkaa. Jos taulukon 3. sisällön haluaa summata lyhyesti yhteen, on mahdollista todeta, että Egyptin taloudellinen kehittyminen on sen valossa varsin myönteinen, erityisesti jos vertaillaan vuosia 2014 ja 2019 keskenään.

Talouden yksi merkittävistä osa-alueista Egyptissä on matkailu. Sen myönteinen kehitys on taulukossa 3 nähtävissä palveluiden kohdalla (services). Toki palveluihin lukeutuu myös monia muita alasektoreita, joten emme voi tulkita pelkästään matkailun tuomien tulojen tuplaantuneen vuosien 2014—2019 välillä. Myönteistä kehitystä matkailun saralla on kuitenkin vuosien aikana tapahtunut, siitäkkin huolimatta, että ajanjaksolle on sattunut myös ikäviä, turvallisuutta heikentäneitä tapahtumia. Tämä saa vahvistusta myös tehdyn haastattelun kautta. Haastateltu kertoi erityisesti venäläiskoneen alasampumisen vaikuttaneen matkailuun.

Seuraavat kaksi taulukkoa (taulukko 4 ja taulukko 5) tulevat avaamaan taulukon 3 sisältöä vielä seikkaperäisemmin.

	2010 ^a	2011 ^a	2012 ^a	2013 ^a	2014 ^b	2015 ^c	2016 ^c
GDP^d							
Nominal GDP (US\$ bn)	214.4	231.0	259.9	255.2	282.1	315.6	359.8
Nominal GDP (EG\$ bn)	1,207	1,371	1,576	1,753	1,998	2,301	2,662
Real GDP growth (%)	5.1	1.8	2.2	2.1	2.2	4.0	4.2
Expenditure on GDP (% real change)^d							
Private consumption	4.1	5.5	5.9	2.6	4.1	6.6	5.8
Government consumption	4.5	3.8	3.1	3.5	5.8	2.0	2.0
Gross fixed investment	7.8	-5.6	0.7	-7.8	1.4	4.4	4.5
Exports of goods & services	-3.0	1.3	-2.3	5.9	-12.6	-4.7	1.8
Imports of goods & services	-3.2	8.4	10.8	-0.6	0.9	4.6	7.8
Origin of GDP (% real change)^d							
Agriculture	3.5	0.0	2.9	3.0	3.0	3.0	3.4
Industry	4.5	0.8	0.9	0.6	1.8	3.3	5.1
Services	5.8	1.4	2.8	3.0	2.1	4.9	3.6
Population and Income							
Population (m)	78.1	79.4	80.7	82.1 ^b	83.5	85.0	86.5
GDP per head (US\$ at PPP)	10,371	10,661	10,904 ^b	11,071 ^b	11,261	11,691	12,173
Recorded unemployment (av; %)	9.0	12.0	12.7	13.2 ^b	15.6	15.2	14.7
Fiscal Indicators (% of GDP)^d							
Central government revenue	25.1	22.0	22.1	23.0 ^b	26.0	19.1	18.9
Central government expenditure	32.9	32.1	32.8	36.7 ^b	38.0	29.6	27.9
Central government balance	-7.7	-10.1	-10.6	-13.7 ^b	-12.0	-10.5	-9.0
Central government debt	82.2	84.3	85.8	91.7 ^b	93.7	92.8	90.0
Prices and financial indicators							
Exchange rate EG\$:US\$ (av)	5.63	5.94	6.06	6.87	7.08	7.29	7.40
Exchange rate EG\$:€ (av)	7.47	8.26	7.79	9.12	9.41	7.90	7.64
Consumer prices (av; %)	11.1	9.3	7.8	9.5	10.1	9.5	8.7
Producer prices (av; %)	12.6	14.8	2.5	3.4	9.0	10.1	7.5
Stock of money M1 (% change)	13.4	14.4	12.7	29.7	16.1	14.0	13.7
Stock of money M2 (% change)	12.4	6.7	12.3	18.9	13.6	11.8	12.8
Lending interest rate (av; %)	11.0	11.0	12.0	12.3	11.8	11.6	11.5
Current account (US\$ m)							
Trade balance	-27,673	-28,544	-34,735	-29,273	-24,073	-23,196	-23,567
Goods: exports fob	25,024	27,913	25,092	26,534	25,067	21,986	24,489
Goods: imports fob	-52,698	-56,458	-59,827	-55,807	-49,140	-45,181	-48,055
Services balance	15,483	11,733	12,690	8,743	8,915	8,668	8,216
Primary income balance	-5,844	-6,311	-7,283	-7,117	-4,448	-3,269	-3,298
Secondary income balance	12,439	15,221	19,787	24,160	16,554	13,766	11,741
Current-account balance	-5,596	-7,901	-9,541	-3,488	-3,052	-4,031	-6,907
External debt (US\$ m)							
Debt stock	36,542	35,148	39,998	44,430 ^b	50,166	50,588	54,889
Debt service paid ^e	3,028	3,529	3,233	3,435 ^b	4,146	4,445	4,272
Interest	865	880	986	819 ^b	632	859	931
International reserves (US\$ m)							
Total international reserves	35,792	17,659	14,931	16,118	13,581	14,282	17,446

^a Actual. ^b Economist Intelligence Unit estimates. ^c Economist Intelligence Unit forecasts. ^d Fiscal year data ending June 30th. ^e Includes prepayments of medium- and long-term debt in 2006-08.

Source: IMF, International Financial Statistics.

Taulukko 4. Egyptin vuosikatsaus ja ennuste 2015 (Lähde: Maaraportti 01/2015).

Taulukko 4 tuo hyvin näkyväksi sen, miten merkittäviä muutoksia Egyptin taloudessa on tapahtunut arabikevään jälkeen. Se näyttää hyvin myös minkälaisia muutoksia talouden ja yhteiskunnan saralla tapahtui arabikevään molemmiin puoliin, sillä taulukko 4:ssä mukana on myös tutkielmani ajallisen rajauksen ulkopuolelle jäävä ajanjakso 2010—2013. Jos taulukoita 4 ja 5 tarkastelee karkeasti, voi sanoa, että ainut missä on tapahtunut kasvua on väkiluku, samalla kun talouden kaikki luvut ovat painuneet alas. Monilta osin kuitenkin taulukossa 4 esitetyt luvut ovat huomattavasti synkemmät kuin mitä todellisuus lopulta lukujen valossa oli. Tähän tulokseen voi päätyä vertaamalla taulukoiden 4 ja 5 lukuja keskenään. Mielenkiintoista on verrata taulukkoa 3 näihin kahteen taulukkoon, sillä taulukkojen sisältö muuttuu merkittävästi lähes kymmenen vuoden aikana. Mitä kauemmas historiaan arabikevään tapahtumat jäävät, sen valoisammaksi Egyptin yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne tilastojen valossa kehittyy. Hyvin synkästä lähtöasetelmasta huolimatta, ja vaikeasta poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta katsottuna, kehitys on ollut odotettua nopeampaa ja parempaa. Se, mikä kuitenkin on aiheuttanut merkittävän haasteen sekä yhteiskunnallisesti että taloudellisesti Egyptille, on viime vuosien aikana ollut suuri väestönkasvu. Taulukkoa 4 tarkastellessa on havaittavissa, että vuosien 2010—2012 väestönkasvu on ollut maltillista tuleviin vuosiin verrattuna. Tuolloin todellinen väestönkasvu on ollut 2,6 miljoonaa. Vuodesta 2013 eteenpäin ennuste on ollut kiivaampi taulukon 4 mukaan. Arviot asettuvat noin 1,5 miljoonan henkilön vuosittaiseen kasvuun. Synkempi todellisuus kuitenkin paljastuu, kun vertailuun otetaan mukaan taulukko 5. Vuosittaista toteutunutta ja ennusteissa olevaa väestönkasvua tarkasteltaessa, on mahdollista havaita, että todellinen väestönkasvu on ollut merkittävästi kiivaampaa kuin mitä EIU ennusti vuoden 2015 vuosikatsauksessa. Jo vuoden 2013 kohdalla väkiluku oli 2,5 miljoonaa suurempi kuin mitä vuoden 2015 vuosikatsaus antoi ymmärtää. Tämä käy selville taulukosta 5. Vuoden 2014 kohdalla erotus kaventuu 2,3 miljoonaan, mutta vuosi 2015 tekee merkittävän muutoksen ennusteisiin. Tuolloin todellinen ero väkiluvun ennusteen ja toteuman välillä on jo 4 miljoonaa. Vuodesta 2016 alkaen väkiluvun vuotuinen kasvuvauhti noudattaa ennusteiden valossa 2 miljoonan tahtia. Tällä hetkellä Egyptin väkiluku on 99,3 miljoonaa, (CAPMAS) mikä on 2,2 miljoonaa enemmän kuin ennusteissa oli vuoden 2019 kohdalle veikattu (Taulukko 5). Yksi Egyptin todellisista haasteista kulminoituu juuri voimakkaan väestönkasvun ympärille.

“In the coming period, the government is likely to expand its reform agenda to include population control, although the benefits of any policies will not become visible in the short term. At an average annual population growth rate of 2.56%, real economic growth would need to exceed 5% to accommodate the new entrants to the labour force each year.”
(Maaraportti 11/2017).

Muutos on tapahtunut huomattavan nopeasti, kuten aiemmista väkiluvuista on mahdollista havaita. Maaraporttien valossa nopeutuvaa väestönkasvua selitettiin seuraavasti:

“The majority of the population lives in the countryside, with the number of people residing in rural areas rising slightly to 57.8% in 2017, compared with 57% when the previous census was taken in 2016. This is a key reason behind Egypt's rapid population growth; low-income households in rural areas view child labour as a potential source of additional income.” (Maaraportti 11/2017).

Muutos on siis osin myös kulttuuripohjainen. Tiukentuneessa taloudellisessa tilanteessa jälkikasvun hankkiminen nähdään potentiaalisena tulona siinä vaiheessa, kun lapset ovat riittävän vanhoja tehdäksesi työtä. Ajatusmalli on siis täysin vastakkainen verrattuna länsimaiseen ajatteluun. Osaltaan tähän väestönkasvuun vaikuttaa myös poikkeuksellisen alhainen koulutustaso sekä lukutaidon puute, etenkin maaseudulla ja naisten keskuudessa. Olen tämän seikan tuonut jo aiemmin esiin luvussa 3.1. Jo valmiiksi tiukassa valtion taloustilanteessa nopeasti kasvava väkiluku ei päästä poliittisia päättäjiä helpolla heidän pyrkiessään tekemään yhteiskunnallisesti rakentavia päätöksiä, muun muassa infrastruktuurin, terveydenhuollon ja palkkauksen saralla. Näitä sosio-kulttuurisia teemoja käsittelemme tarkemmin luvussa 5.2.

Verratessa oheisia taulukoita keskenään, on mahdollista huomata, että kehitys on ollut odotettua parempaa muun muassa työttömyysluvun kohdalla. Työttömyysprosentti on laskenut vuodesta 2015 alkaen noin 0,5 % vuositahdilla saavuttaen ennustetun 11,1 % tason vuoteen 2019 mennessä. Talouden vahvistuessa erityisesti vuoden 2018 aikana, myös työttömyysluvut painuivat toivotulla tavalla alas. Vuoden 2018 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana työttömyysprosentti oli alhaisimmillaan kahdeksaan vuoteen, ollen tuolloin 10,8 % tasolla. (Maaraportti 06/2018.) Syyskuussa 2019 Egyptin työttömyysprosentti oli 9,9 % (CAPMAS). Taloudellisen kehittymisen kannalta on ollut ensiarvoisen tärkeää, että valtion kiinnostavuus on lähtenyt kasvuun. Taulukoissa toiseksi alimmalla rivillä esitetty *Interest* toimii kuvaajana valtion kiinnostavuudelle kansainvälisesti. Kiinnostavuudella on suora yhteys myös ulkomaisten sijoittajien toimintaan. Mitä kiinnostavampana valtio näyttäytyy kansainvälisesti, sen suurempaa luottamusta se myös nauttii muilta valtioilta. Vaikka kiinnostavuus on lähes kolminkertaistunut vuosien 2013—2019 välillä taulukon 5 mukaan, on huomionarvoista, että väliin mahtuu myös notkahdus. Vuoden 2017 kiinnostavuus luku on pudonnut vuodesta 2016, joka oli sisäpoliittisesti haastava vuosi. Tästä on mahdollista päätellä se, että sisäpoliittiset ilmiöt tulevat näkyviksi valtion ulkopuolelle vasta viiveellä. Haasteet, joista egyptiläiset kärsivät vuoden 2016 aikana, alkoivat vaikuttaa kansainvälisesti vasta seuraavana vuotena.

	2013 ^a	2014 ^a	2015 ^a	2016 ^a	2017 ^b	2018 ^c	2019 ^c
GDP^d							
Nominal GDP (US\$ bn)	270.8	300.8	316.8	269.1	194.5	240.6	284.4
Nominal GDP (€ bn)	1,860	2,130	2,444	2,709	3,470	4,154	4,804
Real GDP growth (%)	3.3	2.9	4.4	4.3	4.2	4.9	5.3
Expenditure on GDP (% real change)^d							
Private consumption	2.6	4.4	3.1	4.6	4.2	3.7	4.0
Government consumption	3.5	8.4	7.0	3.9	2.5	2.4	2.3
Gross fixed investment	-7.8	1.5	13.8 ^b	12.0 ^b	12.3	10.5	9.0
Exports of goods & services	5.9	-10.9	-0.6	-14.5	86.0	8.1	4.9
Imports of goods & services	-0.6	0.1	0.6	-1.9	52.5	6.4	2.3
Origin of GDP (% real change)^d							
Agriculture	3.0	3.0	3.1	3.1	3.2	3.2	3.0
Industry	0.6	1.1	1.0	3.5	3.5	5.5	5.0
Services	3.3	4.0	4.9	1.5	3.7	4.8	5.9
Population and Income							
Population (m)	84.6	86.8	89.0	91.0 ^b	92.9	95.0	97.1
GDP per head (US\$ at PPP)	10,782	11,009	11,350	11,730 ^b	12,184	12,789	13,374
Recorded unemployment (av; %)	13.2	13.0	12.8 ^b	12.5 ^b	12.1	11.5	11.1
Fiscal Indicators (% of GDP)^d							
Central government revenue	21.7	24.4	22.0	18.1	19.5	19.9	20.1
Central government expenditure	34.6	35.7	33.0	30.2	30.4	30.1	29.7
Central government balance	-12.9	-11.3	-10.9	-12.0	-10.9	-10.2	-9.6
Central government debt	91.0	93.3	97.8	111.2	99.2	94.0	91.2
Prices and financial indicators							
Exchange rate E£:US\$ (av)	6.87	7.08	7.71	10.07	17.84	17.26	16.89
Exchange rate E£:€ (av)	9.12	9.41	8.56	11.14	20.11	20.24	19.51
Consumer prices (av; %)	9.5	10.1	10.4	13.8	26.8	20.1	15.5
Producer prices (av; %)	3.4	4.3	-3.1 ^b	8.1 ^b	35.4	11.6	9.7
Stock of money M1 (% change)	29.7	19.3	16.8	20.2	23.3	20.3	16.7
Stock of money M2 (% change)	18.9	15.8	18.6	39.5	36.1	22.9	16.4
Lending interest rate (av; %)	12.3	11.7	11.6	13.6	19.5	16.5	13.5
Current account (US\$ m)							
Trade balance	-29,484	-39,182	-38,551	-37,431	-32,661	-28,510	-28,148
Goods: exports fob	26,534	25,269	19,031	20,021	26,148	30,744	31,517
Goods: imports fob	-56,018	-64,451	-57,582	-57,452	-58,809	-59,254	-59,665
Services balance	8,743	12,297	8,182	4,334	5,082	6,468	7,501
Primary income balance	-7,117	-6,751	-5,003	-4,282	-7,331	-7,448	-8,920
Secondary income balance	24,160	27,657	18,161	17,477	19,829	19,963	18,760
Current-account balance	-3,698	-5,923	-17,211	-19,903	-15,081	-9,527	-10,807
External debt (US\$ m)							
Debt stock	46,562	41,827	48,459	67,214 ^b	78,978	90,150	95,846
Debt service paid	3,401	5,927	3,781	6,574 ^b	5,047	6,656	8,104
Interest	781	821	895	1,463 ^b	1,246	1,578	1,977
International reserves (US\$ m)							
Total international reserves	16,118	14,445	15,493	23,204	37,546	45,007	48,937

^a Actual. ^b Economist Intelligence Unit estimates. ^c Economist Intelligence Unit forecasts. ^d Fiscal year data ending June 30th.

Source: IMF, International Financial Statistics.

Taulukko 5. Egyptin vuosikatsaus ja ennuste 2018 (Lähde: Maaraportti 1/2018).

Yksityistalouksien kulutuksessa on havaittavissa selkeästi jyrkkä hintojen nousu sekä väestön räjähdysmäinen kasvu. Samanaikaisesti kun kulutustuotteiden hinnat nousivat huomattavasti, myös väkiluku lähti jyrkkään kasvuun. Tämä sai väistämättä aikaan sen, että vuoteen 2015 suhteellisen hyvin kehittynyt kulutustilasto lähtikin jyrkkään laskuun vuoden 2016 kohdalla. Kyseiseen vuoteen eskaloitui myös aiemmin mainittu matkailijamäärien romahdus sekä viennin tyrehtyminen.

Seuraavissa alaluvuissa teen vielä pariin talouden merkittävimpään sektoriin syvemmän tarkastelun ja täsmennän taulukoiden sisältöä.

5.1.1. Matkailu

Matkailulla on takanaan varsin monivaiheinen historia, joka on myötäillyt ajan saatossa useita merkittäviä maailmanpoliittisia tapahtumia, kuten myös taloussuhdanteita. Varsin usein, olipa kysymyksessä taloudellinen tai turvallisuutta heikentävä tapahtuma vaikuttaa se suoraan tai välillisesti myös matkailualaan. Esimerkiksi terrori-iskun tai luonnonkatastrofin jälkeen matkailu tyrehtyy kyseiselle alueelle lähes välittömästi, mutta myös elpyminen tapahtuu hämmästyttävän nopeasti. Poikkeavan tapauksen jälkeen matkailijat palaavat alueelle hyvinkin nopeasti, kun taas sijoittajat ottavat enemmän aikaa toipuakseen tapahtumasta. (Pizam & Smith, 2000, 126.) Tästä esimerkkinä toimii muun muassa Intian valtamerellä tapahtunut tsunami vuonna 2004. Matkailijat kaikkosivat lomakohteista vain muutamaksi kuukaudeksi tuhon jälkeen, mutta palasivat mahdollisimman pikaisesti, koska kokivat loma-alueiden vetovoiman olevan yhä edelleen tallella. Sen lisäksi matkailija kokee auttavansa paikallisväestöä parhaiten palaamalla paikallisten palveluiden äärelle, ja mahdollistaen näin elinkeinonharjoittamisen jatkumisen. Sijoittajilta usko tuhoalueiden elpymiseen vei enemmän aikaa.

Vaikka taloudellinen notkahdus, kuten 2010-luvun lama, ei saanutkaan aikaan merkittävää globaalia matkailullista romahdusta, niin kansallisilla kuin kansainvälisillä ilmiöillä on taipumus saada aikaan merkittäviä vaikutuksia matkailulle kohdemaatasolla. Tämän pystymme toteamaan Egyptin saapuvien matkailijoiden määrää kuvaavasta diagrammista (Taulukko 1). Erityisesti Egyptin matkailulle arabikevään tapahtumilla oli suuri vaikutus matkailijamäärien pudotessa 1,5 miljoonasta kävijästä 200 000 kävijään. Prosentuaalisesti matkailun tuomat tulot laskivat 65 % heinäkuu-syyskuu 2013 välillä (Maaraportti 01/2014). Tämä jo pystyy osaltaan kertomaan miten suuresta pudotuksesta todellisuudessa on kyse. Maaraportissa 02/2014 nähtiin jo kuitenkin pieniä toivon pilkahduksia matkailun elpymisen saralla ja koettiin, että aallonpohja on jo nähty ja siitä voi käynnistyä

myönteinen kehitys. Kun vuonna 2012 matkailu oli alijäämäinen 10 miljardia dollaria, oli se vuonna 2013 kuronut vajetta lähes puolella pienemmäksi vajeen ollessa 5,9 miljardia dollaria. (Maaraportti 02/2014.) Vaikka matkailu elpyy nopeasti, vie kuitenkin vielä useita vuosia ennen kuin se pystyy saavuttamaan tason, jolla se oli juuri ennen arabikevättä. Valtio on hakenut kompensatiota matkailuvirtojen puutteen kiihdyttämään valtion kassaan pienentyneistä tuontikustannuksista ja kasvaneesta öljynmyynnistä (Maaraportti 02/2014). Monin tavoin myönteisesti alkanut vuosi 2015 tarjoi myös vuoden ensimmäisen maaraportin valossa myönteisiä uutisia matkailun saralle. Matkailijoita oli vierailut Egyptissä heinä-syyskuussa 2014 jo 2,8 miljoonaa, mikä oli suurin kävijämäärä vuosineljänneksellä heti huhti-kesäkuun 2013 jälkeen (Maaraportti 01/2015). Vaikka rivimäärällisesti matkailu ei saanut suurta palstatilaa maaraporteissa, oli kuitenkin mielenkiintoista huomata, miten tammikuun 2015 raportista lähtien jokaisessa maaraportissa parilla sanalla kommentoitiin matkailun elpymistä ja myönteistä kehityssuuntaa. Raporteissa tuotiin myös näkyväksi se, miten matkailun positiivinen kehitys on vaikuttanut maan talouteen laajemminkin. Vaikka vuoden 2015 alku oli kehitykseltään myönteinen, loppuvuosi teki selkeän pudotuksen jälleen matkustajaluvuissa. CAPMAS julkaisi loppuvuoden matkustajaluvut vuodelle 2015. Kun lokakuussa matkailijoita oli ollut 909 000, niin marraskuussa vastaava luku oli 558 000 ja joulukuussa enää 440 000 matkailijaa. (Maaraportti 04/2016.)

Ikävien tapahtumien sarja sai jatkoa 19.5.2016. kun EgyptAir:n kone putosi Välimereen vaati 66 ihmisen hengen. Vielä kesäkuun 2016 maaraportissa ei pystytty vahvistamaan, oliko koneen putoaminen puhtaasti onnettomuus vai liittyikö terrorismi osaksi sitä. (Maaraportti 06/2016.) Tämä on yksi tyypillisimmistä esimerkeistä, jos tarkastelemme maaimagea ja median yhteyttä toisiinsa. Egyptin kohdalla valitettavaa on se, että terrorismi ja jo muutoinkin levoton ilmapiiri ovat leimanneet maata useiden vuosien ajan. Vaikka kyseisen onnettomuuden kohdalla terrorismi ei olisikaan ollut osallisena, uutisoinnin lukija kuitenkin helposti mieltää sen terrorismiin rinnastettavaksi tapahtumaksi ja tämän kuvitelman valossa Egypti näyttää jälleen asteen verran epävakaaammalta imagollisesti.

Johdantoluvussa esitetyt matkustajaluvut pitävät sisällään myös muut kuin lomamatkailijat, kuten esimerkiksi työmatkailun. Egyptin kohdalla matkailun laskuun ovat vaikuttaneet voimakkaaimmin levottomuudet, epävakaa poliittinen ilmapiiri sekä äärimmillään myös terrorismi. Terrorismilla on kuitenkin niin syvälle ja laajalle ulottuvat vaikutukset, että olen tässä tutkielmassa päätenyt käsittelemään aihetta tarkemmin alaluvussa 5.2.2., jossa tarkastelen turvallisuuden liittyviä aiheita. Terrorismi on ennen kaikkea turvallisuutta uhkaava kysymys. Voi kuitenkin tässä kohdassa jo todeta, että terrori-isku saa aikaan merkittävän kadon matkailijoissa, sillä ensinnäkin iskun kohteeksi

joutuneet uhrin välttävät kokemuksensa jälkeen iskun kohteeksi joutunutta maata, mutta myös muita samankaltaisia maita. Egyptin kohdalla se tarkoittaa kaikkia Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maita. Iskun ei siis välttämättä tarvitse tapahtua Egyptissä, jotta sen vaikutukset tuntuisivat maan matkustajamäärissä. Sen lisäksi iskussa uhreiksi joutuneiden kanssa saman kansallisuustaustan jakavat poissulkevat samalla tavoin riskikohteiksi kokemansa paikat. (Neumayer & Plümper 2016, 195.) Tällä tavoin matkailijoiden kato terrori-iskun jälkeen on käsin kosketeltava huomattavasti laajemmilla alueilla kun iskupaikassa.

Egyptin on tärkeää tarkastella, minkälaisena matkailumaana se nähdään maailmalla, sillä maan talous on suurilta osin riippuvainen matkailijoiden tuomista tuloista. Jos on uskomisen Elisa Wynne-Hughesia, tilanne ei ole kovin hyvä. Wynne-Hughes on artikkelissaan avannut tutkimustuloksiaan englantilaisista matkaopaskirjasista ja niiden luomasta mielikuvasta Egyptistä matkailumaana. Hänen mukaansa teokset toistavat negatiivisia mielikuvia ”pahoista muslimeista” ja ”riskeistä”, joita länsimaalainen vierailunsa aikana saattaa kohdata. (Wynne-Hughes 2012, 616—617.) Sekundäärisestä mielikuvasta toimivat erinomaisena esimerkkinä juuri nämä matkaopaskirjaset, joita matkailijat lukevat mielellään ennen lomalle lähtöään luodakseen mielikuvaa tulevasta kohteesta. Jos teksti rakentaa negatiivista mielikuvaa jo ennen matkalle lähtöä, saattaa hyvin olla, että loma suuntautuu kokonaan toiseen maahan tai vaihtoehtoisesti matkaan lähdetään negatiivisella tunnelatauksella, jolloin myös riski negatiivisten kokemusten syntymiselle on suurempi. Vastaavista ilmiöistä olen kirjoittanut aiemmissa teorialuvuissa 2 ja 3, joissa syvennyin maineeseen ja imagoon, sekä median vaikuttavuuteen ja mielikuviiin. Matkaopaskirjasten lisäksi myös uutisoinnit kohteesta ovat merkityksellisiä matkailun kannalta. Erityisesti väkivaltaisuuDET, levottomuudet tai turisticalueilla tapahtuneet iskut saavat matkailijan varuilleen. Maaraportissa 03/2014 tuotiin esiin korealaisiin kohdistuneen iskun vaikuttavuus Egyptin matkailuun. Kyseinen isku tapahtui Siinain niemimaalla ja siinä kuoli vähintään kaksi etelä-korealaista matkailijaa sekä egyptiläinen bussinkuljettaja. Heidän lisäksi yhdeksän loukkaantui. Uutisoinnissa presidentin tiedottaja kuvaili iskua ”pelkurimaisesti johdetuksi halveksuttavaksi teoksi, joka kohdistettiin viattomiin matkailijoihin.” (Reuters 2014.) Vaikka matkailu elpyy nopeasti ja verisetkin iskut unohtuvat nopeasti, niiden säännöllinen toistuminen samalla alueella jää ihmisille mieleen. Kun Siinain niemimaalla ammuttiin venäläinen matkustajakone alas 31.10.2015, oli se kuin kuolinisku Egyptin matkailulle. Venäläisten runsaat matkustajavirrat tyrehtyivät saman tien, kuten katkesivat myös diplomatiasuhteet maiden välillä. Matkailun osalta taloudellisesti hyvin käynnistynyt vuosi 2015 sai siis tylyn päätöksen. (Maaraportti 01/2016.) Vaikka matkailuala toipuu nopeasti kovistakin kolhuista, Egyptin matkailun elpyminen on ottanut poikkeuksellisen pitkän ajan, johtuen toistuvista, tasaisin

väliajoin tapahtuvista väkivaltaisuuksista ja levottomuuksista. Venäläiskoneen alas ampumisen jälkeen matkailijoiden määrä oli palannut onnettomuutta edeltävälle tasolle maaliskuussa 2017 jolloin matkailijoita saapui Egyptiin 654 900 henkilöä. Vaikka vielä on pitkä matka Egyptin matkailun huippuvuoteen, joka nähtiin juuri ennen arabikevättä, oli tämä maaliskuun tulos avaus myönteiselle kehityskululle. Vuoden 2010 matkailijoiden määrä ylsi ennätykselliseen 14 miljoonaan vuositasolla. (Maaraportti 05/2017.)

Tammikuussa 2016 kolme eurooppalaista matkailijaa joutui aseellisen ryöstön kohteeksi Hurghadassa, joka on yksi Punaisenmeren suosituimmista lomakohteista. Matkailijat saivat ryöstön seurauksena vammoja, mutta kaikki kolme säilyivät hengissä. (Maaraportti 02/2016.) Tässä oli yksi tyypillinen esimerkki uutisoinnista, jossa kulttuurillinen piiri antoi uutiselle arvoa. Olen avannut tätä aihetta aiemmin luvussa kolme, jossa tarkastelin laajemmin median vaikutusta maaimagoon. Jokainen väkivallan teko on tuomittava, mutta jos tarkastelemme ympäröivää maailmaa, todennäköisesti huomamme, että jokaista aseellista ryöstöä ei uutisoida tai muuten saisimme lukea vain niistä. Tästä uutisoinnista merkittävän teki se, että jo valmiiksi epävakaa koetussa Egyptissä ja vieläpä ulkomaalaisten suosimassa lomakohteessa eurooppalaisiin oli kohdistettu aseellinen hyökkäys.

Ei vaadi mahdottomia hakusanoja googlessa, että pääsee lukemaan monenkirjavia kommentteja Egyptiin suuntautuvasta matkailusta. Suurin osa kirjoituksista koostuu blogiteksteistä, kolumneista tai keskustelupalstoista, joista jokaisella vaihdetaan tiiviisti kokemuksia, joita on kerätty Egyptiin suuntautuneen matkan aikana. Yleisilmeeltään kirjoitukset eivät ole kuitenkaan kovinkaan myönteisiä. Tarkastelin kirjoituksia jotka koskettavat arabikevään jälkeistä aikaa, erityisesti vuodesta 2014 eteenpäin. Koin tämän rajauksen hyödylliseksi oman tutkimusaineistoni takia, mutta myös siksi, että vuodet 2011—2013 menivät lähes kokonaan ilman matkailijoita levottomuuksien ja yleisen epävakauden vuoksi.

Harrison Jacobs on omassa kolumnissaan kiteyttänyt varsin hyvin niitä kommentteja ja kokemuksia, joita matkailijoille Egyptistä on muodostunut. Keskeisenä asiana on se, että Egypti koetaan ainutlaatuiseksi ja eksoottiseksi lomakohteeksi, johon halutaan matkustaa ennen kaikkea sen tuhat vuotisen historian takia. Se, mitä Egypti on tänä päivänä, ei taas herätä suurtakaan viehätystä. Varsin monilla matkailijoilla kokemukset egyptiläisten kanssa käydystä vuorovaikutuksesta ovat negatiivisia. Samalla kuitenkin todetaan, että egyptiläiset ovat pohjimmiltaan ystävällisiä, vieraanvaraisia ja sydämellisiä, mutta jatkuva huijaaminen vie pohjan tältä hyväsydämisyydeltä. (Jacobs 2018.) Nyt olisi siis ensiarvoisen tärkeää, että egyptiläiset sitoutuisivat matkailun edistämiseen ja siihen, että jokaiselle matkailijalle jäisi myönteinen kuva vierailusta. Maaraportissa

01/2018 kyseinen aihe oli tuotu esiin korostaen vieraanvaraisuuden tärkeää merkitystä matkailun myönteiselle kehitykselle. Vaikka tämä seikka on aina tärkeää huomioida kaikessa markkinoinnissa ja taloudessa, on se nyt ensiarvoisen tärkeää Egyptille, jotta myönteinen tieto maasta leviää laajalle ja saa näin ollen Egyptin maaimagoa paremmaksi. Sen lisäksi, että Egyptin tulee kiinnittää huomiota siihen, miten matkailijat otetaan maassa vastaan ja minkälainen kokemus heille tarjotaan, on ennakkovaikutelman antaminen myös tärkeää. Tämä onnistuisi erinomaisesti jos Egyptillä olisi yhtä näyttävä ja profiloitu maabrändi kuin esimerkiksi Turkilla tai Marokolla. Molemmilla mailla on näyttävät ja informatiiviset matkailuun suunnatut sivustot; www.visitturkey.in ja www.visitmorocco.com. Egyptillä ei vastaavanlaista brändiä ole, vaikka valtion matkailuministeriö ylläpitääkin sivustoa www.egypt.travel. Kyse ei ole niinkään, onko valtiolla matkailijoille suunnattu sivusto, vaan enemmänkin siitä, onko valtiolla olemassa linjakasta brändiä, joka ulottuu matkailusta yhteiskunnan läpi talouden eri sektoreille. Euroopan alueelta loistavasti brändätyinä maana toimii Espanja. Espanja on pitkään ollut yksi Euroopan suosituimmista matkailumaista, ja se on myös panostanut asiaan silmin nähden. Vaikka Egyptin kotisivut eivät nopealla vilkaisulla poikkeaa suurestikaan esimerkiksi Turkin sivustosta, käyttömukavuus ja nykyajan vaatimusten puuttuminen tekevät Egyptin sivuista viimeistelemättömät. Tämä taas ei saa aikaan luotettavaa mielikuvaa maasta ja heikentää näin osaltaan maabrändiä. Olen aiemmin jo tuonut esille, miten suuri merkitys medialla on matkailuun ja maaimagoon, sekä miten helposti media tarttuu juuri negatiivisiin aiheisiin. Maaraporteissa nostettiin esiin konkreettisesti matkailun tuomien tulojen kautta minkälaisia vaikutuksia esimerkiksi ulkomaalaisiin kohdistuvilla väkivallanteoilla voi olla. Matkailijamäärissä on tapahtunut myös merkittävä notkahdus, sillä vuonna 2010 maahan saapui arviolta 1,2 miljoonaa matkailijaa kuukaudessa, tehden tuottoa noin 12 miljardia dollaria vuodessa. Ensimmäinen pudotus matkailijamäärissä tapahtui presidentti Mubarakin syrjäyttämisen jälkeen vuonna 2011, jolloin matkailijoiden määrä saavutti edelleen noin miljoonan kävijän tason. Vastaava luku Mohammed Morsin syrjäyttämisen jälkeen vuosina 2013—2014 oli ainoastaan 825 000 matkailijaa kuukaudessa. Tuolloin myös matkailun tuomat tärkeät tulot jäivät suurilta osin saamatta, sillä Egyptin Keskuspankin tietojen mukaan vuoden 2014 tammikuun ja kesäkuun välisenä aikana tulos matkailun puolelta tavoitti 3,2 miljardin dollarin tason, eli neljänneksen verrattuna vuoteen 2010. (Maaraportti 03/2016.) Näillä luvuilla on vuorostaan suora vaikutus egyptiläisten jokapäiväiseen elämään, sillä matkailun työllistävä vaikutus on merkittävä maassa. Lähes joka kahdeksas egyptiläinen tekee suoraan tai välillisesti työtä matkailun parissa. Bruttokansantuotteessa matkailun osuus on ollut 10 %.(Jacobs 2018.) Venäläiskoneen alas ampuminen vuoden 2015 loppupuolella oli merkittävä tappio Egyptin taloudelle. Vuoden 2018 ensimmäisessä maaraportissa kerrottiin miten Venäjän presidentti Vladimir Putin oli allekirjoittanut toimeenpanopyynnön kansainvälisten lentojen jatkamisesta Kairon

kansainväliselle lentokentälle. Tällä allekirjoituksella taattiin Egyptin matkailulle tärkeä nostatus helmikuusta 2018 alkaen, sillä Venäjä on tärkeä kumppanimaa Egyptille myös matkailun saralla. (Maaraportti 01/2018.)

Tarkastelepa oikeastaan mitä tahansa uutisointia tai blogikirjoitusta, ensimmäinen asia, mikä matkailun näkökulmasta tuodaan esiin, on turvallisuus. Kun valtio koetaan turvalliseksi, myös sen houkuttelevuus ja imago paranevat huomattavasti.

Uutisointeja ja maaraportteja verratessa aikajanallisesti toisiinsa voi todeta, että ne kulkevat varsin tiiviisti yhdessä käsi kädessä. Kun maaraporteissa on ollut havaittavissa myönteisiä signaaleja, kuten esimerkiksi vuoden 2015 alkuvuoden aikana, myös uutisointien ja matkailijoiden keskuudessa keskustelu kääntyi myönteisemmäksi. Kokonaisuudessaanhan matkailun viime vuodet Egyptissä ovat olleet yhtä aaltoliikettä muuttuen veitsellä leikaten hyvästä huonoksi. Valitettavasti huonon ja hetkittäin nopeankin kehityskulun jälkeen palautuminen ei ole ollut yhtä nopeaa toiseen suuntaan.

5.1.2. Vaikutukset kaupankäyntiin ja kansainvälisiin suhteisiin

Valtion talous pohjautuu pitkälti sen muodostamiin kauppasuhteisiin, kahdenvälisiin diplomatiasuhteisiin ja Egyptin kohdalla näiden lisäksi myös Arabiliittoon sekä MENA:an (Middle East and North Africa) johon kuuluvat arabimaiden lisäksi myös Pohjois-Afrikan maat. Maantieteelliseltä sijainniltaan Egyptin asema ei ole helpoin mahdollinen naapurimaiden ollessa Libya, Syyria ja Israel. Ehdottomasti lähimmät kahden väliset suhteet Egyptillä on ollut Persianlahden maiden kanssa (Saudi-Arabia, Kuwait, Oman, Irak, Bahrain, Qatar ja Yhdistyneet Arabiemiraatit), joista Saudi-Arabia ja Yhdistyneet Arabiemiraatit ovat olleet myös tärkeitä rahoittajia Egyptille vaikeiden vuosien aikana. (Maaraportti 01/2014.)

Merkittävä kumppani arabimaiden ulkopuolelta niin kauppa- kuin diplomaattisuhteiltaan Egyptille on ollut Turkki. Mohammed Morsin presidenttikauden aikana kuitenkin diplomaattisuhteet kärsivät niin pahasti, että Turkki karkotti Egyptin suurlähettilään maasta ei-toivottuna henkilönä. Diplomatian puutteesta huolimatta kauppasuhteet ovat pysyneet lähes ennallaan myrskyisistä vuosista huolimatta. Ennen arabikevättä Egypti ajautui haastaviin diplomatiasuhteisiin myös länsimaiden kanssa. (Maaraportti 01/2014.) Länsimaat eivät olleet kuitenkaan yksistään kitkaisissa suhteissa Egyptin kanssa, vaan hiertymiä oli syntynyt myös USA:n sekä Qatarin kanssa. Asetelmat jotka näiden kumppaneiden kanssa olivat kuitenkin varsin erilaiset kuin suhteet länsimaihin, jotka olivat pääasiassa keskittyneet kaupankäyntiin ja sijoittamiseen. Egyptillä ja USA:lla oli merkittävä

kauppasuhde aseteollisuuden parissa. Lokakuussa 2013 USA kuitenkin ilmoitti vetävänsä takaisin osan Egyptin tekemistä asetilauksista. Qatarin kanssa taas välit kiristyivät taloudellisista ja samalla myös poliittisista syistä. Qatar oli aktiivinen Muslimiveljeskunnan tukija ja kannattaja, mutta kun Muslimiveljeskunnan toiminta kiellettiin, myös Egyptin taloutta tukeneet lahjoitukset loppuivat ja maiden välit kiristyivät. Pikkuhiljaa elpyneen talouden myötä Egypti on pyrkinyt kohentamaan välejänsä Qatarin maksamalla saamiaan lahjoituksia takaisin. (Maaraportti 02/2014.) Yrityksistä huolimatta Egypti katkaisi kauppa- ja diplomatiavälit Qatarin kesäkuussa 2017 yhdessä Saudi-Arabian, Yhdistyneiden Arabiemiraattien sekä Bahrainin kanssa. Syy välien katkaisemiselle oli Qatarin alueellisen terrorismin tukeminen. Käytännössä tämä tarkoitti muun muassa lentoliikenteen keskeyttämistä sekä rajojen sulkemista Qatarin. (Maaraportti 07/2017.)

Aivan erityinen suhde Egyptillä on ollut Israelin kanssa monestakin syystä. Egypti oli ensimmäinen arabimaa, joka rakensi diplomaattisuhteet Israeliin 1970-luvun loppupuolella. Tuon jälkeen maat ovat pyrkineet kasvattamaan molempien maiden turvallisuutta yhteistuumin, sillä juuri Egyptin ja Israelin rajapinta Siinain niemimaalla on ollut räjähdysherkkää aluetta jo vuosikymmenten ajan. Huhtikuussa 2017 Israel sulki maateitse kulkevan reitin Egyptin puolelle Tabaan turvallisuussyistä. Tuolloin alueella oli poikkeuksellisen korkea riski terrorismiin. Tabaa on ollut merkittävä matkailukohde erityisesti israelilaisten, mutta myös kansainvälisten matkailijoiden keskuudessa. Maiden väliset suhteet ulottuvat niin poliittiselle kuin sotilaallisellekin sektorille. Valtioilla on myös yhdistävänä tekijänä Yhdysvallat, joka toimii tärkeänä rahoittajana molempien maiden asevoimille. (Maaraportti 05/2017.) Heikentyneistä kansainvälisistä suhteista johtuen Egyptin oli etsittävä uusia verkostoja ei-perinteisistä kumppaneista, kuten esimerkiksi Intiasta, Kiinasta ja Venäjästä. (Maaraportti 01/2014.) Tämä ei kuitenkaan ollut aivan helposti tehty sillä devalvaatio, eli valuutan arvon aleneminen, oli nakertanut luottamusta merkittävästi Egyptin kauppakumppaneilta ja sijoittajilta. Mohammed Morsin valtakaudella Egypti menetti merkittävästi diplomaattista asemaansa. Uuden presidentin sekä parlamentin yhtenä merkittävimpänä tehtävänä oli minimoida diplomatian kato ja maksimoida naapurivaltioilta saatava taloudellinen tuki. (Maaraportti 02/2014.) Arabikevään tapahtumat saivat aikaan sen, että merkittävä määrä sijoittajista ja vahvoista kauppakumppaneista vetäytyi markkinoilta Egyptin heikentyneen taloustilanteen vuoksi. Tämän vuoksi Ministerineuvosto otti yhdeksi keskeisimmäksi tehtäväkseen el-Sisiä edeltäneiden presidenttien Hosni Mubarakin sekä Mohammed Morsin ajoilta olleen lainsäädännön uudistamisen. Vanhentunut lainsäädäntö oli jo vuosien ajan toiminut varsinaisena pelotteena ulkomaisille sijoittajille. (Maaraportti 01/2014.)

Jo vuoden 2015 ensimmäisessä maaraportissa kerrottiin Egyptin parantaneen diplomatiasuhteitaan Afrikan neuvoston kanssa. Mohammed Morsin presidenttikaudella Egyptin ja Afrikan neuvoston

välille muodostui erimielisyyksiä, joita on pyritty paikkaamaan yhtä lailla kuin muitakin diplomatiasuhteita. Se mitä presidentti Morsin hallintokaudella tapahtui Egyptin kansainvälisten suhteiden valossa, oli varsin poikkeuksellista. Useiden vuosikymmenten ajan Egyptillä on ollut merkittävä diplomaattiasema Afrikan maiden keskuudessa, erityisesti Lähi-idän alueella, mutta varsin lyhyessä ajassa se myös mureni. Vaikka Egyptille koitti tietyllä tavalla diplomaattisesti helpommat ajat el-Sisin presidenttikauden myötä, oli valtion silti mietittävä tarkkaan toimensa naapurimaiden kanssa.

Egyptin ehdottomasti tärkeimmät taloudelliset tukijat vaikeiden vuosien aikana ovat olleet Saudi-Arabia ja Yhdistyneet Arabiemiraatit, joiden kanssa Egyptin on ollut tärkeätä pitää välit hyvinä. Näin ollen reagointi naapurimaiden konflikteihin on ollut osin rajallista, jotta välit rahoittajamaihin säilyvät hyvinä. Libyan ja Jemenin konfliktit toimivat näistä hyvinä esimerkkeinä. Libyan konfliktissa Egypti on antanut logistista tukea, mutta Jemenin tilanteesta se on pysynyt etäällä, koska se saattaisi aiheuttaa ristiriitoja Saudi-Arabian ja Egyptin välille. (Maaraportti 06/2016.)

Presidentinvaalit toukokuussa 2014 helpottivat osin Egyptin taloudellista ahdinkoa, sillä sen jälkeen kun el-Sisi oli vahvistettu maan uudeksi valtaapitäväksi presidentiksi, egyptiläinen sanomalehti Al Masry Al Youm julkaisi uutisen, jossa se kertoi Yhdistyneiden Arabiemiraattien sekä Saudi-Arabian antavan Egyptille 20 miljardin dollarin avustuspaketin el-Sisin presidentiksi valitsemisen johdosta. (Maaraportti 06/2014.) Vaikka Qatar ei ollut Egyptin uudesta presidentistä riemuissaan, oli Egyptillä kuitenkin tukijoitakin heti muutoksen alkumetreillä. Kritiikkiä ja spekulointia Egypti ja ennen kaikkea vastavalittu presidentti el-Sisi saivat osakseen, kun media sai tiedon el-Sisin ja Saudi-Arabian puolustusministerin tapaamisesta Kairossa 14.4.2015. Keskustelua sai aikaan Egyptin mahdollinen osallisuus saudivetoiselle väliintulolle Jemenissä. (Maaraportti 05/2015.) Lisää keskustelua oli luvassa, kun huhtikuussa 2016 Egypti allekirjoitti lahjoitussopimuksen Saudi-Arabialle kahdesta Punaisenmeren saaresta, Tiranista ja Sanafirista. Egyptiläiset journalistit kirjoittivat aiheesta vuolaasti ja lahjoitussopimus sai myös protestoijat kaduille, pääasiassa mielenosoituksiin osallistuivat nuoret journalistit. Tämä oli myös ensimmäinen voimakkaampi mielenilmaus el-Sisin hallituksen toimia vastaan istuvan presidentin hallintokaudella. Protestoijia hillittiin poliisivoimin ja satoja ihmisiä pidätettiin osallisuudesta protesteihin, heidän joukossaan muun muassa 40 journalistia. (Maaraportti 06/2016.) Maaraportissa uutisoinnin keskeinen sisältö perustui sananvapauden rajoittamiseen, sillä poliisien journalisteihin kohdistuvat pidätykset epäivät heidän mahdollisuutensa raportoida aiheesta. Uutisointi sai kuitenkin yllättäen jatkoa, kun maaraportissa 07/2016 kerrottiin miten saarten Saudi-Arabialle siirretty täysivaltaisuus on mitätöity ja suvereenius palautettu Egyptille. Kuten arvata saattoi, kahden väliset suhteet viilenivät Saudi-Arabian ja Egyptin välillä,

mutta ei ainoastaan saarten suvereeniuuden vuoksi. Syitä oli useita muitakin. Egypti ei ole ottanut merkittävää kantaa Syyrian konfliktiin, vaan on tietoisesti pysynyt syrjässä. Tämä on muun muassa saanut Egyptin tärkeän rahoittajan Saudi-Arabian pahastumaan, sillä Saudi-Arabia on keskittynyt vahvasti Syyrian Bashar al-Assadin hallituksen kumoamiseen ja toivoi rinnalleen liittolaista. Egyptin ja Saudi-Arabian välejä hiersi myös Egyptin lähentyminen Venäjän kanssa. Myöskään tämä ei suoranaisesti ilahduttanut Saudi-Arabiaa. (Maaraportti 11/2016.) Koska Saudi-Arabia on Egyptin tärkein taloudellinen tukija, sillä oli suunnaton määrä tapoja joilla kiristää Egyptiä saarten omistajuuskiistassa. Punaisellamerellä sijaitsevien saarten omistajuuskiista saatiin lopullisesti päätökseen vasta 13.6.2017, kun saarten omistajuus ja sen myötä meriraja siirtyi Saudi-Arabialle. Tämä Egyptin parlamentilta tullut päätös sinetöi omistajuuden eikä sitä ole mahdollista kumota enää kolmatta kertaa. (Maaraportti 07/2017.)

Vuoden 2017 alussa maaraportissa kerrottiin miten Saudi-Arabia oli lokakuussa 2016 keskeyttänyt raakaöljykuljetukset Egyptiin ilman virallista selvitystä. (Maaraportti 02/2017.) Myöhemmin selitykseksi paikallisessa mediassa tarjottiin ”puhtaasti kaupallista” syytä viitaten öljyn hinnan globaaliin hinnanmuutokseen. Tätä ei kuitenkaan tahdottu Egyptissä hyväksyä selitykseksi, sillä Saudi-Arabialla oli liuta myös poliittisia syitä toimintansa selittämiseksi. (Maaraportti 04/2017.) Sen lisäksi Saudi-Arabia osoitti hienoista tukea Etiopian patohanketta kohtaan, mikä taas osaltaan heikensi Egyptin vedensaantia. Oli myös olemassa riski, että Saudi-Arabian myöntämä laina Egyptin Keskuspankille peruuntuu. Tämä olisi ollut merkittävä lovi Egyptin hitaasti elpyvälle talouskehitykselle. (Maaraportti 02/2017.) Nämä tapahtumat kuvastavat hyvin Egyptin monisäikeistä roolia Afrikan sekä Lähi-idän maiden keskuudessa sekä sitä, miten mosaiikkimainen alue on kyseessä. Vaikka voimme puhua alueellisesti Lähi-idästä, Pohjois-Afrikasta tai arabeista, on tärkeää muistaa, että tämän alueen mailla on jokaisella oma kansallinen historiansa. Alueen sisälle mahtuu uskonnollisia ja kielellisiä yhtymäkohtia, mutta ne eivät kosketa kaikkia maita homogeenisesti. (Khader & Mathiessen 2015, 27—32.) Tämä tulee jo näkyväksi Egyptin poliittisissa suhteissa eri naapurimaiden välillä.

Vuoden 2015 ensimmäinen maaraportti näytti monessakin mielessä ensimmäisiä todellisia elpymisen merkkejä Egyptissä. Sosio-kulttuurisella saralla näkyi monia myönteisiä signaaleja, mutta niin näkyi myös talouden puolella. Raportissa muun muassa kerrottiin egyptiläisten ostovoiman parantuneen vuoden 2014 viimeisen vuosineljänneksen aikana alentuneen öljynhinnan seurauksena. Ennusteissa oli, että vuodesta 2014 vuoteen 2019 mennessä ostovoima kasvaisi 4,3 % yhdessä sijoittajien ja matkailijoiden paluun myötä. Yhdessä ostovoiman kanssa, maaraportit seurasivat kuukaudesta toiseen tiiviisti valtion kassavajeen muutoksia. Vuoden 2015 alkupuoliskolla vajeen raportoitiin

pienentyneen, joskin maltillisesti. Tähän yhtenä syynä mainittiin tiukentunut verotus esimerkiksi tuloveron kohdalla. Muita syitä raportti haki muun muassa vilkastuneesta kaupankäynnistä pitkäaikaisten kauppakumppaneiden kanssa. (Maaraportti 02/2015.)

Mitä pidemmälle vuoden 2015 raportointi eteni, sitä valoisammalta Egyptin taloudellinen tilanne näytti;

...the first-half performance has been sufficient for us to revise higher our growth forecast for this year, to 4.7%. Egypt's economic outlook has also brightened in the latter part of the forecast period, reflecting growing optimism about the availability of natural gas feedstock—and in turn the reliability of the electricity supply—as liquefied natural gas imports, new domestic natural gas developments and, potentially, piped Israeli gas come on line.
(Maaraportti 05/2015).

Myönteiset merkit yhdellä sektorilla alkoivat ruokkia toista, mistä käynnistyi positiivinen tapahtumien ketju. On myös huomionarvoista, että maaraportit jättivät realistisen notkahduksen mahdollisuuden ilmoille loppuvuoteen 2015. Kansan luottamuksen kohottamiseksi lyhytkestoinenkin positiivinen taloudellinen jakso oli tervetullutta vaihtelua kasvattamaan uskoa paremmasta tulevaisuudesta. Monia haasteita kuitenkin ilmeni jo loppuvuodesta 2015 alkaen, erityisesti kahden välisissä suhteissa. Yksi kansainvälisiä suhteita tiukentava ja hankaloittava uudistus oli lakialoite, jonka el-Sisi aikoi viedä läpi ja allekirjoittaa. Hallitukselta se sai hyväksyntänsä välittömästi. Kyseinen lainsäädäntö koski kansalaisjärjestöjen toimintaa. Uuden lain keskeisenä tarkoituksena oli rajoittaa ulkomaisten kansalaisjärjestöjen toimintaa. Lain nojalla olisi mahdollista langettaa jopa viiden vuoden vankilatuomio, mikäli oman maan kansalaisen havaitaan tehneen mielipidekyselyitä tai kenttätutkimusta ulkomaiselle kansalaisjärjestölle. Lailla oli tarkoitus ehkäistä terrorismia, mutta muun muassa USA:n kaksi republikaanisenaattoria John McCain ja Lindsay Graham pyysivät, ettei el-Sisi ratifioisi lakia, sillä he kuvailivat sitä erittäin ankaraksi. (Maaraportti 01/2017.) Lisäkritiikkiä lakiuudistus sai EU:n taholta ja myös Eurooppa oli Yhdysvaltojen republikaanisenaattorien kanssa siitä samaa mieltä, ettei el-Sisin tulisi lakiuudistusta allekirjoittaa (Maaraportti 07/2017).

Maaraporttien valossa El-Sisin ensimmäisen presidenttikauden päätteeksi hän koki tärkeäksi vierailla naapurimaissa ja tavata niiden johtajia, sekä samalla selvittää kahden välisiä suhteita ja edistää diplomatiaa. Maaraportissa 05/2017 kerrottiin muun muassa el-Sisin vierailuista Saudi-Arabiassa ja Sudanissa. Molemmilla tapaamisilla keskeisenä tarkoituksena oli vahvistaa maiden välisiä suhteita aiemmin kiristyneiden tapahtumien seurauksena. Läheisempiä suhteita Egypti lähti hakemaan myös Eritrean kanssa vuoden 2018 aikana, jolloin raportoitiin Egyptin rahoitushankkeista Eritrean uusiin voimalaitoksiin. Toteutuessaan tämä hanke helpottaisi molempia osapuolia. Eritrean

energiantuotanto on ollut riittämätön maan tarpeisiin nähden ja näin ollen uusien voimalaitosten rakentaminen toisi välitöntä helpotusta jatkuvaan energiavajeeseen. Toisaalta taas Egypti hyötyisi paranevista kahden välisistä suhteista Eritrean kanssa keskusteltaessa Etiopian patohankkeesta. Egyptin toivo lepää osin myös Eritrean yllä, jotta se tulisi vastustamaan patohankkeen toteutumista Egyptin kanssa. Eritrea olisi erinomainen tukija Egyptille, sillä Etiopia ja Eritrea jakavat yhteisen maarajan ja samalla Sinisen-Niilin mikä kulkee maiden välisenä rajajokena. Juuri Sininen Niili on joenhaara, joka olisi tarkoitus valjastaa patoon. (Maaraportti 06/2018.)

5.1.3. Yhteenvedo taloudellisista vaikutuksista maaimagoon

Miten valtiolla menee taloudellisesti vaikuttaa suoraan siihen, miten valtio nähdään kansainvälisesti. Taloudellinen pärjääminen ei ole ainoastaan sisäpoliittinen kysymys vaan sillä on huomattavat vaikutukset myös laajemmin kauppa- ja diplomatiasuhteisiin. Kuten Egyptin tapauksessa on ollut havaittavissa, siinä vaiheessa kun taloudellinen tilanne heikkenee, myös kumppanit häviävät viereltä ja kiinnostus laskee. Vasta siinä kohdassa kun ilmaantuu jotain mistä kumppanimaan on mahdollista hyötyä itse, kuten esimerkiksi Zohr-kaasuesiintymä Välimerellä, kiinnostus jälleen herää. Tämän vuoksi ahdinkoon joutunut valtio on vaikeassa tilanteessa, ellei sille satu kohdalle yhtä onnekasta tapahtumaa kuin Zohr oli Egyptille. Ilman sitä Egyptin olisi ollut pakko jatkaa talouden elvytysprosessia kalliilla lainarahalla, jota sille lainasi muun muassa Saudi-Arabia. On kuitenkin ymmärrettävää, että maaimagon kannalta omavaraisuus on hyve, jota kannattaa vaalia. Hyviin diplomatiasuhteisiin ei kuitenkaan riitä pelkkä taloudellinen menestyminen, vaan se tarvitsee lisäksi myös toimivaa retoriikkaa ja hyväksyttävää arvopohjaa poliittisille päätöksille. Vaikka Egyptin talous kävi pohjamudissa arabikevään jälkeen, uusi presidentti toi muilta osin kahden välisiin suhteisiin toivottua parannusta. Egyptin kohdalla myös matkailun tyrehtyminen turvallisuustilanteen heikkenemisen myötä oli yksi merkittävistä talouteen vaikuttavista seikoista. Syyt sille, että Egyptiin suuntautunut matkailu loppui totaalisesti arabikevään jälkeen, ovat löydettävissä suoraan heikkenneestä turvallisuustilanteesta ja sen seurauksena varisesta maaimagosta. Se miten houkuttelevana ja turvallisena valtio näyttäytyy kansainvälisesti, on yksi tärkeimmistä maaimagon myönteisen kehittymisen kulmakivistä. Tämän tutkielman valossa onkin mahdollista todeta, että Egyptin maaimago on toipunut varsin hyvin eheytyksen vuosien aikana. Vielä on kuitenkin paljon tehtävää, mutta kehitys on saavuttanut nyt vakaan ja myönteisen tilanteen, josta on hyvä lähteä viemään kehitystä eteenpäin.

5.2. Sosio-kulttuuriset vaikutukset

Sosio-kulttuurisia vaikutuksia on mahdollista mitata monin eri tavoin, sillä kyseessä on laaja-alainen kokonaisuus, jonka keskiössä ovat yhteiskuntaan kohdistuvat suorat tai seurannaisvaikutukset. Tämän takia sosio-kulttuurinen pohja onkin merkittävä myös maailmagon kannalta, koska se miten kansakunta voi, heijastuu myös valtion rajojen ulkopuolelle. Egyptissä arabikevään jälkeiset poliittiset ilmentymät ovat vaikuttaneet laajalti väestön luottamukseen niin maan päättäjiä kuin talouttaakin kohtaan. Kansalaisten usko paremmasta ajasta on ollut usean vuoden ajan koetuksella, mutta maaraporttien valossa tilanne on kuitenkin hitaasti kehittynyt vuosi vuodelta paremmaksi. Arabikevät tapahtumineen jäyti syviä arpia egyptiläisiin ja se on havaittavissa selvästi nykyisessä yhteiskuntarakenteessa. Yksi merkittävä mittari valtion sisäisestä tilanteesta on EIU:n toteuttama demokratia indeksi, jossa Egypti syöksyi sijalta 26 paikalle 135 vuonna 2013. Tämä pudotus listalla oli suurin kaikista listauksessa mukana olleista 167 maasta. Vaikka sijoitus putosi yli sata sijaa, Egypti sijoittui vielä uudella sijoituksellaankin Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maita tarkasteltaessa listan puolivälin paikkeille. (Maaraportti 05/2014.) Merkittävä muutos tarkastelujaksolla tuo kuitenkin kiistatta näkyväksi sen, että valtion sisäiset rakenteet hakivat vielä vuosina 2013—2014 kovasti uusia uomiaan. Erityisesti vuoden 2013 sotilasvallankaappauksella oli merkittävä vaikutus demokratian heikkenemiseen. EIU:n demokratia-indeksiä mitataan viidellä eri mittarilla, joista neljä oli heikentynyt Egyptin kohdalla. Nämä viisi indeksimittaria ovat: vaaliprosessi ja moniarvoisuus, siviilivapaus, hallituksen toiminta, poliittinen osallistuminen ja poliittinen kulttuuri. Indeksillä on rakennettu asteikolle 0—10 ja se pohjaa arviointiin (0, 0.5 tai 1) 60 eri indikaattorissa, jotka on ryhmitelty aiemmin mainittuihin viiteen kategoriaan. Jokainen kategoria on arvioitu asteikolla 0—10 ja demokratia-indeksi rakentuu näiden viiden kategorian keskiarvosta. Kategoria indikaattorit pohjaavat indikaattoripisteisiin jokaisen kategorian sisällä muuntaen ne asteikolle 0—10. Sovittelua tehdään kategoria pisteisiin, mikäli valtio ei saa arvioksi vähintään 1 jollain seuraavista kriittisistä demokratian osa-alueista:

- jos kansalliset vaalit eivät ole vapaat ja reilut
- äänestäjien turvallisuus
- ulkomaisen vallankäytön vaikutus hallitukseen ja
- mahdollisuus siviilipalvelukseen asepalveluksen sijaan

Indeksi on jaettu neljään eri ryhmään, joihin kaikki maat sijoittuvat saamiensa pisteiden mukaan:

- täysin demokraattinen, pisteet 8—10
- virheellisesti demokraattinen, pisteet 6—7,9
- sekamuotoinen hallintotapa, pisteet 4—5,9
- autoritaarinen hallintotapa, pisteet alle 4

Näistä neljästä ryhmästä Egypti sijoittui autoritaarisen hallintotavan piiriin, sillä vuonna 2013 Egyptin pisteet olivat 3,27. Notkahdus vuodesta 2012 oli merkittävä, sillä tuolloin valtio lukeutui vielä sekamuotoisen hallinnon piiriin pisteillä 4,56. Raja-arvo hallintomuotopisteille riippuu kokonaispisteistä yhden desimaalin tarkkuudella. Egyptin kohdalla ainoastaan poliittinen aktiivisuus oli kasvanut, kaikki muut osa-alueet heikkenet. (Maaraportti 05/2014.) Tilanne heikkeni kuitenkin entisestään vuosien 2014 ja 2015 aikana, jolloin Egyptin pisteet olivat 3,16 ja 3,18 (Maaraportti 02/2016). Osa-alueittain Egyptin pisteet vuonna 2014 olivat seuraavat: Vaalimenettely 2,17; hallituksen toimivuus 2,86; poliittinen osallistuneisuus 5,0; poliittinen kulttuuri 3,13 ja siviilioikeudet 2,65 (Maaraportti 02/2015). Verrattaessa kehitystä vuoteen 2015, hallituksen toimivuuden pisteet olivat pysyneet samoina 2,86. Vaalimenettelyssä, poliittisessa kulttuurissa sekä siviilioikeuksissa oli tapahtunut muutaman desimaalin kymmenyksen korotus, mutta suurta muutosta näiden kohdalla ei ollut aiempaan. Se, mikä kuitenkin kiinnitti huomion, oli poliittisen osallistuneisuuden jyrkkä putoaminen. Viime kertaisessa demokratian arvioinnissa, se oli viidestä vertailualueesta ainut, joka saavutti hyvät pisteet. Vuoden 2015 mittauksessa poliittinen osallistuneisuus oli pudonnut 5,0:sta 3,33:een. (Maaraportti 02/2016.) Myös vuoden 2017 aikana maaraportissa julkaistiin edeltävän vuoden demokratian aste. Listalla Egypti oli noussut vain yhden sijan asettuen sijalle 133. Egyptin saama 3,31 pistemäärä demokratiaindeksissä oli alhaisempi kuin alueellinen keskiarvo 3,56. Verratessa osa-aluepisteitä vuoteen 2015, luvut olivat varsin samansuuntaiset. Ainoastaan hallituksen toiminnan pisteet olivat parantuneet merkittävästi saavuttaen 3,93 pisteen tason. (Maaraportti 02/2017.) Tultaessa maaraporttien viimeiseen demokratiakoontiin, luvut ovat pysyneet edelleen samoina verrattuna aiempiin vuosiin. Ainut parannus osa-aluepisteissä oli tapahtunut edeltävään vuoteen verrattuna vaalimenettelyn kohdalla. Pisteet olivat nousseet 3,58:aan edeltävän vuoden 2,58:n tasolta. (Maaraportti 02/2018.)

Demokratia ei tarkoita yksinomaan äänioikeutta kaikille kansalaisille, vaan käsitteenä se on paljon kokonaisvaltaisempi. Demokratia vaatii kehittyäkseen aikaa, mutta sen lisäksi myös pehmeän vallan keinoja. Demokratiaa ei voi myöskään pakottaa kehittymään, vaan sen tulee kasvaa sitä ympäröivästä kulttuurista. Joseph Nye on maininnut teoksessaan muun muassa byrokratian alentamisen, alueellisten talouksien avaamisen poliittisin päätöksin, koulutuksen lisäämisen sekä taloudellisen

kasvun vauhdittamisen demokratiaa edistäviksi toimenpiteiksi. (Nye 2004, 120.) Näistä jokainen osa-alue tarvitsee vielä eheytyksen vuosienkin jälkeen paljon aikaa kehittyäkseen tasolle, jossa Egyptin olisi mahdollista saavuttaa demokratia, kuten demokratia käsitteenä ymmärretään länsimaaisessa kulttuuriympäristössä.

Demokratian vaje voi näkyä monin eri tavoin, mutta yksi ilmentymisen muoto on sananvapauden rajoittaminen. Tämä tuli esiin maaraportissa 07/2014 jossa kerrottiin kolmen ulkomaalaisen journalistin vangitsemisesta turvallisuuteen vedoten. Tämän tarkemmin raportoinnissa ei kuitenkaan avattu tapahtumakulkua. Vastaavanlaisista tapahtumista on kuitenkin kirjoitettu kokonainen teos *“The Naked Blogger of Cairo. Creative Insurgency in the Arab World”*. Teos tuo näkyväksi useiden bloggareiden toimesta sen, miten sananvapautta rajoitettiin raskaalla kädellä vallankumouksen aikana ja vielä pitkään sen jälkeenkin. (Kraidy 2017.) Sananvapauden rajoittamisen lisäksi myös ihmisoikeudet ovat olleet kyseenalaisessa valossa arabikevään jälkeen, joskin myös ennen sitä. Arabikevään aikana kuitenkin monia epäkohtia tuotiin esiin ja asioista haluttiin tehdä läpinäkyviä. Monissa egyptiläisten antamissa haastatteluissa, blogeissa, uutisoinneissa ja sosiaalisessa mediassa on tuotu näkyväksi muun muassa poliisien harjoittama väkivalta siviilejä kohtaan. On myös toistuvasti uutisoitu raiskauksista sekä kidutuksesta, jota mielenosoittajat ovat joutuneet kärsimään. Maaraportissa 03/2016 kerrottiin italialaisen opiskelija-aktivisti Giulio Regenin taposta. Raportissa kuvattiin miten hänen ruumiinsa oli löydetty Kairon ulkopuolelta aavikkotien varrelta. Ruumis oli mustelmilla ja täynnä syviä viiltohaavoja. Tekijästä ei ollut tietoa. Vammoista oli kuitenkin mahdollista päätellä, että häntä oli kidutettu pitkään ennen kuolemaa. Regeni oli tohtoriopiskelijana tekemässä tutkimusta Egyptin kauppasuhteista. Italian hallitus reagoi tapahtumaan voimakkaasti ja ilmoitti asettavansa jonkinlaisia vastatoimia Egyptiä kohtaan, mikäli se ei suostuisi osallistumaan Regenin kuoleman tutkintaan (Maaraportti 05/2016).

Jos valtio kokee näin merkittäviä muutoksia lyhyessä ajassa, on väistämätöntä, että myös muita negatiivisia lieveilmiöitä syntyy. Niistä yksi merkittävimmistä on terrorismi, joka on ottanut näkyvän paikan ennen kaikkea uutisoinneissa Egyptistä puhuttaessa. Terrorismilla on yhteiskunnallisesti syvät vaikutukset alueella, jossa terroritekoja tehdään. Vaikka varsin usein syynä terrorismille on huomionhakuisuus, kuten alaluvussa 3.1. kävi ilmi median vaikutuksen myötä, ei se ole aina välttämättä syy terrorismille. Joskus yhteiskunta saattaa itse olla terroritekojen tekijä ja toisinaan taas uhri. Egyptin tapauksessa yhteiskunta on ollut sekä uhri, että tekijä. Pizam ja Smith esittävät artikkelissaan, että kansalaiset saattavat nousta vastustamaan muun muassa matkailun tuomaa eriarvoistamista yhteiskunnan keskuudessa. Heikoimmassa asemassa olevat kansalaiset joutuvat entistä heikompaan asemaan, kun valtion rahoittamana parannetaan matkailijoille suunnattuja

palveluita samalla kun kansalaisten peruspalvelut kuten vesijohto- ja tieverkosto sekä jätehuolto jätetään huomiotta. (Pizam & Smith 2000, 124.) Osin juuri tähän oli päädytty Egyptissäkin matkailun huippuvuosien aikana. Punaisenmeren lomakylät kehittyivät huikeaa vauhtia niin palveluiden kuin infrastruktuurinkin osalta samaan aikaan, kun paikallisten asuttamilla alueilla tieverkostot heikkenivät ja sähkönjakelu takkusi. Se kuinka äänekkäästi egyptiläiset ilmaisivat huolensa rapistuvasta infrastruktuurista, on jäänyt minulle tämän tutkielman valossa hämärän peittoon. Joka tapauksessa jopa valtion päättävä elin havahtui siihen, että muutos- ja parannustyöt ovat välttämättömät ja ne käynnistettiin maaraaporttien mukaan vuoden 2014 aikana.

Merkittävä hätähuuto heikenneistä elinoloista oli Reutersinkin uutisoima siirtolaisveneen uppoaminen Välimerellä 21.9.2016. Aluksessa oli ollut noin 600 matkustajaa eli moninkertainen määrä verrattuna aluksen todelliseen kantokykyyn. (Reuters 2016.) Onnettomuuden jälkeen el-Sisi puhui egyptiläisille ja kehotti heitä säilyttämään toivonsa kotimaataan kohtaan, ja osaltaan takasi kelvollisen elämän edellytykset kotimaassa. Alus oli kuljettamassa siirtolaisia Rosettan satamasta kohti Italiaa kyydissään pääasiassa egyptiläisiä, mutta myös sudanilaisia, somalialaisia ja eritrealaisia. Onnettomuudesta selvinneet egyptiläiset pidätettiin maihin saavuttuaan laittomasta maasta poistumisesta. (Maaraaportti 10/2016.) Reutersin uutisointi toi kalastajan haastattelun kautta egyptiläisen äänen kuuluviin. Kalastaja kuvaili miten ahtaalle egyptiläiset oli ajettu taloudellisesti omassa kotimaassaan, minkä seurauksena moni oli kokenut siirtolaisuuden ainoaksi mahdollisuudeksi. (Reuters 2016.) *“The poverty that they are living in is what is pushing them. Although we are not Europeans, they take good care of people, while our country doesn’t.”* (Emt.) Näin kommentoi egyptiläinen kalastaja Mohamed Nasrawy Egyptissä vallitsevaa tilannetta. Laajempi uutisointi Eurooppaan suuntautuneesta pakolaisuudesta on jättänyt suurilta osin Egyptin osallisuuden ihmissalakuljetuksiin ja egyptiläisten siirtolaisuuteen uutisoimatta, vaikka Libyan ohella Egyptin pohjoiset satamakaupungit ovat toimineet myös salakuljettajien lähtöpaikkana, suuntana pääasiassa Kreikka ja Italia (Maaraaportti 10/2016). Edellisen kerran ennen syyskuun onnettomuutta Egyptistä liikkeelle lähtenyt siirtolaisia ja pakolaisia kuljettanut alus upposi kesäkuussa 2016, tuolloin lähellä Kreikalle kuuluvaa Kreetan saarta. Uhriluku oli kyseisessä onnettomuudessa 320 henkeä. (Reuters 2016.) Näiden uutisointien myötä hallitus oli pakkoraossa kansalaisten elinolojen parantamisen ja yhteiskunnassa vallitseviin epäkohtiin puuttumisen kanssa. Yhtenä konkreettisena toimenä voi pitää tehtyä uudistusta sairausvakuutuksen piirissä. Uudistuksen myötä kaikille kansalaisille kuuluva sairausvakuutuksen hinnaksi määrittyi 1300—4000 EGP, riippuen henkilön tulotasosta. Vähävaraisimmille sairausvakuutus on maksuton. Vakuutus tarjoaa jokaiselle oikeuden saada hoitoa kunnallisissa sairaaloissa. Tulevaisuudessa olisi tarkoitus valjastaa myös yksityisen sektorin

sairaaloita vakuutuksen piiriin. Tämän uudistuksen myötä terveydenhuollon saavutettavuus yhteiskunnallisella tasolla paranisi merkittävästi. Uudistuksen olisi tarkoitus toimia täysimääräisenä vuoteen 2028 mennessä. Ennusteissa on, ettei kuusiportaista hanketta saada määräajassa valmiiksi niin, että kaikki kansalaiset pääsisivät siitä hyötymään, vaikka juuri yhdenvertaisuus on uudistuksen keskeisenä tausta-ajatuksena. (Maaraportti 12/2017.)

Vaikka menneiden vuosien tapahtumat eivät ole olleet moneltakaan osin mielekkäitä yhteiskunnallisella tasolla egyptiläisille, voidaan kuitenkin todeta maaraporttien valossa, että tietynlainen yhteisöllisyys on lisääntynyt, ja ennen kaikkea kiinnostus sisäpoliittisiin kysymyksiin on kasvanut menneisiin vuosiin verrattuna. (Maaraportti 05/2014.) Vastaava ilmiö on mahdollista nähdä monissa varsin erilaisissa tilanteissa, joissa yhteinen vihollinen lähentää aiemmin pirstaleisia ryhmiä. Arabikevät teki osaltaan juuri tämän, sillä vallankumouksen tapahtumat yhdistivät ensinnäkin diktaattorivallan alla olleita Pohjois-Afrikan maita, mutta kansallisella tasolla se toi eri kansanryhmät yhteen puolustamaan kaikille yhteistä ja tärkeää asiaa, vakaampaa ja demokraattisempaa yhteiskuntaa. Muutoshakuisuus on ollut käsin kosketeltavaa aina arabikevästä ja vallankumouksesta lähtien. Yhtenä konkreettisena esimerkkinä tästä toimivat Egyptin presidentinvaalit vuonna 2014. Yleisesti kyseisiä vaaleja oli mahdollista pitää Egyptin ensimmäisinä demokraattisina vaaleina, joissa ehdokkaita oli useampi kuin yksi ja kansalla oli yhtäläinen oikeus vaikuttaa lopulliseen äänestystulokseen. Siitä huolimatta äänestysprosentti jäi poikkeuksellisen alhaiseksi, 47,45 %. Liekö syynä alhaiseen äänestysaktiivisuuteen varmuus el-Sisin voitosta, sillä annetuista äänistä el-Sisi sai 96,91 %. (Maaraportti 06/2014.)

5.2.1. Työttömyysluvut laskuun, koulutus kasvuun

Mikäli henkilöllä ei ole koulutusta tai hän on heikosti koulutettu, on syrjäytymisriski moninkertainen korkeasti koulutettuihin verrattuna. Länsimaissa heikosti koulutettujen keskuudessa havaittava ilmiö kertautuu Lähi-idässä. Tilanne ei näiltä osin ole parantunut odotetulla tavalla uuden presidentin ja hänen hallituksensa tekemien lakiuudistusten myötä. Egyptille koulutus on ollut aina tärkeä asia, joskin koulutusjärjestelmä poikkeaa monilta osin länsimaisesta järjestelmästä. Esimerkiksi lukiossa menestyminen määrittelee sen, mihin opiskelijan on mahdollista hakea jatko-opiskelemaan. Jos päättötodistuksen pisteet ovat matalat, voi haaveen esimerkiksi kasvatustieteiden parissa unohtaa. Koulutus ei kuitenkaan tee automaattisesti autuaaksi, vaan globaali heikko taloudellinen tilanne lisää työttömyyttä kaikissa yhteiskuntaluokissa. Erityisen heikkoon asemaan ajautuvat kuitenkin he, joilla

ei ole tutkintoa, eikä välttämättä edes luku- ja kirjoitustaitoa. Tähän kehitykseen oman haasteensa on tuonut nopea väestönkasvu josta CAPMAS on antanut tilastot heinäkuussa 2016. Tilastojen valossa väestönkasvu on lähes kaksinkertainen verrattuna kehittyvien maiden väestönkasvuun. Nopeinta väestönkasvu on maan pääkaupungin Kairon ympäristössä, mukaan lukien Gizan alue. Vuotuinen väestönkasvu vuonna 2015 oli 2,4 %. Luku on aavistuksen pienempi verrattuna aiempaan vuoteen 2014 jolloin vastaava luku oli 2,55 %. Professori Hania Sholkamyn mukaan keskeistä olisi kiinnittää huomiota perhesuunnitteluun, ja panostaa erityisesti nuorten koulutukseen ja terveydenhuoltoon. Mikäli näissä osa-alueissa hallitus epäonnistuu, saattaa Egyptiä kohdata tulevaisuudessa entisestään kiihtyvä väestönkasvu. Erityisen haastavan tilanteesta on tehnyt Egyptin epäsuhta ikärakenne väestön keskuudessa. Ikäihmisiä väestöstä on vain pieni osa, ja työmarkkinoille uusia tulokkaita on vuosittain arviolta 600 000, mikä asettaa painetta koulutus- ja työllisyyssektorille kiihtyvällä tahdilla. (Maaraportti 07/2016.)

Uuden hallituksen ja perustuslain nojalla, määrärahoja oli tarkoitus nostaa aiemmasta koulutuksen, terveydenhuollon ja tutkimustyön osalta 10 % bruttokansantuotteesta. (Maaraportti 01/2015.) Vaikka suunnitelmat ovat olleet olemassa jo usean vuoden ajan, kehittämishankkeen aloittaminen on vienyt odotettua pidemmän ajan. Tärkeä hanke on joutunut odottamaan maan taloudellisen tilanteen aavistuksellisesti luottavaisempia aikoja. Alkuvuoden 2018 maaraporteissa tuotiin näkyväksi hallituksen aikeet Egyptin koulutusjärjestelmän uudistamiseksi. Uudistuksen oli määrä käynnistyä jo saman vuoden syksynä, syyskuussa 2018. Tuolloin piti ottaa käyttöön uudet opetussuunnitelmat, joiden oli määrä koskea uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa päiväkoteja sekä peruskoulun ensimmäisiä vuosiluokkia. Uudistuksen myötä 500 000 lapsen olisi pitänyt päästä päiväkoteihin minkä lisäksi koulutusta olisi ollut tarkoitus antaa 500 000 opettajalle ja muulle opetushenkilöstöön kuuluvalla. Näiden lisäksi 1,5 miljoonan opiskelijan opinnot oli tarkoitus saattaa digitaalisen opetuksen piiriin. Myös koemenettelyn olisi pitänyt uudistua, aiemmin paljon kritiikkiä saaneesta, entistä läpinäkyvämmäksi, jolloin kaikki opiskelijat voisivat olla samalla viivalla riippumatta taloudellisista taustoistaan. Vuoden 2018—2019 budjetissa koulutukseen ohjattavien määrärahojen osuutta oli määrä kasvattaa 8 %:lla, mikä tarkoitti 6,5 miljardia dollaria. (Maaraportti 06/2018.) Näitä uudistuksia ei kuitenkaan vielä tämän tutkielman valmistuessa ollut saatu toteutettua. Koulutusjärjestelmän uudistaminen on Egyptin tulevaisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää, sillä jo vuosien ajan valtion koulutusjärjestelmä on laahannut perässä. Yhä edelleen se joutuu kuitenkin odottamaan sille kohdistettavaa panostusta hallituksen puolelta. Panostus on kuitenkin välttämätöntä, jotta yhteiskunnan on mahdollista kehittyä demokraattisempaan suuntaan.

Myös arabikevään tapahtumat toivat niin egyptiläiset kuin muutkin korkeasti kouluttautuneet Pohjois-Afrikkalaiset näkyviin aivan uudella tavalla, sillä vallankumouksen aikaan myös he toivat äänensä kuuluviin ja pääasiassa yliopisto-opiskelijat pitivät sosiaalisen median kanavat täynnä ajantasaista materiaalia sen hetkisistä tapahtumista. Tehdyllä toiminnalla on saattanut olla merkittävä vaikutus myös aiemmin kouluttautumattomaan väestönryhmään. Opiskelijoiden voimakas esiintulo ja mielipiteiden ilmaiseminen globaalisti ei varmasti jäänyt keneltäkään huomaamatta. Jos vielä valtio saisi määrärahoja kohdennettua tähän hankkeeseen, voisi kouluttautumisen määrä kasvaa huomattavasti valtion sisällä, mikä toisi tiedon karttumisen lisäksi myös lukuisia muita hyödyllisiä vaikutuksia yhteiskuntaan, kuten professori Hania Sholkamy totesi. Kouluttautuneet egyptiläiset eivät kuitenkaan hiljenneet arabikevääseen, vaan jatkoivat kannanottoja muun muassa omiin oikeuksiinsa liittyen. Äänitorvena toimiminen sai jatkoa lokakuun puolella välissä 2014, kun uuden lukuvuoden aluksi opiskelijat ottivat toistuvasti yhteen poliisien kanssa protestina liian tiukoista turvatoimista kampusalueella. (Maaraportti 11/2014.) Arabikevään yksi ehkä kauaskantoisimmista muutoksista oli yksittäisten henkilöiden kasvanut rohkeus ilmaista mielipiteitä julkisesti. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta suoranaista sananvapautta, sillä julkisista, hallitusta vastustavista mielipiteistä joutuu yhä edelleen Egyptissä edesvastuuseen, kuten tulemme myöhemmin tässä tutkielmassa huomaamaan.

Arabikevät on osaltaan verottanut kaikkia taloudellisia sektoreita ja yhdessä muiden Lähi-idän maiden kanssa Egypti ajautui syvään ahdinkoon muun muassa korkean nuorisotyöttömyyden saralla. Pitkittyneen heikon työllisyystilanteen vuoksi valtion taholta odotettiin kuumeisesti toimia tilanteen korjaamiseksi. EIU on tuonut raportointinsa alusta lähtien esiin sen, miten parlamentti pyrki toiminnallaan vakauttamaan taloutta, kehittämään infrastruktuuria ja luomaan lisää työpaikkoja. Vuoden 2015 tammikuun maaraportissa mainittiin hallituksen tarkoituksesta vauhdittaa investointeja ja samalla lisätä työpaikkoja (Maaraportti 01/2015). Kuitenkaan tämän tarkemmin ei avattu, minkälaisia käytännön toimia se tarkoittaisi, tai minkälaisella aikataululla työpaikkoja olisi tarkoitus luoda lisää. Merkittävänä voi kuitenkin pitää jo sitä, että työttömien määrän alentamiseen oli halua vaikuttaa. Korkeiden työttömyyslukujen taustalla oli myös voimakas pelko erityisesti yhteiskunnasta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten radikalisoitumisesta, mikä on ollut merkittävästi havaittavissa monissa maissa. Terroristijärjestö ISIS on rekrytoinut aktiivisesti juuri nuoria työttömiä miehiä, jotka ovat olleet vailla työtä ja syvempää elämän tarkoitusta. Arabimaissa joka neljännen nuoren on arvioitu olevan työtön. Tämä luku on 8 % korkeampi kuin OECD-maissa keskimäärin. (Korpiola & Nikkanen 2012, 47.) Vuonna 2011 joidenkin arvioiden mukaan nuorisotyöttömyyden on arvioitu koskettaneen jopa 50 % nuorista. Vuoteen 2016 mennessä luku oli alentunut lähes puoleen. CAPMAS

arvioi nuorisotyöttömyyden olevan 27,3 %:ssa, kokonaistyöttömyyden ollessa 12,7 %. (Maaraportti 07/2016.) Vuoden 2017 aikana työttömien määrä oli noin 12 % tasolla kun pahimmillaan arabikevään jäljiltä se oli yli 20 %:ssa. Merkittävä työttömyyttä aiheuttanut seikka oli juuri aiemmassa luvussa käsittelemäni arabikevään aiheuttama matkailun tyrehtyminen, sillä sen työllistävä vaikutus työntekijöiden keskuudessa on yli 10 %. Myös tätä tutkielmaa varten haastateltu henkilö kertoi, miten hänen perheen talous kiristyi erityisesti heti arabikevään jälkeen. Heidän taloudellinen tilanteensa pysyi ahtaalla aina vuoteen 2017 asti, jolloin matkailijamäärät alkoivat jälleen parantua. Kasvaneet matkustajamäärät tarkoittivat suurempia ja vakaampia tuloja ja sen myötä kasvua hänen perheensä ostovoimassa siitakin huolimatta, että kulutustuotteiden hinnat olivat pysyneet korkealla.

Maan valuutta, Egyptin punta on ollut jyrkässä laskusuhdanteessa arabikeväästä alkaen. Keskeisenä syynä tälle laskusuhdanteelle on ollut kireä poliittinen tilanne valtion sisällä. Sen lisäksi, että devalvaatio, eli valuutan arvon aleneminen, on nakertanut egyptiläisten uskoa maansa talouden elpymiseen ja kotitalouksien taloudellisen tilanteen helpottumiseen, se on myös verottanut luottamusta merkittävästi Egyptin kauppakumppaneilta ja sijoittajilta. Egyptiläisten ikeenä ei ole ollut yksistään korkea työttömyysaste vaan myös alhaiset palkat ja säännöllisesti korottuvat hinnat kulutustuotteissa. Merkittävimmin hinnankorotukset koskivat polttoaineen sekä hedelmien ja vihannesten hintoja, jotka karkasivat valtaväestön tavoittamattomiin, kun työssäkäyvän väestön palkat eivät nousseet samassa suhteessa tuotteiden kallistumisen kanssa, jos lainkaan. Tällä toimintaketjulla ahdinko ei siis kohdistunut pelkästään kasvavaan työttömien ryhmään, vaan myös työssäkäyvien elämä hankaloitui merkittävästi. (Maaraportti 01/2014.) Inflaatio kasvoi merkittävästi vuoden 2013 aikana, jolloin se oli 9,5 % tasolla. Elintarvikkeissa inflaatio oli samaan aikaan 18,6 % mikä vei useat päivittäistuotteet hinnoittelullaan kansalaisten ulottumattomiin. (Maaraportti 03/2014.) Verrattaessa näitä lukuja Suomen vastaaviin, heinäkuussa 2019 Suomen inflaatio oli 0,8 % (Tilastokeskus 2019). Vuonna 2013 Suomen vuosi-inflaatio oli 1,7 % tasolla (Tilastokeskus 2013). Maaraportissa 05/2014 kerrottiin miten hallitus antoi lausunnon jyrkästä kaasun hinnan noususta. Kotitalouksille tämä oli jälleen merkittävä taloudellinen tappio, sillä kaasu on yleisesti käytössä kodeissa. Tammikuun 2015 maaraportissa kerrottiin pyrittävän merkittävään parannukseen julkisen sektorin minimipalkan määrittämisellä. Yleisesti Egyptissä palkkaus on ollut alakantissa alasta riippumatta, erityisesti julkisella sektorilla. Tämä on tarkoittanut muun muassa julkisen sektorin virastoissa työskentelevillä 1200 EGP:n (67 \$) minimipalkkaa (Maaraportti 06/2018). Tämän takia minimipalkka-asetus oli tervetullut parantamaan pienituloisimpien oikeuksia. Haastattelussa nousi esiin miten tärkeistä toimista tässä on ollut kyse. Haastateltu kertoi, että yksi presidentin ehdottomasti parhaita uudistuksia on ollut juuri infrastruktuurin parantaminen, jonka yhteydessä on rakennettu

kokonaan uusia asuinalueita. Kyseiset asuinalueet kohdennettiin pääasiassa kodittomille tai slummeissa asuville. Infrastruktuurin parantamisen lisäksi haastateltava mainitsi ehdottoman hyväksi toimiksi minimipalkan asettamisen. Vaikka minimipalkka vielä asetuksenkin jälkeen on hyvin alhainen, on se silti luonut jonkinlaisen turvan kansalaisille.

Heikoimmassa asemassa olevaa kansanryhmää valtio päätti lähteä tukemaan käteisavustuksin alkuvuodesta 2015 alkaen. Tästä uutisoitiin Reutersin haastattellessa sosiaaliministeri Ghada Walya. Kompensaatiota haluttiin maksaa erityisesti vuoden 2014 aikana kasvaneiden energia-avustuksien leikkauksien takia. (Maaraportti 11/2014.) Myös Maailman Pankki oli mukana rahoittamassa köyhimpien perheiden tukemista Egyptissä. Maailman Pankin myöntämän lainan suuruus oli 400 000 000 \$, joka jyvitetiin perheille niin, että lapsesta myönnettiin 325 EGP:n suuruinen lisä ja yli 65-vuotiaasta perheeseen kuuluvasta henkilöstä 350 EGP:n avustus. Arviolta vuonna 2016 Egyptissä jopa 27,8 % väestöstä (1,5 miljoonaa perhettä) eli köyhyysrajan alapuolella. Köyhyysrajan määritelmänä tässä kohdassa toimii 482 EGP:n (28,18\$) tulot henkilöä kohden kuukaudessa. (Maaraportti 12/2016.) Tukemista jatkettiin vuoden 2017 aikana valtion taholta kaikista heikoimmassa asemassa oleville perheille. Valtio myönsi nelihenkiselle perheelle 50 EGP:n suuruisen kuukausiavustuksen, jonka perhe pystyi käyttämään tarvitsemiinsa hyödykkeisiin. Mikäli perheeseen kuului enemmän kuin kaksi lasta, jokaisesta lapsesta avustukseen tuli lisää 25 EGP. (Maaraportti 09/2017.) Avustus oli kohdennettu koskemaan tiettyjä tuotteita, joista tuen saaja pystyi valitsemaan käyttökohteen. Sen lisäksi avustuksen saaja sai tuotteita, esimerkiksi leipää, edullisemmalla hinnalla. Merkittävä hintojenkorotus tapahtui toukokuussa 2016, jolloin terveysministeriö antoi luvan tehdä jopa 20 % hinnankorotuksia edullisimpiin lääkkeisiin, joiden hinta ennen korotusta oli ollut 30 EGP tai sen alle. Arvion mukaan kaksi kolmesta Egyptissä myytävästä lääkkeestä meni kyseiseen hintakategoriaan. Useimmat näistä lääkkeistä olivat olleet hinnoiltaan samoja jopa 20 vuotta. Lupa hinnankorotuksille sai aikaan kuitenkin sen, että osassa tapauksia hintoja oli nostettu jopa yli 20 %. Kaiken kaikkiaan näin merkittävä hinnankorotus sai aikaan sen, että lääketeollisuuden tulot kasvoivat merkittävästi, mutta elinkustannukset nousivat jälleen, minkä seurauksena myös inflaatio kasvoi yli 10 % edellisvuoteen verrattuna. (Maaraportti 07/2016.) Nämä tapahtumat saivat vuorostaan aikaan sen, mikä tapahtuu varsin yleisesti taantuman vaihtuessa lamaksi: kansalaisten yleinen mieliala aleni epävarmuuden seurauksena ja kulutus pieneni, mikä vuorostaan kiihdytti inflaatiota ja ohjasi tapahtumat entistä voimakkaampaan kierteeseen, jossa kansalaisten henkinen hyvinvointi alkoi kärsiä varsin nopeasti ja lohduttomuus valtasi mielen. Jokaista lamaa ja taantumaa seuraa kuitenkin ennemmin tai myöhemmin myös nousukausi. Egyptin kohdalla se vaati vuosia, mutta parempi taloudellinen ajanjakso koitti vuoden 2018 aikana.

Myönteisiä merkkejä näkyi jo vuoden 2017 aikana. Kesään 2018 mennessä kansalaisten luottamus talouden myönteiseen kehitykseen oli vahvistunut niin paljon, että automarkkinat vilkastuivat merkittävästi aiempiin vuosiin verrattuna. Auto on luksustuotteeksi luokiteltava tuote Egyptissä, ja tämän vuoksi tätä kehityssuuntaa voi pitää vahvana signaalina siitä, että kulutusaste on kääntynyt noususuhdanteiseksi kansalaisten keskuudessa. (Maaraportti 06/2018.)

Edeltäneiltä presidenteiltä el-Sisille jäi perinnöksi tyytymättömän kansan lisäksi monia vanhentuneita ja aikansa eläneitä lakeja. Niistä yhtenä esimerkkinä kansainväliseen kauppaan liittyvä säädäntö, joka ei ole edesauttanut kaikilta osin kansainvälisen liiketoiminnan kehittymistä ja siihen haluttiin tehdä muutos. Konkreettisena toimenä ministeriön taholta voi pitää kiristettyjä tullimaksuja, joita kauppaministeriö langetti vuoden 2015 ensimmäisellä vuosineljänneksellä ulkomaisille toimittajille koskien muun muassa vahvistettuja teräsharkkoja ja sokeria. Tällä toimella oli tarkoitus tukea ja vahvistaa kotimaisten tuottajien toimituksia ja sen myötä vahvistaa myös työllisyyttä. Vaikka kansalliset tarkoitukset olivat hyvät, heräsi siitä kysymys velvoittaa hallitus vapauttamaan talous myös ulkomaisten toimittajien taholle. (Maaraportti 05/2015.) Maaliskuussa 2016 investointiministeriksi nimitetty Dalia Khorshid oli laatimassa uutta lakia yhdessä toimikuntansa kanssa kansainvälisen liiketoiminnan parantamiseksi ja samalla työpaikkojen synnyttämiseksi Egyptiin. Hallitus antoi suostumuksensa lakiuudistukselle 29.12.2016. Lakiuudistus ei itsessään tarjonnut mitään merkittäviä uusia avauksia, mutta sen keskeinen idea pohjautui verotuksen järkevöittämiseen ja sen kautta kauppasuhteiden houkuttelevuuteen. (Maaraportti 01/2017.) Jos kauppasuhteita avautuisi lisää, myös työpaikkoja syntyisi, mikä olisi ensiarvoisen tärkeää jatkuvasti lisäkansoittuvaan maahan.

Vaikka vuoden 2014 presidentinvaaleissa valituksi tullut el-Sisi nauttii monilta osin kansan suosiota, on hänen ja hallituksen toimia myös kritisoitu. Yksi näistä kerroista tapahtui lokakuussa 2015 kun tuhansia valtio-omisteisissa tekstiilitehtaissa työskenteleviä työntekijöitä marssi ulos ja käynnisti lakon mielenilmauksena siitä, ettei heille ollut maksettu 10 % suuruista sosiaaliavustusta peruspalkan päälle, vaikka presidentti oli kyseisen bonuksen määrännyt maksettavaksi. (Maaraportti 11/2015.) Tämänlaiset mielenilmaukset ja lakot olivat hyvin harvinaisia maassa ennen vallankumousta ja arabikevättä. Kuten jo aiemmin toin työssäni esiin, kansan rohkeus epäkohtien ilmaisemisessa on yksi merkittävistä muutoksista mitä arabikevään tapahtumat ovat saaneet yhteiskunnallisella tasolla aikaan. Osin el-Sisin tekemät päätökset ja uudistukset ovat aiheuttaneet ihmetystä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin, mutta laajasti mediaa tarkkaillen ja haastatellun henkilön kommentteja lukiessa on myös todettava, että suurilta osin el-Sisin tekemiä ratkaisuja kuitenkin tuetaan ainakin kansallisella tasolla. Yhdeksi tärkeimmäksi parannukseksi mitä haastateltu henkilö mainitsee, on

turvallisuustilanteen merkittävä parantuminen el-Sisin valtaannousun jälkeen. Tarkemmin turvallisuuteen liittyviä seikkoja tulen avaamaan seuraavassa alaluvussa.

5.2.2. Turvallisuustilanteen parantaminen

Merkittävä turvallisuutta heikentävä ilmiö Egyptissä, kuten suuressa osassa Lähi-idän maita, on ollut kasvava terrorismin määrä, sekä ääriliikkeiden lisääntyminen ja radikalisoituminen. Aiemmassa alaluvussa käsittelemäni työttömyyden alentuminen ja koulutuksen lisääminen rajoittavat terrorismia osaltaan, mutta Egypti on päätenyt käyttämään myös voimakeinoja sen hillitsemiseen ja poiskitkemiseen. Poliittiselle kentälle Egypti on pyrkinyt lisäämään turvallisuutta voimakkailla toimilla Muslimiveljeskuntaa kohtaan. Tämä on käytännössä tarkoittanut sitä, että Muslimiveljeskuntaa estettiin osallistumasta uuteen poliittiseen etenemissuunnitelmaan. Hetkellisesti toiminta ravisutteli myös turvallisuustilannetta, sillä puolueen kannattajia oli maassa paljon ja se, ettei heidän ykköspuolueensa päässytään osallistumaan päätöksentekoon, oli riskinä aiheuttaa levottomuuksia, jopa radikalisoitumista. Joulukuussa 2013 Muslimiveljeskunta oli luettu terroristiryhmiin kuuluvaksi ministerineuvoston toimesta. Tämän takia myös Muslimiveljeskunnan kannattamisesta maassa tuomittiin ankarasti. Tämä oli seurausta elokuussa 2013 tapahtuneista vakavista yhteenotoista Muslimiveljeskunnan kannattajien ja väliaikaisen hallinnon välillä. Näissä kahakoissa kuolonuhreja tuli turvallisuusjoukkojen toimesta 600. (Maaraportti 02/2014.) Maaraportissa 01/2014 tuotiin esille uusi protestilainsäädäntö, jonka keskeisenä tarkoituksena oli tuomita kaikki väkivaltainen ja radikalisoitunut protestikäyttäytyminen. Lain nojalla protestin harjoittaja on oikeus tuomita poliisien toimesta sakkorangaistukseen tai vankilatuomioon. Tämän seurauksena maaliskuussa 2014 Egyptin ylempi oikeushuone tuomitsi 529 Muslimiveljeskunnan kannattajaa kuolemantuomioon osallisuudesta turvalisuusviranomaisten murhaan vuoden 2013 aikana (Maaraportti 04/2014). Teloitus on yhä tänäkin päivänä Egyptissä käytössä oleva rangaistuksen muoto. Alkuvuoden 2019 aikana teloituksia on laitettu maassa täytäntöön ainakin 15. (Maailma.net.) Kuolemantuomiota ei kuitenkaan välttämättä aina toteuteta, vaikka henkilö olisikin sen mukaan tuomittu. Näin ollen on mahdotonta sanoa, montako maaliskuussa 2014 tuomituista henkilöistä todellisuudessa teloitettiin. Yleisesti Egyptissä ihmisoikeustilanne on heikentynyt vuodesta 2013 alkaen ja maassa on paljon muun muassa poliittisia vankeja (Emt). Erityisen selvästi ihmisoikeuksien vajavaisuus näkyi arabikevään jälkeen lukuisina tarpeettomina pidätyksinä, virkavallan kohtuuttomana väkivaltana mielenosoittajia kohtaan sekä pidätettyjen törkeänä kiduttamisena. Myös Amnesty International on ottanut kantaa useaan otteeseen sivuillaan

heikentyneeseen ihmisoikeustilanteeseen Egyptissä. Viimeisin näistä on julkaistu lokakuussa 2019. Tuolloin Egyptissä käynnistyi suurin pidätysoperaatio el-Sisin presidenttikauden aikana. Vajaan kahden viikon aikana pidätettiin yli 2300 henkilöä, joista vähintään 111 oli lapsia. Pidätettyjen joukossa oli muun muassa journalisteja, poliitikkoja ja rauhanomaisesti käyttäytyneitä mielenosoittajia. (Amnesty International, 2019.) Näiden ilmiöiden valossa voi vain todeta synkän tosiasian, etteivät kaikki Egyptissä saavutetut kehitysaskeleet ole olleet myönteisiä ja kyenneet saavuttamaan demokratialle ominaisia piirteitä.

Arabikevään jälkeen kovakätiseen terrorisminvastaiseen toimintaan on ollut syynsä. Arabikevät toimi käännekohtana räjähdysmäiselle terrorismin kasvulle niin Egyptissä kuin muuallakin Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä. Surullisimpina esimerkkeinä tästä toimivat Syyria ja Irak. Suurin osa terroriteoista Egyptissä tapahtui samaan aikaan tai varsin pian arabikevään tapahtumien jälkeen, eli vuosia aiemmin kuin tutkielmani keskiössä oleva ajanjakso on. Kuitenkaan ilman 2010-luvun alun lukuisia terrori-iskuja Egypti ei olisi ajautunut tilaan, jossa se tänä päivänä on taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti. Egyptin kohdalla lähes poikkeuksetta väkivaltaiset iskut ovat tapahtuneet Siinain niemimaalla, johon on myös ollut voimassa hyvin pitkään matkustuskielto esimerkiksi Suomen ulkoministeriön toimesta. Alueella viranomaiset ovat taltuttaneet muun muassa ISIS:n joukkoja aseellisissa yhteenotoissa. Maaraporteissa turvallisuustilannetta on kuvattu seuraavasti:

...in the absence of widespread street protests, the security picture is likely to remain volatile, with the new regime confronted by a deepening militant Islamist insurgency in the Sinai Peninsula. This was exemplified by the killing of at least 26 soldiers and civilians on January 30th in North Sinai in a series of car bomb and mortar attacks, following a similar attack in October that claimed 31 soldiers. Both attacks—the deadliest since Mr Morsi's removal—were carried out by the most active group in the peninsula, Ansar Beit al-Maqdis. To counter the rising insurgency, the military launched its largest campaign ever in late 2014 to cleanse Sinai of militant insurgents. (Maaraportti 03/2015).

Kansainvälisellä tasolla yksi merkittävimmistä iskuista tapahtui 31.10.2015 Siinain niemimaalla, kun venäläinen matkustajakone ammuttiin alas ja kaikki koneessa olleet matkustajat sekä miehistö, yhteensä 224 henkilöä, saivat surmansa. (Maaraportti 12/2015.) Tämän massiivisen iskun lisäksi vuonna 2015 tehtiin myös muita pienempiä iskuja, joiden vaikutukset muuttuivat merkittäviksi niiden päädyttyä mediaan, koska uutisointi saa aikaan aina imagollista tuhoa. Yksi iskuista tapahtui Kairossa heinäkuun 11. päivänä 2015, jolloin autopommi räjähti Italian konsulaatin edessä (Maaraportti 08/2015). Kansainvälisen uutisoinnin mukaan iskussa kuoli vähintään yksi ihminen, ja materiaalisten

tuhojen kerrottiin olevan merkittävät (The Guardian 1 2015; The New York Times 2015). Tälle uutisoinnille merkittävää lisäarvoa ja kauheutta toi se, että isku oli kohdistettu ulkomaisiin virkamiehiin ja diplomaatteihin. Aina iskut eivät kuitenkaan ole suuntautuneet paikallisväestön ulkopuolelle. Egyptissä onkin jouduttu tottumaan uskonryhmien välillä tapahtuviin iskuihin. Historian saatossa iskuja on sadellut muslimien ja koptikristittyjen välillä, jolloin uhreiltakaan ei ole pystytty välttymään. Yksi tuhoisimmista paikallisväestöön kohdistuneista terrori-iskuista tapahtui Siinain niemimaalla 24.11.2017, jolloin 25—30 terroristia avasi tulen moskeijan pääsisäänkäynnistä ja ikkunoista kohti perjantairukouksessa mukana olleita suufeja (Yle 2017). Suufismi on sunni-islamin suuntaus, joka korostaa islamin mystiikkaa, ja tästä syystä salafistit, joihin suurin osa ISIS:n kannattajista lukeutuu, pitävät suufeja harhaoppisina (McCants 2016, 71, 80). Kansainvälisen median lisäksi uutisointi oli myös kansallisesti näkyvästi esillä. Vaikka mikään terroristiryhmä ei ilmoittautunut iskun tekijäksi, kaikki viittasi siihen, että iskun takana oli ISIS. Terrori-iskuna tämä oli suurin ja tuhoisin venäläisen matkustajakoneen alas ampumisen jälkeen. (Maaraportti 12/2017.) Moskeijaiskussa kuoli paikallismedian mukaan yli 200 ihmistä, Ylen mukaan uhreja oli yli 300 (Maaraportti 12/2017; Yle 2017). Iskun jälkeen presidentti el-Sisi kiristi terrorismin vastaista taistelua ja maaraportissa 03/2018 kerrottiin, miten Siinain niemimaalla armeija reagoi entistä tehokkaammin ja aggressiivisemmin terroristiryhmien eliminoimiseksi. Terrorismin vastaiseen taisteluun valjastettiin kaiken kaikkiaan 60 000 sotilasta ja 52 000 poliisia, joiden voimin erityisesti Siinain niemimaalla oli tarkoitus saada terroristijärjestöjen toiminta ajettua alas ja näin kasvatettua valtion sisäistä turvallisuutta. (Maaraportti 06/2018.) Minkään maan on yksin vaikea ehkäistä terroritekoja, mutta yhteistyössä on merkittävästi voimaa. Lokakuussa 2014 Libyan ja Egyptin pääministerit pitivät yhteisen lehdistötilaisuuden, jossa he kertoivat kasvaneesta halusta tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä terrorismia vastaan. (Maaraportti 10/2014.)

Aina terrorismin lisääntyminen ei ole oman maan sisäisistä tapahtumista kiinni, vaan se saattaa saada kimmokkeen myös aivan toista kautta. Maaraporteissa nostettiin esiin huoli mahdollisesti lisääntyvästä jihadismista eli “marttyyriuteen tähtäävästä aseellisesta kamppailusta ryhmään kuuluvien kanssa, islamin uskonoppien mukaisesti” (Malkki & Saarinen 2019, 33—35). Raportissa mainittiin USA:n päätöksestä hyökätä ISIS:ä vastaan Syyriassa ja hyökkäyksen aiheuttamista mahdollisista seurauksista naapurimaissa, kuten Egyptissä jihadismin lisääntymisenä (Maaraportti 10/2014). Kun ilmiötä lähdetään tukahduttamaan yhdellä alueella, on tyypillistä, että sen ilmentyminen voimistuu jossain muualla. Terrorismi kylvää pelkoa, jota media ruokkii pyyteettömästi uutisoidessaan veriteoista. Tällä tavoin media toteuttaa ja toisaalta myös helpottaa terroristien tavoitetta. Tämän vuoksi media joutuu myös ikävään välikäteen. Laadukkaan

journalismin tehtävä on kuitenkin raportoida ympärillämme tapahtuvista asioista ja lisätä ihmisten tietoisuutta, mutta samalla se kylvää terroristien haluamaa pelon siementä.

Terrorismi ei vaikuta yksinomaan lomamatkailuun, vaan se tyrehdyttää matkailuliikenteen lisäksi myös muun muassa kaupankäynnin, ja vaikuttaa näin paljon laajemmin yhteiskuntarakenteisiin aiheuttaen merkittävät taloudelliset vaikutukset. Se lamauttaa valtaan päästyään koko yhteiskunnan, mitä koko maailma on joutunut todistamaan Syyrian kohdalla.

Havainto, jonka olen joutunut tätä tutkielmaa tehdessäni huomaamaan, on se, miten räikeästi media valikoi mistä väkivaltaisuuksista ja terroriteoista se kertoo. Paikallisväestöön kohdistuvat iskut eivät päädy laajemmin median käsittelyyn, toisin kuin ne iskut, jotka kohdistuvat länsimaalaisiin tai matkailijoihin. Näen tämän ilmiön valitettavana siksi, että tällä median tietoisella uutisointien jaottelulla se saa Egyptin näyttämään vaaralliselta paikalta ainoastaan ulkomaalaisia kohtaan. Vaikka kaikesta uutisointi on mahdotonta, olisi kuitenkin tärkeää tehdä näkyväksi todellisuus eikä kertoa vain sitä osaa totuudesta, jonka uskotaan myyvän. Tämän kaltaisia tapahtumia ovat esimerkiksi koptikristittyihin tammi-helmikuussa 2017 kohdistuneet iskut, joissa kristittyjä Egyptin kansalaisia tapettiin yhteensä seitsemän (Maaraportti 04/2017). Länsimaalaisiin kohdistuneen iskun jälkeen tieto on jokaisen uutisjournalin kautta luettavissa, mutta nämä merkittävät, paikallisia ihmishenkiä vaatineet iskut jäävät tietoisuuden ulkopuolelle. Vaikeista vuosista elpyvälle valtiolle, kuten Egyptille, olisi myös ensiarvoisen tärkeää saada journalismin parissa kuuluviin myönteiset kehitysaskleet. Harmillisen usein kuitenkin käy niin, että ikäviä asioita on helpompi uutisoida puhtaasti niiden määrän vuoksi. Toisekseen dramaattisuus, epätoivo, väärä ja kurjuus myyvät mediassa paremmin kuin myönteiset ja iloiset asiat.

5.2.3. Yhteenveto sosio-kulttuurisista vaikutuksista maaimagoon

Sosio-kulttuuriset vaikutukset ovat varsin monihaaraista, kuten edeltävä alaluku on pystynyt todentamaan. Vaikutukset tulevat näkyväksi niin infrastruktuurissa, turvallisuustilanteessa, koulutuksessa kuin työpaikkojenkin muodossa. Vaikka sosio-kulttuuriset ilmiöt koskettavat ensitilassa maan omia kansalaisia, on niillä myös merkittävä vaikutus valtion ulkopuolella maaimagoon. Aikaa ennen sosiaalista mediaa ja internetiä tilanne oli toinen, mutta tänä päivänä tiedon kulkiessa sekunnin murto-osassa maailman ympäri, emme voi mitenkään ajatella etteivätkö valtion sisäiset rakenteet ja toiminta vaikuttaisi sen kantamaan maaimagoon. Luvussa tuotiin esiin useita lakiuudistuksia, joista osa on yhä edelleen vireillä, mutta myös niitä jotka on pantu täytäntöön.

Valtion on tärkeätä ajatella kansalaistensa hyvinvointia, puhutaan sitten koulutuksen tai turvallisuuden tason takaamisesta. Lupaukset muutoksesta eivät kuitenkaan vielä riitä rakentamaan myönteistä maaimagoa, vaan tarvitaan aitoja toimia lupauksien toteuttamiseksi. Tässä Egypti ja maan presidentti el-Sisi ovat onnistuneet, ainakin osin. Turvallisuustilanne on parantunut merkittävästi tarkastelujaksoni aikana. Terroristiryhmien hallitsemat alueet Siinain niemimaalta on purettu onnistuneesti ja Egyptillä on voimakas armeija valmiudessa toimimaan. Samoin myönteisiä uudistuksia on saatu lakiuudistusten myötä esimerkiksi minimipalkan kohdalla. Taloustilanteen kohennuttua myös infrastruktuurin paranteluun on ollut mahdollisuus, minkä myötä uusia asuinalueita on rakennettu voimakkaimmin kasvaville alueille. Kansalaisten hyvinvoinnin kannalta seuraava merkittävä kehitysskaskel olisi saada koulutukseen kohdistetut uudistukset käytäntöön, sillä yhä kiihtyvä väestönkasvu ei tule hellittämään ellei koulutuksen ja terveydenhuollon kautta saada muutoksia aikaan. Kohtuuttoman nopea väestönkasvu näyttäytyy myös maaimagollisesti varsin negatiivisena ilmiönä. Ennen kaikkea se kuitenkin aiheuttaa vakavia ongelmia valtion sisällä, ellei tilanteeseen saada tehokasta muutosta lähitulevaisuudessa.

5.3. Ympäristövaikutukset

Taantuman jälkeen ensimmäisiä selkeitä merkkejä eheytymisestä alkaa näkyä uusiutuvan ja kehittyvän infrastruktuurin myötä, kun usko talouteen ja tulevaisuuteen alkaa parantua. Varsin usein parantuneella infrastruktuurilla on myös suoria ympäristövaikutuksia. Kun asioista päätetään oikealla ja kestäväällä tavalla, voi niistä saatava hyöty olla myös kestävä kehityksen määritelmät täyttävää toimintaa. Yhteiskuntaa parantavilla uudistuksilla on myös vaikutus kansalaisten hyvinvointiin, kun he huomaavat, että parannukset antavat myös myönteisiä vaikutuksia heille. Egyptin kohdalla aiemmassa alaluvussa esittelemieni sosio-kulttuuristen vaikeuksien rinnalla todellisena haasteena on ollut pitää huolta kansainvälisistä suhteista, sekä samalla saada valtion kassaan tuloja, joilla egyptiläisten elinoloja olisi mahdollista parantaa. Tehtävä ei ole ollut helppo, sillä kuten aiemmissa alaluvuissa olen kuvannut, Egyptin monitahoiset diplomatiasuhteet Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän maiden kanssa tekevät maan asemasta haastavan. Samalla kun Egypti on pyrkinyt saamaan välejä kumppanimaihinsa paremmiksi, oman maan kansalaisista lähes kolmannes elää köyhyysrajan alapuolella. Silti valtion kassan kartuttaminen onnistuu ainoastaan veroja tiukentamalla, mikä vuorostaan ajaa kansalaisten talouden entistäkin ahtaammalle ja vähentää luottoa valtion päättäviin elimiin, ennen kaikkea presidenttiin. Vaikka el-Sisin valinta presidentiksi tapahtui kansan tahdosta, tiukka talouskuuri alkoi näkyä presidentin kannatuslukujen jyrkkänä heikkenemisenä ensimmäisen

presidenttikauden viimeisenä vuotena 2017. Monella tavalla Egyptin sisäpoliittisen tilanteen kannalta on mahdollista todeta, että vuosi 2017 oli käännteentekevä ja antoi suuntaviivoja tuleviin vuosiin. El-Sisin kohdalla vuosi 2017 tarkoitti näytönpaikkaa siitä, että tehdyt, osin kipeätkin ratkaisut koskien taloutta, olivat olleet kannattavia. (Maaraportti 01/2017.) Viimeisen presidenttivuotensa jälkimmäisellä puoliskolla kansa sai presidentin toimesta pieniä helpotuksia arkeensa, muun muassa vähävaraisten avustuksien korotuksina, mutta mitään totaalista helpotusta sekään ei pystynyt tuomaan jatkuvasti kiihtyvän inflaation rinnalla. (Maaraportti 08/2017.) Uudet presidentinvaalit järjestettiin vuoden 2018 keväällä, jolloin el-Sisi valittiin toiselle nelivuotiskaudelle. Tämä siitäkkin huolimatta, että jo ensimmäisen kautensa aikana hän oli kerännyt suuren määrän autoritääristä hallintamuotoaan vastustavia kansalaisia. Kaikesta huolimatta el-Sisi on ollut eheytyamisen ajanjakson keulakuvana, niin hyvässä kuin pahassa. Monilta osin hän on kuitenkin saanut nauttia kansansa suosiosta, vaikka osa uudistuksista onkin ollut kipeitä ja tapahtunut kansan kustannuksella.

5.3.1. Infrastrukturi

Maaraportissa 05/2014 mainittiin Egyptin valtioneuvoston kohdentavan määrärahoja tulevaisuudessa priorisoiden infrastruktuurin parantamiseen sekä vesi- ja sähköverkoston uusimiseen. Tälle kunnostustyölle oli mitoitettu yhteensä neljä vuotta. Energiaministerin lausunnon mukaan töiden olisi pitänyt jatkua aina vuoteen 2018 asti. Tähän kunnostustyöhön määrärahoja tarjosi muun muassa Saudi-Arabia, joka on ollut tukemassa Egyptiä taloudellisesti useampaan kertaan arabikevään jälkeen. Pikku hiljaa elpyvän taloudellisen tilanteen myötä myös arabimaiden ulkopuoliset valtiot ja yritykset kiinnostuivat Egyptin rakennushankkeista. Jälleenrakennuksen vuosina myös lainsäädäntöä muovattiin houkuttelevammaksi niin ulkomaisille sijoittajille kuin kotimaisille yksityisen sektorin toimijoille. Yksi merkittävistä avauksista valtion taholta yksityiselle sektorille tuli rautatieliikennettä koskien. Valtion rautatiekalusto oli päässyt huonoon kuntoon vuosikymmenten saatossa, ja vanhentuneen kaluston rinnalle kaivattiin uusia toimijoita. Tarkoituksena oli monipuolistaa ja laajentaa raideliikennettä, jossa valtio-omisteisella raideliikenteellä olisi yhä paikkansa, mutta myös yksityiselle sektorille tarjoutui mahdollisuus lähteä kilpailuun mukaan. (Maaraportti 10/2017.) Kaluston lisäykselle ja uudistamiselle tarve oli ilmeinen jatkuvasti kasvavan kysynnän ja lisääntyvän väestön keskuudessa. Kevennettyjen lakiasetusten seurauksena myös ulkomaista rahoitusta raidehankkeelle on jo saatu. Kiina on vahvistanut rahoittavansa ja rakentavansa uuden raideyhteyden Kairosta uuteen hallinnolliseen pääkaupunkiin, uuteen Kairoon. (Emt.) Uuden Kairon rakennushankkeesta puhuttiin ensimmäisen kerran maaraportissa toukokuussa 2015. Virallinen tieto

rakennushankkeesta tuotiin julkisuuteen maaliskuussa 2015, joten varsin nopeasti se päättyi osaksi myös maaraportteja, joskin vain pienellä sivulausemaininnalla. Kyseessä on kuitenkin uuden ajan ehkä suurin ja kunnianhimoisin rakennushanke Egyptissä. Hankkeen on käynnistänyt presidentti el-Sisi heti presidenttikautensa alussa. Hänen tavoitteenaan on jättää vallankumouksen aikaiset muistot nykyiseen pääkaupunkiin Tahrir-aukiolle ja saada Egypti jälleen näyttämään monin eri tavoin houkuttelevalta maalta. (CityMetric 2015.) Tällä hetkellä hanketta viedään kovaa vauhtia eteenpäin, ja uuden pääkaupungin olisi tarkoitus olla valmis vuonna 2030. Rakennustyöt kuitenkin laahaavat rajusti rahoituksen puutteen vuoksi. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 58 miljardia dollaria, johon kuitenkin valtion omat varat eivät riitä. Tähän asti rahoitusta on saatu ulkomailta noin viidennes, muun muassa Kiinasta 4,5 miljardia dollaria. Valmistuessaan uuden pääkaupungin olisi tarkoitus tarjota koti vähintään 6,5 miljoonalle ihmiselle. (Reuters 2019.) Kaikilta osin onnistuessaan hanke parantaisi egyptiläisistä ainakin osan elinoloja ja elinympäristön viihtyvyyttä. Ennen hankkeen loppuun viemistä ei kuitenkaan voi olla edes täysin varma adaptoituvatko egyptiläiset täysin tähän hankkeeseen, ja ovatko he valmiita muuttamaan uuteen, täysin modernisoituun kaupunkiin, vaikka se toisikin tilaa ja sen kautta mahdollisesti mukavuutta elämään.

Tällä hetkellä erityisesti länsimaissa puhutaan merkittävästi ilmastonmuutoksesta sekä siihen liittyvistä toimista, joilla maapallon kiihtyvä lämpeneminen olisi hidastettavissa. Uuden pääkaupungin rakennushanke on tarttunut täysillä tähän haasteeseen. Hankkeen kotisivuilla tuodaan näkyväksi miten energiaa on tarkoitus tuottaa muun muassa auringon ja tuulen avulla, ja julkinen liikenne toimisi kaupungin sisällä sähköllä. Sen lisäksi kaupungin viheralueisiin panostetaan ja kaupunkiin on tarkoitus rakentaa esimerkiksi New Yorkin Central Parkia suurempi viheralue kaupunkilaisten virkistäytymistä varten. (Acud; The Guardian 2, 2015.) Tämänlainen toiminta olisi suotavaa laajemminkin jo pelkästään egyptiläisten hyvinvointia silmällä pitäen, mutta myöskään globaalisti ei ole yhdentekevää, miten lähes 100 miljoonaa asukasta sisällään pitävä valtio toimii. Uuden Kairon lisäksi nykyisen pääkaupungin ympäristöön oli vireillä toinenkin orastava rakennushanke. Vuoden 2018 alussa maaraporteissa julkaistu tieto kuivanmaan sataman rakentamisesta Kairon lounaispuolelle toimi jälleen yhtenä osoituksena Egyptin halusta parantaa infrastruktuuriaan laajemminkin, ja samalla kehittää toimivampia logistisia ratkaisuja, (Maaraportti 01/2018) jotka voisivat edistää myös kansainvälistä kauppaa ja palauttaa Egyptin asemaa kumppanimaana sille tasolle mitä se oli ennen arabikevättä.

Vihreät arvot ja kestävä kehitys nousevat keskiöön myös puhuttaessa Egyptin energiatuotannon uudistuksista. Kestävää kehitystä edustaa ehdottomasti Saudi-Arabian kanssa solmittu sopimus kolmen aurinkoenergiavoimalan rakennuttamisesta Assuanin läheisyyteen etelä-Egyptiin. Alustavan

suunnitelman mukaan voimaloiden oli tarkoitus rakentua Niilin suistoalueelle pohjoisosaan maata. Suunnitelmia kuitenkin muutettiin, koska etelässä myös vesivoiman käyttö mahdollistui, jolloin energiantuotanto ekologisoitui ja muuttui entistä kestävämmälle pohjalle. (Maaraportti 09/2017.) Vuoden 2018 alussa ensimmäinen osa aurinkovoimaloista oli saatu käyttöön ja maaraporteissa julistettiin, miten Egypti on aurinkoenergian avulla saateltu maailmankartalle (Maaraportti 04/2018). Lisää ekologisia energiantuottomekanismeja kehitettiin jo paria kuukautta myöhemmin, kun maaraportissa 11/2017 kerrottiin Japanin, Ranskan ja Egyptin yhteisestä tuulipuiston rakennushankkeesta Suezin kanavan varrelle. Puiston olisi määrä valmistua vuoteen 2020 mennessä ja kasvattaa Egyptin energiantuotantoa 40 %:lla tulevien 20 vuoden aikana. Tämä tulee olemaan merkittävä parannus ajatellen kansalaisten elinoloja. Vielä arabikevään jälkeen vuonna 2014 maassa katkaistiin sähköjä säännöllisesti, jotta energia riittäisi maan tarpeisiin. Uusiutuvan energian lisäksi Egypti on laatinut myös Saksan, Ranskan ja Venäjän kanssa tärkeitä sopimuksia energiantuotannon kasvattamiseksi. Myönteisen talouden elpymisen signaalin myötä saksalainen Siemens oli valmis allekirjoittamaan sopimuksen uuden sähkögeneraattorin rakentamisesta, jolloin Egyptin energiantuotantoa olisi mahdollista kasvattaa jopa 50 % silloisesta tasosta (Maaraportti 07/2015). Myös Ranska solmi sopimuksen maan presidentin François Hollanden johdolla. Hollande vieraili Egyptissä huhtikuussa 2016 ja tuolloin Ranska allekirjoitti Egyptin kanssa 1,5 miljardin dollarin sopimuksen koskemaan liikenteen ja sähköhankkeiden edistämistä ranskalaisilla yrityksillä. (Maaraportti 05/2016.) Kahden välisten suhteiden kannalta merkittävin näistä kolmesta sopimuksesta oli solmittu Venäjän kanssa. Sopimus Egyptin ensimmäisen ydinvoimalan korjaustyöstä solmittiin venäläisen Rosatom -yrityksen kanssa. Ydinvoimala sijaitsee el-Dabaassa, maan pohjoisosassa, noin 160 kilometriä Alexandriasta länteen. (Maaraportti 12/2015.) Venäjän rahoitus tähän hankkeeseen ei ole mitätön vaan se on suuruudeltaan 25 miljardia dollaria, mikä tarkoittaa 85 % ydinvoimalan rakennuskustannuksista. (Maaraportti 04/2017.) Ydinvoimalan teho on korjauksen jälkeen 4,8 GWe, minkä uskotaan kattavan jopa 50 % Egyptin koko energiatarpeesta (World Nuclear News). Saman maaraportin yhteydessä, jossa kerrottiin ydinvoimalayhteistyöstä, kerrottiin myös vakavasta lento-onnettomuudesta, jossa venäläismatkailijoita kuljettanut kone ammuttiin alas ja kaikki matkustajat saivat surmansa. Samaisen onnettomuuden seurauksena Venäjä lopetti Egyptiin suuntautuvan matkailun kokonaan. Oli mielenkiintoista huomata, että yhteistyön muilla talouden sektoreilla oli mahdollista jatkua, vaikka lento-onnettomuudella oli vaikutuksensa Egyptin jo valmiiksi heikkoon taloudelliseen tilanteeseen. (Maaraportti 12/2015.)

Muita infrastruktuuriin liittyviä hankkeita olivat muun muassa Suezin kanavan leventäminen ja syventäminen. Tämän mittavan rakennushankkeen jatkosuunnitelmista annettiin tietoa maaraportissa

1/2016, jossa esille nostettiin useampikin kehityshanke, joilla oli tarkoitus edistää valtion elpymistä vaikeiden vuosien jälkeen. Yhtenä infrastruktuurin merkittäviin hankkeisiin lukeutui uuden vesireitin rakentaminen Välimereltä itäiseen Port Saidin kaupungissa sijaitsevaan konttisatamaan. Tämä hanke oli osa laajempaa Suezin kanavan laajennustyötä, jolla Suezin kanava oli tarkoitus tuoda osaksi kansainvälistä teollisuutta ja muodostaa siitä logistinen solmukohta. Hanke vihittiin virallisesti alkaneeksi 5.8.2014 presidentti el-Sisin toimesta. Kokonaisuudessaan hanke oli mittava, sillä se kattoi uuden kokonaismitaltaan 35 kilometriä olevan kaivetun ohituskanavan sekä jo aiemmin olemassa olleen 37 kilometriä pitkän kanavan leventämisen ja syventämisen. (Maaraportti 09/2014.) Rakennustöiden aloituksesta kerrottiin vuoden 2016 ensimmäisessä maaraportissa. Työt aloitettiin Välimereltä kohti Port Saidin itäistä terminaalialueita. Suezin kanava ei kuitenkaan jäänyt ainoaksi vesinfrastruktuurihankkeeksi, vaan myös Niilin veden valjastaminen nousi ajankohtaiseksi Etiopian patohankkeen myötä. Tämä hanke sai vauhtia Etiopian kanssa heikenneistä diplomatiasuhteista. Kun arabikevään jälkeen Egyptin huomio siirtyi taloudesta maan sisäisiin poliittisiin kysymyksiin, käytti Etiopia tilannetta hyödykseen ja edisti suurpadon rakentamista Niilille. Tämä vuorostaan sai aikaan Egyptissä vesitilanteen heikkenemisen, ja se on heikentänyt maiden välisiä suhteita aina vuodesta 2011 alkaen. (Maaraportti 04/2014.) Suurpadon rakennushanke eteni parissa vuodessa merkittävästi niin, että toukokuun maaraportissa 2016 mainittiin Sinisen Niilin vedentulon Egyptiin tulevan heikkenemään merkittävästi tulevaisuudessa. Tilanne ei edistänyt maiden välisiä suhteita missään kohdassa, ja kyseisen hankkeen tiimoilta Egypti joutui myös vastakkain Afrikan neuvoston kanssa, tämän ollessa hankkeen kanssa vahvasti Etiopian puolella. (Maaraportti 05/2016.) Padon rakentaminen on aiheuttanut konkreettista harmia Egyptille vedenpuutteen muodossa. Vuoden 2018 alkupuolella Egyptin hallitus joutui tekemään päätöksen riisinviljelyn kaventamisesta yhteen kolmannekseen veden riittävyyden takaamiseksi. (Maaraportti 03/2018.) Tämä oli päätöksenä merkittävä, sillä matkailun ohella maanviljely on Egyptin tärkeimpiä tulonlähteitä. Erityisesti Niilin varrella asuville maanviljelijöille annettu päätös vaikutti heidän talouteensa romahduttavasti.

5.3.2. Kestävän kehityksen ratkaisuja

Haluan tässä alaluvussa nähdä kestävän kehityksen laajempänä käsitteenä kuin se yleensä on totuttu ymmärtämään. En siis tule tarkastelemaan pelkästään luontoon ja ympäristöön liittyviä teemoja, vaan yleisesti aiheita, jotka mahdollisesti pystyisivät tarjoamaan kestävän pohjan Egyptille sen kehittäessä toimintaansa kestäväälle pohjalle.

Yksi merkittävistä tämän kaltaisista toimista tapahtui jo heti vuoden 2014 alussa, jolloin Mohammed Morsi oli erotettu presidentin virasta ja hänen puolivuotiselle siirtymäkaudelleen laadittiin kolmen kohdan päähankkeiden lista. Tämä lista onnistuessaan saisi aikaan aivan uuden suunnan Egyptin poliittiselle pohjalle. Päähankkeiden listalla olivat: kansanäänestys muutetulle perustuslaille, presidentinvaalit sekä parlamenttivaalit. Kansanäänestys muutetusta perustuslaista saatiin toteutettua 14.—15.1.2014 ja se hyväksyttiin selvin lukemin 98,1 %. Tämä oli myös selkeä tulos tukemaan el-Sisin valintaa seuraavaksi presidentiksi. Alustava tarkoitus oli pitää parlamenttivaalit ennen presidentinvaaleja, mutta uudella päätöksellä ne pidettiin kuitenkin vastakkaisessa järjestyksessä, jotta puolueet saivat kampanjoinnille enemmän aikaa. (Maaraportti 02/2014.) Presidentinvaalit pidettiin toukokuussa 2014. Yleisesti kyseisiä vaaleja oli mahdollista pitää Egyptin ensimmäisinä demokraattisina vaaleina, joissa ehdokkaita oli useampi kuin yksi ja kansalla oli yhtäläinen oikeus vaikuttaa lopulliseen äänestystulokseen. Siitä huolimatta äänestysprosentti jäi poikkeuksellisen alhaiseksi, 47,45 %. Annetuista äänistä el-Sisi sai 96,91 %. (Maaraportti 06/2014.) Seuraavia vaaleja ei egyptiläisten tarvinnut odotella pitkään kun käyntiin saatiin parlamenttivaalien ensimmäinen kierros. Se järjestettiin 18.—19.10.2015, mikä oli huomattavasti myöhemmin kuin niiden piti alun perin olla. Äänestysprosentti vaaleissa jäi ennätysmäisen alhaiseksi tavoittaen ainoastaan 26,56 % tason. Tähän syynä oli luultavasti kansalaisten hupeneva kiinnostus sisäpolitiikkaa kohtaan sekä uupumus neljän taloudellisesti haastavan vuoden jälkeen. (Maaraportti 11/2015.) Vaalien toinen kierros saatiin toteutettua 16.12.2015, eikä tuolloinkaan äänestysprosentti noussut merkittävästi ensimmäisestä kierroksesta, saavuttaen juuri 30 % tason. Vaalien lopullinen tulos oli yllättävä, sillä aiemmin voitokas salafistipuolueena tunnettu Nour kärsi todellisen tappion, ja onnistui saamaan ainoastaan kourallisen paikkoja. Tämä oli selkeä signaali islamistipuolueiden kannatuksen hupenemisesta. (Maaraportti 02/2016.) Näin ollen kaikki päähankkeiden listalla olleista kolmesta asiasta saatiin toteutettua vielä lähes suunnitellussa aikataulussa. Tutkielmaani koskevalle tarkastelujaksolle mahtuivat vielä toisetkin presidentinvaalit, jotka järjestettiin maaliskuussa 2018. Odotetusti presidentti el-Sisi jatkoi vielä toiselle nelivuotiselle presidenttikaudelleen. Aivan kuten edellisissäkin presidentinvaaleissa, äänestysprosentti jäi verrattain alhaiseksi, saavuttaen juuri 40,5 % tason. (Maaraportti 05/2018.) Vaikka el-Sisin ensimmäinen presidenttikausi päättyi kansan kasvaneeseen tyytymättömyyteen, nähtiin presidentin tekemissä päätöksissä ja uudistuksissa myös hyvää. Viimeisimpien presidentinvaalien kohdalla egyptiläisten olikin tarpeen miettiä mihin suuntaan he toivovat maan kehittyvän. Perinnöksi el-Sisi ei saanut uuteen presidenttikauteensa terävimmässä terässä olevia diplomatiasuhteita, ja sen vuoksi el-Sisi kokikin ensimmäisen presidenttikautensa päätteeksi tärkeäksi vierailla naapurimaissa ja tavata niiden johtajia, sekä samalla selvittää kahden välisiä suhteita ja edistää diplomatiata. Hän vieraili muun muassa Saudi-Arabiassa ja Sudanissa.

Molemmilla tapaamisilla keskeisenä tarkoituksena oli vahvistaa maiden välisiä suhteita aiemmin kiristyneiden tapahtumien seurauksena. (Maaraportti 05/2017.) Tärkeitä virstanpylväitä el-Sisin ensimmäiselle presidenttikaudelle kestävän kehityksen saralla olivat tiivistyneet suhteet lännen kanssa, samalla kun hän vahvisti välejä myös Venäjän ja Kiinan suuntaan (Maaraportti 01/2017).

Presidentin uuttera kenttätyöskentely tuotti tulosta, niin kahden välisissä suhteissa kuin uudishankkeissa, joiden keskeisenä tarkoituksena oli parantaa kansalaisten elinoloja. Merkittävä parannus Egyptiä ajatellen oli sen myönteinen kehitys logistista paremmuutta kuvaavassa listauksessa. Lista on EIU:n tekemä ja siihen on koottu yhteensä 160 maan sijoittuminen. Mitä ylempänä listalle sijoittuu, sen paremmin valtion logistinen puoli on hoidossa. Vuonna 2010 Egypti oli listan sijalla 92. Haastavista taloudellisista ja poliittisista tilanteista huolimatta, Egypti oli johtotähtenä vuoden 2016 vertailussa. Egypti nousi kuuden vuoden aikana listasijalle 49, ainoastaan Algerian tehdessä suuremman nousun kuin Egypti. Listan surullisin valtio oli Syyria, jossa sisällissota runteli koko valtion logistisen järjestelmän. Vuoden 2010 sijalta 80. valtio putosi listan viimeiseksi, sijalle 160. (Maaraportti 08/2016.)

Presidenttikautensa aikana el-Sisi ajoi läpi myös useita lakiuudistuksia, merkittävimpana niistä perustuslakiin kirjatut muutokset. Näistä muutoksista ainakin osaa voi pitää kestävän kehityksen askeleina. Myönteisistä askeleista yksi viimeisimmistä oli presidenttikausien rajaaminen yhteen kuusivuotiseen jatkokauteen. Tällä helmikuussa 2017 esitetyllä uudistuksella (Maaraportti 04/2017) Egypti otti askeleen kohti länsimaista perustuslakia ja sen kautta ajatellen myös kohti demokraattisempaa yhteiskuntaa. Vuonna 2012 Egyptin perustuslakiin lisättiin kohta yhdestä presidentin nelivuotisesta jatkokaudesta, mutta nyt uudistus toi mukanaan kaksi lisävuotta. Muutosta nelivuotisesta kuusivuotiseksi hallintokaudeksi on perusteltu neljän vuoden riittämättömyydellä taloudellisten uudistusten tekemiselle Egyptin kokoisessa valtiossa. Kyseinen perustuslakimuutos sai parlamentin hyväksynnän huhtikuussa 2019. Näin ollen on todennäköistä, että el-Sisi pysyy maan presidenttinä aina vuoteen 2024 saakka, (Maaraportti 04/2017) jopa vuoteen 2030, sillä yhden jatkokauden lakimuutos ei koske el-Sisiä vielä vuoden 2024 vaaleissa (Yle, 2019).

5.3.3. Yhteenveto ympäristövaikutuksista maaimagoon

Käsitlemistäni kolmesta teemasta ympäristövaikutusten kenttä oli huomattavasti pirstaleisempi verrattuna taloudellisiin tai sosio-kulttuurisiin vaikutuksiin. Pirstaleisuudestaan huolimatta juuri ympäristövaikutukset ovat kuitenkin selkeimmin havaittavissa ja nähtävissä verrattuna kahteen

muuhun. Myös tästä syystä ympäristövaikutuksilla on merkittävä rooli, kun puhutaan maaimagon kehittymisestä. Panostukset infrastruktuuriin sekä kestävän kehityksen ratkaisuihin välittävät selkeää viestiä kansainvälisesti pitkään odotetun nousukauden koittamisesta. Lyhyestä ja hetkessä hoidetusta prosessista ei kuitenkaan voi puhua, kuten aiemmin tekstistä on käynyt ilmi. Osa aloitetuista hankkeista on myös niin mittavia, että niiden valmistumisesta jopa spekuloidaan. Uuden pääkaupungin rakentaminen on saanut aikaan myös kärkevää kritiikkiä sen kannattavuudesta. On myös asiallisesti kyseenalaistettu sen eettisyys. Päätös uuden edustuspääkaupungin rakennuttamisesta tilanteessa, jossa valtion tulisi keskittyä etusijalla terveydenhuollon ja koulutuksen parantamiseen on kieltämättä kyseenalainen. Maaimagoa ja mainetta ajatellen hanke on kuitenkin suurella todennäköisyydellä kannattava hanke. Kaikesta huolimatta niin maine kuin imagokin on valitettavan kytköksissä rahaan sekä talouden menestymiseen. Panostukset kauppasuhteisiin ja kauppareitteihin sekä ekologisuuteen ovat mittaamattoman arvokkaita imagotekoja. Tutkielmani eri kohdissa olen tuonut esiin pehmeän vallan vaikuttavuutta. Tämän alaluvun kohdalla pehmeän vallan keinot ovat olleet moninaisesti käytössä, kun puhutaan vallan käytöstä jolla on tarkoitus saada vallan kohde, eli yhteistyökumppani, näkemään miten hyvästä ideasta on kyse. Se, että Egypti panostaa esimerkiksi Suezin kanavan nykyaikaistamiseen, mahdollistaa monipuolisemmat kauppayhteydet kumppanimaiden kanssa ja lisää samalla Egyptin merkittävyyttä kauppakumppanuutena. Vilkastuneista kumppanuussuhteista hyötyy myös valtion kassa ja monien välikäsien kautta myös egyptiläiset. Infrastruktuurin kehittäminen parantaa välittömästi kansalaisten elämänlaatua. Sen lisäksi siitä pääsevät nauttimaan myös hiljalleen alueelle palanneet matkailijat, jotka vuorostaan lähtevät kylvämään kokemuksiensa pohjalta myönteistä mainetta valtiosta. Näiden kaikkien vaiheiden kautta myös maaimagon on mahdollista kirkastua aste asteelta saavuttaen vuosien päästä tason jolla se oli ennen arabikevään tapahtumia.

5.4. Yhteenveto vaikutuksista maaimagoon ja sen toipumiseen

Analyysilukua kirjoittaessa oli hetkittäin todella vaikeata saada päätettyä, mihin alalukuun asiasta kirjoittaisi, kun se vaikutti yhtä lailla taloudelliseen, sosio-kulttuuriseen kuin ympäristölliseenkin sektoriin. Näin ollen tämän alaluvun kirjoittaminen on varmasti tarpeen, jotta analyysini kokonaiskuva kirkastuu ja saan koottua vielä kertaalleen kaikki analyysin osat yhteen. Jos aiempien alalukujen aikajanaa vertaa toisiinsa, on mahdollista huomata, että taloudellinen kehitys Egyptissä määrittä pitkälti sitä mitä tapahtui sosio-kulttuurisella ja ympäristösektorilla. Tämä ei tietenkään ole yksinomaan Egyptissä tapahtuva tapahtumaketju vaan joka puolella missä elvytys- ja

jälleenrakennustoimet ovat yhtä mittavat kuin Egyptissä. Myönteinen taloudellinen kehitys sai aikaan myönteisiä vaikutuksia kansalaisissa, mikä näkyi ensimmäiseksi kohentuneena taloutena yksityistalouksissa ja sen myötä ostovoimassa. Yleensä myös kansalaisten yleinen tyytymättömyys hallinnollisiin seikkoihin on alhaisempi, kun oma talous on kunnossa, niin myös Egyptin tapauksessa. Valtion taholta taas kohentunut talous heijastui investointeihin ja uskallukseen aloittaa uusia hankkeita, kuten esimerkiksi Egyptin kohdalla infrastruktuurin merkittävät parannushankkeet. Talouden kohentuminen näkyi myös kiinnostuksena tehdä kestäviä ratkaisuja, mikä tietysti vaati onnistuakseen kykyä ja uskallusta katsoa pidemmälle tulevaisuuteen.

Olen tässä analyysiluvussa tuonut näkyväksi niin sisä- kuin ulkopoliittisiakin ilmiöitä, jotka kaikki osaltaan vaikuttivat siihen, miten Egyptin maaimago on toipunut arabikevään tapahtumien jälkeen. Se, mistä Egypti lähti elvyttämään maaimagoaan, tuli kuvattua laajemmin johdantoluvussa, jossa avasin arabikevään taustoja ja sen tapahtumia. Egyptin kuten muidenkin Pohjois-Afrikan maiden tilanne oli lohduton heti vallankumouksen jälkeen. Jatkuva epävakaus niin kotona kuin kadulla liikkuessa, epävarmuus toimeentulosta ja yleishyödykkeiden saatavuudesta, sekä epätietoisuus tulevaisuudesta oli jokaisen egyptiläisen arkipäivää vuonna 2011. Kuten tästä luvusta oli mahdollista lukea, epävarmuus ja -vakaus eivät rajautuneet ainoastaan vuoteen 2011, vaan se on jatkunut näihin päiviin saakka. Tilanne ei vielääkään ole palannut siihen, mitä se oli Egyptin taloudellisesti vahvimpina vuosina 2000-luvun alkupuolella Egyptin ollessa Afrikan maiden keskuudessa tärkeässä diplomaattisessa asemassa. Maan talous kukoisti, myös ulkomaalaisten investojien ja matkailijoiden vuoksi, jotka kuitenkin kaikkosivat varsin tehokkaasti arabikevään levottomuuksien ja romahtaneen talouden myötä.

Se, miten käsittelemäni analyysin alaluvut linkittyvät itse Egyptin maaimagoon, oli yhtä tiiviisti nivoutunut yhteen kuin alalukujen keskinäinen suhde. Kuten teorialuvussa kaksi kuvasin imagoa, sen muodostuminen ja kehittyminen eivät ole yksiselitteistä, puhumattakaan yksinkertaista. Imago vaatii syntyäkseen moninaisia elementtejä ja vaikuttimia sekä aikaa. Olen tässä tutkielmassa käynyt läpi Egyptin valtion vaihteita neljän ja puolen vuoden ajalta. Se on jo riittävä ajanjakso maaimagon kehittymiselle ja muuttumiselle, ennen kaikkea kun kysymyksessä on ajanjakso, jolloin valtio on elänyt merkittävää murroksen aikaa.

Keskeinen tutkimuskysymykseni keskittyi tarkastelemaan maaimagon toipumista maaraporttien valossa. Alaluvuissa olen kuvannut tapahtumia tarkastelujakson ajalta ja sitä kautta myös kuvannut, miten eri sektorit ovat vaikuttaneet yhdessä ja yksin maaimagon toipumiseen sen ollessa globaalisti melkoisen heikossa kunnossa vielä vuonna 2014. Tuottavimman tuloksen tälle tutkielmalle antoi tarkastelun kohdentaminen tarkastelujakson alku- ja loppupäähän ja näiden vertailuun keskenään. Ei

kuitenkaan pidä unohtaa kaikkea sitä, mikä on tapahtunut tarkastelujakson välissä, sillä se kaikki oli merkityksellistä lopputuloksen kannalta. Vaikka Egyptin sisäpoliittiset ilmiöt eivät ole ainakaan Suomen mediaan asti päätyneet vuosien 2014—2018 välillä, on niillä eittämättä ollut kuitenkin vaikutusta Egyptin maaimagoon. Valtiohan näyttää ulospäin ja voi yhtä hyvin kuin sen kansalaiset näyttävät ja voivat. Tällä tarkoitan sitä, että vaikka Euroopan valtamedioissa ei kerrottaisikaan miten Egyptissä sähkön hintaan on tehty merkittäviä hinnankorotuksia ja sen myötä elinkustannukset ovat nousseet ja köyhyysrajan alapuolella asuvien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti, niin saamme tästä kehityskulusta tänä päivänä varmasti tietoa, jos ei muualta niin sosiaalisen media kautta. Sosiaalisesta mediasta on mahdollista saada rutkasti sekundäärisiä mielikuvia, jotka kommunikoidessaan primääristen mielikuvien kanssa alkavat muodostaa kokonais kuvaa, imagoa.

Tämän tutkielman tarkastelujakso kattoi yhteensä neljä ja puoli vuotta, tammikuusta 2014 vuoden 2018 elokuuhun. Tuossa ajassa tapahtui paljon kehitystä positiiviseen. Kehitys ei kuitenkaan missään nimessä tapahtunut suoraviivaisesti, vaan aaltoliike välittyi maaraporteista niin tekstin kuin diagrammienkin muodossa. Tarkastelujakson ensimmäinen vuosi vaikutti kauttaaltaan toivottomalta. Egyptin osaset valtiona olivat niin palasina ja levällään, että oli tarkkailijana vaikeaa aluksi edes hahmottaa, mistä eheytyminen voisi käynnistyä. Raporttien valossakin kehitys näytti olemattomalta kunnes vuoden 2015 alussa alkoi monilla eri osa-alueilla näkyä valoa tunnelin päässä. Taloudellinen elpyminen käynnistyi, el-Sisi oli vakiinnuttanut paikkansa uutena presidenttinä ja kansalaistenkin keskuudessa jonkinlaisia toivonkipinöitä oli havaittavissa. Käännöksen huonompaan tapahtui kuitenkin vuoden vaihteessa 2016, jolloin synkät pilvet alkoivat jälleen kasaantua Egyptin taivaalle. Kova talouskuuri sai aikaan kansalaisten huonovointisuuden ja se välittyi myös kansainvälisille talousmarkkinoille. Vauhdilla käynnistyneet rakennushankkeet uhkasivat hetken jopa vesittyä kokonaan, kun muun muassa Kiinan taloustilanne heikkeni.

Jos tämä tutkielma olisi koskenut Egyptin taloudellista elpymistä arabikevään jälkeen, olisivat tutkimustulokset olleet huomattavasti mairittelevampia kuin maaimagon toipumista tarkasteltaessa. Aiempia alalukuja lukiessa voi havaita sen, että valtion alijäämän kurominen kapeammaksi ja kauppasuhteiden yläpitäminen eivät kulje samassa linjassa yhteiskunnan hyvinvoinnin ja elinolojen parantamisen kanssa. On selvää, että läpeensä velkaantunut valtio ei pysty tarjoamaan kansalaisilleen sen ansaitsemaa elintasoja, mutta Egyptin kohdalla parannusta valtion kassaan pyrittiin saamaan kovalla kädellä jo valmiiksi ahtaalla olevilta kansalaisilta jatkuvalla verotuksen kiristämällä. Se kestääkö Egyptin kansa tämän paineen siihen asti, että heidän arkensa helpottaa jää valitettavasti arvailujen varaan ja tämän tutkielman ulkopuolelle. Maaimagon toipuminen on käynnissä, mutta paljon on vielä tehtävää ennen kuin se saavuttaa loistavimpien vuosien tason. Jos palaamme

vertaukseen, jossa maaimago on hauras lasiesine, Egypti on tällä hetkellä pirstaloitunut esine, jonka kaikki palaset ovat tallessa. Suurin osa palasista on saatu jo liimattua yhteen, mutta nyt eletävä ajanjakso on kuin odottaisi liiman kuivumista. Vasta kun liima on kuivunut, on mahdollista nähdä kestävätkö liitoskohdat todella ja tuliko korjatusta versiosta uuden veroinen.

6. Pohdinta

6.1. Tutkimustulosten tarkastelua

Maaraporttien valossa merkittävimpänä muutoksena maailmaston muuttumiselle voisi nimetä sen, että aiemman häilyvän maailmaston on korvannut hitaasti eheytyvä ja pienin askelin eteenpäin menevä valtio, joka haluaa viestittää ympärilleen kehityshakuisuutta sekä ylenpalttista vieraanvaraisuutta, joka on maan kulttuurille ja kansalle luonteenomaista. Vastakkainasettelu on kuitenkin voimakasta hallituksen tiukkojen talouskiristysten ja kansan hyvinvoinnin välillä. Vaikka monia asioita on saatu uudistettua ja vietyä parempaan suuntaan, kuten energiatuotanto, terrorismin - erityisesti Siinain niemimaalla toimineen ISIS:iin kuuluvan järjestäytyneen jihadistiryhmän - kitkeminen ja kahden välisten suhteiden vahvistaminen länttä kohden, on sisäpoliittisissa kysymyksissä vielä paljon korjattavaa ennen kuin egyptiläiset voivat hyvin. Kuten aiemmassa luvussa toin esiin, el-Sisin ensimmäinen presidenttikausi ei ole ollut helppo, mutta hän on suoriutunut siitä hyvin, joskin niin ihmisoikeusjärjestöt kuin useat länsimaat ovat kyseenalaistaneet keinoja, joita hän on kuluneiden vuosien aikana käyttänyt. Verrattaessa Egyptin toipumisprosessia samanlaisen lähihistorian läpikäyneisiin Marokkoon ja Turkkiin, on Egyptin kehitys ollut heikompaa ja kömpelömpää. Aivan yhtenevät eivät kuitenkaan näiden maiden tarinat keskenään ole. Egyptin toimiessa aktiivisena osapuolena arabikevään tapahtumissa, oli Marokko passiivisen sivustaseuraajan roolissa. Turkki sitä vastoin oli täysin ulkona itse arabikevään tapahtumista. Se kuitenkin joutui arabikevään lieveilmiön kohteeksi aktivoituneiden terroristiryhmien toimesta. Lukuisat ja toistuvat terrori-iskut eri puolilla Turkkia näivettivät maan talouden tyrehtyneiden matkailijavirtojen myötä. Vaikka iskuista toipuminen vei maalta useita vuosia, on se nyt vakiinnuttanut asemansa jälleen suosittuna matkailumaana ja samalla myös Turkin talous on päässyt elpymään. Yhteiskunnallisesti Turkilla on vielä paljon tehtävää edessään ennen kuin kansalaisten vakaat elinolot on turvattu.

Marokon osallisuus arabikevään tapahtumiin oli vuorostaan näennäinen. Voikin sanoa, että Marokko kärsi arabikevään aikaansaaman imagotappion ollessaan passiivisena osapuolena. Median rakentamilla mielikuvilla arabikevään tapahtumista on ollut huomattava vaikutus siihen, miten Pohjois-Afrikan maista ja arabimaista muodostui yksi homogeeninen alue, jossa valtioiden rajat liukenivat pois. Tämän seurauksena ei ollut merkityksellistä, osallistuiko Marokko arabikevääseen aktiivisesti vai ei. Koska Marokko sijaitsee Pohjois-Afrikassa, on se myös rakentuneiden mielikuvien kautta osa arabikevään tapahtumia. Näin ollen matkailun suosio myös Marokkoon heikkeni muutamaksi vuodeksi. Verrattuna Egyptiin ja Turkkiin, Marokko on pinta-alallisesti ja väkimäärällisesti huomattavasti pienempi ja sen myötä myös ketterämpi kehitysaskeleissaan. Tämä

on myös osaltaan edesauttanut Marokon nopeaa elpymistä lähes vuosikymmenen takaisista tapahtumista. Valtio poikkeaa myös hallintomuodoltaan Egyptistä ja Turkista, sillä Marokossa on vielä arabikevään jäljiltäkin voimissaan monarkia. Tosin kuninkaan roolia on kovasti kyseenalaistettu arabikevään aikoihin, mutta myös sen jälkeen. (Middle East Institute 2011.) Vaikka näiden kolmen maan välillä on monia yhdistäviä tekijöitä viime vuosien tapahtumien valossa, ne myös eroavat toisistaan monin eri tavoin. Kiistattomasti on myös mahdollista todeta, että näistä kolmesta valtiosta Egypti on kärsinyt kovimmat ja kauaskantoisimmat tappiot arabikevään tapahtumista. Tutkielmani tulokset ovat kuitenkin pystyneet osoittamaan, että hitaudesta ja kömpelyydestä huolimatta kehitysaskelleita kohti parempaa on otettu koko ajan. Jotta kehitys myönteisempään voisi olla nopeampaa, se vaatisi väestönkasvun radikaalia hidastumista ja mittavia panostuksia terveydenhuoltoon sekä koulutussektorille.

6.2. Tutkielman luotettavuus

Valitessani tutkielmani aineistoa, koin valitsemani aineiston hyväksi, mutta samalla mietin miksi raportointi on lopetettu juuri elokuussa 2018, eikä sitä ole jatkettu, vaikka maan elpyminen poliittisten tapahtumien seurauksena oli vielä tuolloin käynnissä. Maan elpyminen jatkuu yhä edelleen.

Tutkielmani toi näkyväksi Egyptin maaimagon toipumista vuosien 2014—2018 aikana maaraporttien valossa. Tämä oli myös tutkielmani keskeinen tarkoitus ja rajasin tutkimuskysymykseni koskemaan pelkästään maaraportteja. Näiltä osin voi siis todeta, että tutkielma on luotettava, huomioiden kuitenkin sisällönanalyysiä kohtaan esitetyn aiheellisen kritiikin koskien sen tulkinnanvaraisuutta. Vaikka olen pyrkinyt parhaalla mahdollisella ja rehellisellä tavalla avaamaan tutkimusaineistoani tässä tutkielmassa, luotettavuutta horjuttaa kuitenkin muun muassa se, että aineisto oli englanninkielinen ja olen sen suomentanut, käyttäen kuitenkin alkuperäisiä suomentamattomia lainauksia osana tutkielmani analyysilukuja. Sen lisäksi EIU:n asiantuntijat ovat tulkinneet Egyptin valtion julkaisemaa aineistoa ja kirjoittaneet niistä maaraportit kuukausittain, jonka jälkeen minä olen lukenut raportoinnit ja ryhmitellyt ne mielestäni selkeiksi ja perutelluiksi kokonaisuuksiksi. Se, kuinka hyvin EIU:n asiantuntijat ja sen jälkeen minä, olemme pystyneet toistamaan raportoinnin sellaisena kuin se on alun perin Egyptin valtion taholta tullut, aiheuttaa kysymysmerkin tutkielman luotettavuutta kohtaan. On myös tärkeää nostaa esiin se tosiseikka, että raporteissa kerrottiin kuukausittain monia asioita, joita kaikkia ei ollut mahdollista tai edes tarkoituksenmukaista ottaa

osaksi tätä tutkielmaa. Kuitenkin aina jonkin asian poisrajaaminen on valinta ja se saattaa vaikuttaa lopulliseen tutkimustulokseen.

Aineistona maaraportit ovat kieliasultaan neutraaleja ja ilmaisevat tapahtumat tapahtumina ottamatta niihin sen tarkemmin kantaa, tai asettamatta niihin mielipiteitä tai tunnelatauksia. Tämä tutkielma toteutettiin harkitusti laadullisena, ja tästä päätöksestä johtuen en ole käyttänyt kvantitatiivisia menetelmiä osana tutkielmaa. Sen vuoksi en teettänyt myöskään strukturoitua haastattelua egyptiläisten kanssa, vaan halusin tehdä yhden haastattelun laadullisen tutkimuksen menetelmällä keskittyen kvalifiointiin kvantifioinnin sijaan.

6.3. Johtopäätökset ja kehittämishaasteet

Arabikevään tapahtumat ovat vaikuttaneet Egyptiin monin eri tavoin. Olen tässä tutkielmassa tuonut näkyväksi maaraporttien valossa Egyptin maaimagon toipumista arabikevään jälkeen. Syvimpiä haavoja arabikevät on viiltänyt Egyptin talouteen, joka on kärsinyt merkittävän kolauksen menetettyjen matkailutulojen ja kansainvälisen kaupan toimesta. Valtiona Egypti on ollut merkittävässä poliittisessa asemassa Arabimaiden keskuudessa ja sen se on onnistunut myös kohtuullisen hyvin säilyttämään haastavista tilanteista huolimatta. Jouduttuaan taloudellisiin vaikeuksiin Egypti joutui turvautumaan muiden Arabimaiden, pääasiassa Saudi-Arabian, myöntämiin lahjoituksiin ja tukipaketteihin. Kiristyneen taloustilanteen seurauksena Egyptin ja muiden maiden välit kiristyivät, eikä Egyptiä nähty laskeneen talous- ja turvallisuustilanteen jälkeen niin houkuttelevana kumppanina kuin aikana ennen arabikevättä.

EIU on arvioinut Egyptin tilanteen jatkavan hidasta, mutta myönteistä elpymistään el-Sisin toisen nelivuotisen presidenttikautensa aikana. (Maaraportti 08/2018.) El-Sisi nauttii yleisesti kansan suosiota, kuten myös muiden arabimaiden suosiota, joten odotettavissa on myös myönteistä kehitystä kansainvälisten suhteiden ja diplomaattisuhteiden saralla.

Tämän tutkielman valossa olen pyrkinyt tuomaan näkyväksi sen, miten maaimago on merkityksellinen myös politiikkatieteiden ja erityisesti kansainvälisten suhteiden saralla. Vaikka imagon käsite yhdistetään yleisesti markkinoinnin ja viestinnän pariin, ei ole yhdentekevää kahden välisten suhteidenkaan valossa se, minkälaista imagoa valtio edustaa. Se, mistä imago rakentuu ja miten se välittyy ympärille, on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ja suhteessa ympärillä tapahtuviin asioihin.

Matkailu sai tässä tutkielmassa melko näkyvän roolin ja se toimi myös tietynlaisena filtterinä tarkasteltavalle maaimagon teemalle. Tämä on kuitenkin puhtaasti perusteltavissa matkailun

merkittävänä näkymisenä Egyptin taloudessa ja siitä maailmalle muodostuvana mielikuvana. Lähes poikkeuksetta voi kuitenkin sanoa, että ensimmäisiä ihmisille Egyptistä mieleen tulevia asioita ovat pyramidit. Samalla ne ovat yksi niistä lukuisista matkailukohteista, jotka toimivat Egyptin matkailun vetovoimatekijöinä. Egyptin maaimago on muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana huomattavasti. Arabikevään tapahtumat tulevat juurtumaan osaksi maan monituhatuotista historiaa. Aivan kuten kaikki Egyptin kohtaamat vaiheet sen monihaaraisen historian aikana, aina faaraoiden ajoista tähän päivään asti, määrittävät sitä minkälainen valtio Egypti on. Osaltaan se tulee myös määrittämään tulevaisuudessa, minkälainen Egyptin maaimago on.

Lähteet

Acud (2017) *The Capital Egypt*. <http://www.acud.eg/> (Haettu 24.10.2019).

Amnesty International (2019) *Egypt: Largest wave of mass arrests since President Abdel Fattah al-Sisi came to power*. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/egypt-largest-wave-of-mass-arrests-since-president-abdel-fattah-al-sisi-came-to-power/> (Haettu 23.10.2019).

Anholt, Simon (2006) *Simon Anholt on Brand Egypt*. <http://nation-branding.info/2006/05/02/brand-egypt-anholt/> (Haettu 25.8.2019).

Anholt, Simon (2007) *Competitive Identity The New Brand Management for Nations, Cities and Regions*. New York: Palgrave Macmillan.

Anholt, Simon (2008) 'Nation Branding' in Asia. Place Branding and Public Diplomacy 4, 265—269. doi: 10.1057/pb.2008.22. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1057%2Fpb.2008.22.pdf> (Haettu 5.5.2019).

Asadov, Babek Rashid Ogli (2017). The Influence of Youth Tourism on the Image of the Territory as a Tool of Soft Power in the Context of Contemporary International Relations. *Vestnik Volgogradskogo Gosudarstvennogo Universiteta. Seriâ 4. Istoriâ, Regionovedenie, Meždunarodnye Otnošeníâ*, 22(2), 137—148.

Aula, Pekka & Heinonen Jouni (2002) *Maine menestystekijä*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Aula, Pekka & Heinonen Jouni (2011) *M² Maineen uusi aalto*. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Bahmani, Airin & Jäntti, Bruno (2018) *Syyrian sota. Demokratiatoiveet diktatuurin ja islamismin ristitulella*. Helsinki: Tammi.

BBC (2019) *Egypt's Mohammed Morsi: Ex-leader buried after court death*. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48672096> (Haettu 16.9.2019).

CAPMAS <https://www.capmas.gov.eg/HomePage.aspx#> (Haettu 18.9.2019).

CityMetric (2015) *So why is Egypt building a new capital city right next to Cairo?* <https://www.citymetric.com/skylines/so-why-egypt-building-new-capital-city-right-next-cairo-855> (Haettu 12.9.2019).

Couldry, Nick (2003). *Media rituals: a critical approach*. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi> (Haettu 18.11.2018).

EIU <https://www.investopedia.com/terms/e/economist-intelligence-unit.asp> (Haettu 23.2.2019).

Express (2017) *Trump's Muslim ban BEGINS: Travellers report being turned away from US borders.* <https://www.express.co.uk/news/world/760033/Trump-s-Muslim-ban-BEGINS-Travellers-report-being-turned-away-from-US-borders> (Haettu 25.9.2019).

Feiler, Gil (2013) *The economic implications of the Arab Spring.* Teoksessa Efraim Inbar (toim.) *The Arab Spring, Democracy and Security. Domestic and international ramifications.* Lontoo: Routledge.

The Guardian 1 (2015) *Bomb outside Italian embassy in Cairo leaves at least one dead.* <https://www.theguardian.com/world/2015/jul/11/huge-car-bomb-outside-italian-embassy-in-cairo> (Haettu 13.9.2019).

The Guardian 2 (2015) *A new New Cairo: Egypt plans £30bn purpose-built capital in desert.* <https://www.theguardian.com/cities/2015/mar/16/new-cairo-egypt-plans-capital-city-desert> (Haettu 24.10.2019).

Healey, Justin (toim). (2014). *Terrorism and national security.* <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi> (Haettu 20.11.2018).

Helsingin Sanomat (2019) *Alle puolet äänioikeutetuista äänesti Tunisian presidentinvaaleissa, vaalit jatkuvat toiselle kierrokselle.* <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006240117.html> (Haettu 16.9.2019).

Hendawi, Hamza (2019) *Egypt tourism numbers surge after eight-year slump, but downturn leaves a lasting mark.* <https://www.thenational.ae/world/mena/egypt-tourism-numbers-surge-after-eight-year-slump-but-downturn-leaves-a-lasting-mark-1.829583> (Haettu 13.5.2019).

Ikävalko, Elisa (1996) *Miten media toimii?* Teoksessa Uimonen Risto & Ikävalko Elisa. *Mielikuvien maailma. Miten mediajulkisuutta muokataan ja imagoja rakennetaan?* Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 213—232.

ITV (2018) *How has terrorism impacted the world's tourist hotspots?* <https://www.itv.com/news/2018-02-13/how-has-terrorism-affected-worlds-tourist-hotspots/> (Haettu 31.10.2019).

Jacobs, Harrison (2018) *I'm convinced Egypt could be the greatest tourist destination in the world if it weren't for a troubling pattern that nearly ruined my trip.* <https://www.businessinsider.com/egypt-tourism-industry-leaves-tourists-frustrated-2018-12?r=US&IR=T> (Haettu 14.9.2019).

Jaffe, Eugene D. & Nebenzahl, Israel D. (2006). *National image and competitive advantage: The theory and practice of place branding*. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi> (Haettu 3.3.2019).

Kamrava, Mehran (2005) *The Modern Middle East. A Political History since the First World War*. Berkeley: University of California Press.

Karvonen, Erkki (1999) *Elämää mielikuvayhteiskunnassa. Imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa*. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Khader, Naser & Matthiesen Stig (2016) *Verta vuotava sydän. Arabikevät ja sen hiipuminen*. Halikko: Kirjataimi.

Korpiola, Lilly & Nikkanen, Hanna (2012) *Arabikevät*. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Korpiola, Lilly & Raita-aho, Sanna (2017) *Arabikevään jälkeen. Arjen ja apokalyysin välissä*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kraidy, Marwan M. (2017) *The Naked Blogger of Cairo. Reactive Insurgency in the Arab World*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Linjakumpu, Aini (2009) *Islamin globaalit verkostot*. Tampere: Vastapaino.

Lutz, James M., & Lutz, Brenda J. (2005) *Terrorism: origins and evolution*. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi> (Haettu 18.11.2018).

Lyon, Sarah M., & Wells, E. Christian (toim.) (2012). *Global tourism: cultural heritage and economic encounters*. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi> (Haettu 18.11.2018).

Maaailma.net (2019) *Egyptissä teloitettu useita ihmisiä muutaman viikon sisällä – Uusia teloituksia pelätään jälleen*. <https://www.maaailma.net/uutiset/egyptissa-teloitettu-useita-ihmisia-muutaman-viikon-sisalla-uusiateloituksia-pelataan> (Haettu 5.9.2019).

Malkki, Leena & Saarinen, Juha (2019) *Jihadistinen liikehdintä Suomessa*. Sisäministeriön julkaisu 2019:14. Helsinki: Sisäministeriö.
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161501/SM_14_2019_%20jihadistinen%20liikehdinta%20suomessa.pdf (Haettu 6.9.2019).

Malmelin, Nando & Hakala, Jukka (2007) *Radikaali brändi*. Helsinki: Talentum.

McCants, William (2016) *Isis ja ilmestys. Islamilaisen valtion historia, strategia ja tuomiopäivän visio*. Helsinki: Terra Cognita Oy.

Middle East Institute (2011) *Morocco's "Arab" Spring*.

<https://www.mei.edu/publications/morocco-arab-spring> (Haettu 30.10.2019).

MOT-sanakirja <https://mot-kielikone-fi.ezproxy.ulapland.fi/mot/lappi/netmot.exe> (Haettu 29.4.2019).

Neumayer, Eric & Plümper, Thomas (2016) Spatial spill-overs from terrorism on tourism: Western victims in Islamic destination countries. *Public Choice*, 2016, 169; Springer Science+Business Media New York, 195—206.

The New York Times (2015) *ISIS Claims Responsibility for Blast at Italian Consulate in Cairo*. <https://www.nytimes.com/2015/07/12/world/middleeast/egypt-bombing-at-italian-consulate-in-cairo.html> (Haettu 13.9.2019).

Nye, Joseph S. Jr. (2004) *Soft Power. The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs™.

Ojanen, Laura (2015) *Metsästä maailmalle. Suomi-kuva Ranskan valtakunnallisten päivälehtien verkkolehdistä*. Pro-gradu tutkielma. Viestinnän, median ja teatterin yksikkö. Tampereen yliopisto.

Pizam, Abraham & Smith, Ginger (2000) *Tourism and Terrorism: A Historical Analysis of Major Terrorism Acts and Their Impact on Tourism Destinations*. *Tourism Economics*, Vol. 6, No. 2, 123—138.

Raittila, Pentti (2009) Journalismin maahanmuuttokeskustelu: hymistelyä, kriittisyyttä vai rasismien tukemista? Teoksessa Suvi Keskinen, Anna Rastas & Salla Tuori (toim.) *En ole rasisti, mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*. Tampere: Vastapaino ja Nuorisotutkimusverkosto. 67–76.

Reuters (2014) *Two Koreans and Egyptian driver die in Sinai tourist bus blast*.

<https://www.reuters.com/article/us-blast-tourist-bus-egypt/two-koreans-and-egyptian-driver-die-in-sinai-tourist-bus-blast-idUSBREA1F0AW20140216> (Haettu 4.9.2019).

Reuters (2016) *Boat carrying 600 migrants sinks off Egypt, killing at least 43*.

<https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-egypt/boat-carrying-600-migrants-sinks-off-egypt-killing-at-least-43-idUSKCN11R1L0> (Haettu 20.9.2019).

Reuters (2019) *Egypt's new desert capital faces delays as it battles for funds*.

<https://www.reuters.com/article/us-egypt-new-capital/egypts-new-desert-capital-faces-delays-as-it-battles-for-funds-idUSKCN1SJ10I> (Haettu 12.9.2019).

Salminen, Esko (2006) *Mediavallan aika*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Silke, Andrew (toim). (2004). *Research on terrorism: trends, achievements and failures*. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi> (Haettu 20.11.2018).

Sirkiä, Heli (2012) *Imago ja osaamisen markkinointi*. <http://helisirkia.blogspot.com/2012/02/mita-eroa-on-imagolla-ja.html> (Haettu 28.4.2019).

Takanen, Vilhelmiina (2009) *Matkakohteen imagon luominen valmismatkailussa. Aurinkomatkojen myyntivirkailijoiden ja oppaiden näkemyksiä Playa del Inglésistä*. *Alue ja Ympäristö* (2009) 38:1. 14—27.

Tarlow, Peter E. (2002) Tourism in twenty-first century. *The Futurist*, 2002, 36, 5; Social Science Premium Collection, 48—51.

Teräsvirta, Laura (2002) Objektiivisia uutisia vai merkityksiä tuottavaa retoriikkaa? Teoksessa Tuula Sakaranaho & Heikki Pesonen (toim.) *Uskonto, julkisuus ja muuttuva yhteiskunta*. Helsinki: Yliopistopaino.

Tilastokeskus (2013) https://www.tilastokeskus.fi/til/khi/2013/02/khi_2013_02_2013-03-14_tie_001_fi.html (Haettu 5.9.2019).

Tilastokeskus (2017) https://www.stat.fi/til/sutivi/2017/13/sutivi_2017_13_2017-11-22_kat_002_fi.html (Haettu 19.9.2019).

Tilastokeskus (2019) <https://www.stat.fi/org/tilastokeskus/inflatio.html> (Haettu 5.9.2019).

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli (2013) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Uimonen, Risto & Ikävalko, Elisa (1996) *Mielikuvien maailma. Miten mediajulkisuutta muokataan ja imagoja rakennetaan*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

VisitFinland

http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland__Majoitustilastot/020_matk_tau_312.px/table/tableViewLayout1/?rxid=0fc38081-97c6-495d-aed7-51be0adfec2b (Haettu 19.11.2018).

Watanabe, Yasushi M., McConnell, David L. (2008). Introduction. Teoksessa Watanabe, Yasushi M., McConnell, David L. (toim.) *Soft Power Superpowers*. New York: Routledge.

World Bank (2019) http://www.worldbank.org/en/topic/poverty_ (Haettu 9.5.2019).

World Nuclear News (2019) *Site approval for Egyptian nuclear power plant*. <http://world-nuclear-news.org/Articles/Site-approval-for-Egyptian-nuclear-power-plant> (Haettu 25.9.2019).

Wynne-Hughes, Elisa (2012) 'Who would go to Egypt?' How tourism accounts for 'terrorism'. *Review of International Studies*, 2012, 38; British International Studies Association, 615—640.

Yle (2017) *Egyptin moskeijaiskun uhreja jo yli 300 – Syyttäjän mukaan hyökkääjillä oli mukana Isisin lippu*. <https://yle.fi/uutiset/3-9948463> (Haettu 30.9.2019).

Yle (2018) *Suomalaiset palaavat nyt suurin joukoin väkivallasta kärsineisiin Egyptiin ja Turkkiin – ulkoministeriö kertoo parhaat vinkit lomailijoille*. <https://yle.fi/uutiset/3-10456764> (Haettu 4.5.2019).

Yle (2019) *Egyptin parlamentti hyväksyi lain, jolla presidentti Sisin valtakausi jatkuu jopa vuoteen 2030*. <https://yle.fi/uutiset/3-10743907> (Haettu 24.10.2019).

Aineisto:

Maaraportit: Economist Intelligence Unit (EIU) Egypt country reports 01/2014—08/2018. https://search-proquest-com.ezproxy.ulapland.fi/publication/publications_2034970?accountid=11989 (Haettu 24.10.2018). Tutkielmassa viitattu aineistoon maaraportti kk/vvvv.

Taulukot:

Taulukko 1. Egyptiin saapuneiden matkailijoiden määrät.

<https://tradingeconomics.com/egypt/tourist-arrivals> (Haettu 24.10.2018).

Taulukko 2. Vallan kolme muotoa. Nye 2004, 31.

Taulukko 3. Egyptin taloudellinen kasvu. Maaraportti 09/2015.

Taulukko 4. Egyptin vuosikatsaus ja ennuste 2015. Maaraportti 01/2015.

Taulukko 5. Egyptin vuosikatsaus ja ennuste 2018. Maaraportti 01/2018.

Liitteet

Liite 1. Ohjeet haastattelua varten

Olen erityisen kiinnostunut arabikevään jälkeisestä ajasta Egyptissä, vuosista 2014—2018. Seuraavat kysymykset toimivat ajatuksen herättäjinä eikä sinun tarvitse seurata niiden järjestystä tai välttämättä vastata kaikkiin. Tärkeintä on, että kerrot kokemuksistasi vapaasti, omin sanoin.

Haastattelu johon osallistut, tulee toimimaan pro-gradu tutkielmani tukiaineistona eikä sitä tulla litteroimaan tai käyttämään suoria lainauksia. Tulen käsittelemään haastatteluasi anonymisesti. Kukaan ei tule tietämään identiteettiäsi missään kohdassa työtäni. Haastattelu on myös täysin luottamuksellinen.

Ota aikaa kysymyksiin vastaamiselle. Vaikka en ole asettanut haastattelulle aikarajaa, toivon, että vastauksesi ovat mieluummin pidempiä ja kuvailevia.

Tässä muutamia kysymyksiä jotka voivat helpottaa kerrontaasi.

1. Kuvaile millaista tavallinen elämäsi oli vuosina 2014—2018. Kerro myös jos jokin asia muuttui vuosien aikana (esim. työpaikka, palkka, palkan riittävyys, perhe-elämä, terveytesi, ihmissuhteet jne...)
2. Kyseiset vuodet olivat jälleenrakentamisen vuosia valtion ja yhteiskunnan kannalta. Mitä ajattelet tästä?
3. Oletko seurannut poliittista uutisointia? Jos olet, minkälaisia ajatuksia tämä tuo sinulle? Jos et ole seurannut, onko siihen jokin erityinen syy, mikä?
4. Miten vallankumouksen jälkeiset vuodet ovat vaikuttaneet sinun ja sinun perheesi talouteen? Oletko kohdannut mitään vaikeuksia taloudellisesti? Jos olet, voit kertoa niistä tarkemmin.
5. Oletko joutunut tilanteeseen poliisin tai armeijan sotilaiden kanssa kuluneiden vuosien aikana? Millaisessa tilanteessa? Entä perheesi/ ystäväsi?
6. Onko mielestäsi nykyinen presidentti ja hallitus tehnyt hyviä päätöksiä? Mitkä ovat mielestäsi hyviä/ huonoja päätöksiä?
7. Jos vertaat aikaa ennen ja jälkeen vallankumouksen, mitä sanoisit?
8. Ja lopuksi, voit kertoa mitä tahansa sinulla tulee mieleen. Jos esimerkiksi tämän haastattelun aikana sinulla heräsi tunteita tai ajatuksia, voit kertoa ne nyt vapaasti.

Kiitos haastattelusta ja ajastasi.